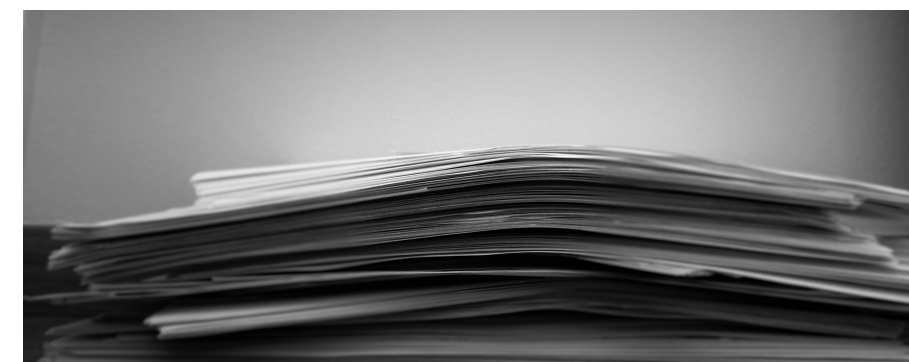

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Atle Rolstadaas

Mål og virkelighet i ungdomsidretten

Masteroppgave i Idrettsvitenskap
Trondheim, mai 2016

Atle Rolstadaas

Mål og virkelighet i ungdomsidretten

Masteroppgave i idrettsvitenskap, NTNU

Trondheim, mai 2016

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Fakultet for samfunnsvitenskap og Teknologiledelse

Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Forord

Arbeidet med masteroppgaven har gitt meg mye. Prosjektet utviklet seg til å bli mye mer omfattende enn jeg først hadde forestilt meg, og takk for det. Masterprosessen har vært en dynamisk reise hvor nye perspektiver har ført til nye valg. Gjennom prosessen har jeg tilegnet meg ny lærdom, en bredere forståelse og styrket min analytiske evne. Oppgavens tema er dagsaktuelt, og jeg håper funnene kan gi gode innspill til videre forskning og arbeid med ungdomsidretten i Norge.

Jeg har hatt flere gode støttespillere gjennom skriveprosessen som fortjener en stor takk. Spesielt vil jeg takke min veileder, Jan Erik Ingebrigtsen, for sine utfordrende spørsmål og inspirasjon til selvstendighet og nytenking. Takk til mine respondenter for at dere tok dere tid til dele deres tanker og erfaringer, og takk til alle dere som har vist nysgjerrighet og støtte gjennom prosessen. En stor takk til Guro Røen for korrekturlesing og konstruktive kommentarer, og takk til studentmiljøet på idrettsvitenskap ved NTNU for gode diskusjoner og idémyldringer av faglig og sosial art.

Masteroppgaven blir levert med stolthet, og jeg gleder meg til å ta fatt på nye og spennende utfordringer i tiden fremover.

Trondheim, mai 2016

Atle Rolstadaas

SAMMENDRAG

Målet med denne masteroppgaven er å se nærmere på sammenhengen mellom mål og virkelighet i ungdomsidretten i lys av tre problemstillinger. Den første problemstillingen omhandler grad av konsistens i ungdomsidrettens målsettinger. Her er en innholdsanalyse av 1 398 dokumenter skrevet i perioden 2011-2015 fra NIF, alle idrettskretser, alle særforbund og tre særkretser gjennomført. Den andre problemstillingen bygger videre på funnene av denne kartleggingen og ser nærmere på sammenhengen mellom mål og endring i deltakelse, hvor både medlems- aktivitets- og befolkningstall er inkludert for perioden 2011-2014. Den tredje problemstillingen omhandler sammenhengen mellom mål og tiltak, hvor da Lederkurs for ungdom 15-19 år blir sett på som et konkret tiltak for å fremme ungt lederskap. Her er et elektronisk spørreskjema sendt ut til ungdom som har deltatt på kurset i Sør-Trøndelag i perioden 2012-2015.

Funnene i masteroppgaven viser at det er en liten grad av konsistens i ungdomsidrettens målsettinger, både på nasjonalt og regionalt nivå. Totalt er det en negativ endringsindeks på -0,002 med utgangspunkt i medlemstallene og på -0,007 med utgangspunkt i aktivitetstallene. Dette betyr at det er en liten endring i ungdoms deltakelse i perioden 2011-2014. Sammenhengen mellom mål og endring i deltakelse er lav, men funnene kan likevel tyde på at det er en positiv sammenheng mellom mål som omhandler aktiviteten – spesielt «idrett for alle» - og endring i deltakelse. Lederkurs for ungdom 15-19 år virker å fremme ungt lederskap i idretten, men dette er avhengig av at det nåværende lederskapet gir ungdom en reell mulighet til å bidra etter endt kurs. Webers idealmodell av byråkratiet og Colemans modell av forholdet mellom mikro- og makronivå er benyttet for å diskutere funnene i lys av et organisasjonsteoretisk perspektiv.

SUMMARY

The purpose of this master thesis is to examine the relationship between goals and reality in youth sports by addressing three research questions. The first research question concerns the degree of consistency in youth sports objectives. A content analysis of 1 398 documents from the NIF, the national federations and regional confederations makes up the basis of the findings. The second research question examine the relationship between goals and changes in participation, by using the findings of the document survey and participation and population figures. The third research question examine the relationship between goals and measures. Through an electronic questionnaire, the effect of a leadership development program as a concrete measure to promote youth leadership is studied.

The main findings show that the degree of consistency in youth sports objective is small, both at the national and regional levels. There is a small negative change in youth participation in organized sports, and the coherence between goals and change in participation is low. Still, the findings may indicate that there are some positive tendencies to emphasize – especially goals that accentuate an “activities for all” approach with focus on having fun rather than performance. The development program seems to increase youth leadership, but this depends on the current leadership’s willingness to give youth a real chance to contribute after the program is over. Weber’s ideal type of bureaucracy and Coleman’s micro- and macro-level propositions makes up the basis for the discussion of the findings.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
2	Forståelse av idrettens organisering.....	3
2.1	Idrettens mål.....	3
2.2	Idrettens virkelighet.....	13
3	Problemstilling.....	23
4	Organisasjon og måloppnåelse	25
4.1	Rasjonell styring og koordinering	28
4.2	Legitime beslutninger.....	31
4.3	Dokumentenes sentrale plass.....	34
4.4	Forholdet mellom mikro- og makronivå	37
5	Metode	41
5.1	Metodevalg og vitenskapelig paradigme.....	41
5.2	Dokumentanalyse	42
5.3	Indeks for deltakelse og endring	52
5.4	Analyse av lederkurs for ungdom.....	54
5.5	Forskerrollen	57
5.6	Etiske retningslinjer og refleksjoner.....	59
5.7	Kvalitet og gyldighetsdrøfting.....	60
5.8	Analytisk modell	62
6	Målenes konsistens for ungdomsidretten	65
6.1	NIFs nasjonale målsettinger	65
6.2	Forholdet mellom idrettskrets og særforbund	68
6.3	Fra særforbund til særkrets.....	88
6.4	Entydig satsning på ungdomsidrett?.....	91
7	Fra mål til virkelighet.....	99
7.1	Flere ungdommer i norsk idrett?	99
7.2	Sammenhengen mellom mål og deltakelse	102
7.3	Nytte av lederkurs for ungdom.....	106
7.4	Måloppnåelse.....	109
8	Et blick mot fremtiden	113
8.1	Innspill til videre arbeid og forskning	113
8.2	De unges stemme.....	115
9	Avsluttende betraktninger	119
10	Referanseliste	121

VEDLEGG

Vedlegg 1: Idrettskretsenes dokumenter

Vedlegg 2: Særforbundenes dokumenter

Vedlegg 3: Særkretsenes dokumenter

Vedlegg 4: Oversiktstabell Norges Idrettsforbund

Vedlegg 5: Oversiktstabell idrettskretsene

Vedlegg 6: Oversiktstabell særforbundene

Vedlegg 7: Oversiktstabell særkretsene/regionene

Vedlegg 8: Medlems- og endringsindeks for aldersgruppen 13-19 år i perioden 2011-2014

- Idrettskretsene

Vedlegg 9: Aktivitets- og endringsindeks for aldersgruppen 13-19 år i perioden 2011-2014

- Særforbundene

Vedlegg 10: Aktivitet- og endringsindeks for aldersgruppen 13-19 år i perioden 2011-2014

- Særkretsene

Vedlegg 11: Spørreskjema Lederkurs for ungdom 13-19 år

Vedlegg 12: Informasjonsskriv til deltakerne: Spørreskjema

Vedlegg 13: Bekreftelse fra Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste AS

Vedlegg 14: Svar fra respondentene på spørsmål 25 i spørreskjemaet

Vedlegg 15: Svar fra respondentene på spørsmål 26 i spørreskjemaet

TABELL- OG FIGUROVERSIKT

Tabell 1: Oversikt over rammene for innholdsanalysen	Side 47
Tabell 2: Beskrivelse av analysemåten	Side 49
Tabell 3: Ekskludering av registrerte svar på spørreskjema	Side 55
Tabell 4: Nasjonal deltakelsesindeks og endringsindeks	Side 100
Tabell 5: Sammenheng mellom mål og endringsindeks	Side 103
Figur 1: Målhierarki	Side 5
Figur 2: Ungdomssatsningen i Ungdomsløftet	Side 7
Figur 3: Organisasjonskart norsk idrett	Side 16
Figur 4: Forståelse av idrettsorganisasjonens struktur	Side 21
Figur 5: Relasjon mellom mikro- og makroforhold	Side 38
Figur 6: Relasjon mellom forhold og utfall på makro- og mikronivå	Side 39
Figur 7: Oppgavens analytiske modell	Side 63
Figur 8: Forholdet mellom mål og måloppnåelse	Side 63
Figur 9: Prosentandel av NIFs omfang av ungdomsidrettens mål	Side 65
Figur 10: Antall ord om «idrett for alle» hos idrettskretsene og særforbundene	Side 69
Figur 11: Antall ord om «fremtidens utøvere» hos idrettskretsene og særforbundene	Side 75
Figur 12: Antall ord om «ungt lederskap» hos idrettskretsene og særforbundene	Side 82
Figur 13: Andel ungdom som fikk en rolle og hadde kontaktperson i klubben	Side 108
Figur 14: Den kollektivistiske feilslutning mellom makroforhold og makroutfall	Side 110
Figur 15: De unges stemme om fremtiden	Side 116

1 Innledning

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) er den største barne- og ungdomsorganisasjonen i Norge. NIF er en fellesorganisasjon for idretten (Lovdata, 2015, §1-1.1), og begrepet «paraplyorganisasjon» blir ofte benyttet i dagligtalen ved å vise at NIF har det overordnede ansvaret for all organisert idrett med sine underordnede organisasjonsledd. Idretten begynte som en hobby i frivillig organiserte klubber (Tønnesson, 1986), og har utviklet seg til å bli en sentral del i livet til de fleste barn og unge i Norge. I dag er 8 av 10 barn med i en eller flere idrettsaktiviteter (NIF, 2015b), og selv om det er et frafall i ungdomsidretten er det mange som fortsetter sin idrettsdeltakelse. Idrettens sentrale plass i norske ungdommers liv, samfunnsendringene og de mange politiske målsetningene, gjør idrett, fysisk aktivitet og ungdom til viktige tema å ha oversikt over (Seippel, Sisjord og Strandbu, 2016:14).

I de siste årene har satsningen på ungdomsidretten i Norge i overordnede trekk handlet om tre ulike målgrupper: de som ønsker å satse, de som ønsker å være med uten å fokusere på de store prestasjonene og de som ønsker å ta på seg mer formelle verv som ledere, trenere, dommere og andre ressurspersoner. Det har vært en overordnet satsning på ungdom og ungdomsidretten med et ønske om at flest mulig blir med lengst mulig, og generelt er tallene for frafall i ungdomsidretten relativt stabile over tid med små endringer når det gjelder andelen som trener i idrettslag (Seippel, 2016). Én forventning, skapt både av NIF selv og av utenforstående, er at NIF skal være en ungdomsorganisasjon (Skille, 2011:69), og selv om det er forsket mye på ungdomsidretten er det fortsatt mye vi mangler kunnskap om (Seippel, et.al. 2016). Frafall er en utfordring, og gjennom blant annet idrettspolitisk dokument og vedtatte føringer fra idrettsforbundet sentralt (NIF) er det formulert nasjonale mål for idrettsorganisasjonen med et ønske om at ungdom fortsetter sin deltakelse. I løpet av de siste årene har det skjedd mye innenfor ungdomsidretten, hvor blant annet retningslinjene for ungdomsidrett er revidert, vektingstallene for ungdom i post 3-midlene har økt og det har blitt arrangert Ungdoms-OL på Lillehammer. I tillegg startet Ungdomsløftet i 2012, og midlene fra Jubileumsgaven har i løpet av de siste fire årene til konkrete tiltak i ungdomsidretten. På Idrettsstyremøte 22.oktober 2015 ble det også vedtatt at 2016 er idrettens ungdomsår, hvor ungdomsfeltet får et ekstraordinært fokus og satsing (Wendelborg, 2015). I denne oppgaven ønsker jeg å se nærmere på det fokuset som ungdomsidretten har hatt de siste årene, hvor sammenhengen mellom de mål som formulert og den virkelighet de er ment å nå står i sentrum.

Oppgavens innhold

Oppgaven er empirisk omfattende og har et todelt mål som omhandler forholdet mellom mål og virkelighet i ungdomsidretten. For det første ønsker jeg å skaffe en oversikt – en kartlegging – over hvor konsistente målene for ungdomsidretten i Norge er. Idrettsorganisasjonen er kompleks, og utvalget i denne oppgaven består av idrettsforbundet sentralt¹, alle særforbund, alle idrettskretser og tre særkretser/regioner. Konsistens betyr her grad av sammenheng eller ensartet, hvor jeg ønsker å se på om de samme målene står i fokus hos de ulike organisasjonsleddene som blir studert. NIF sine nasjonale mål blir her forstått som gjeldene for hele norsk idrett og danner utgangspunktet for ungdomsidrettens målsettinger. Mål beskriver en ønsket virkelighet, noe man ønsker å oppnå eller realisere (Christensen, Lægreid, Roness og Røvik, 2009), og i tillegg til grad av konsistens er det derfor interessant å se nærmere på sammenhengen mellom de målene som er satt og den virkelighet de er ment å nå. Jeg ønsker derfor å se på to forhold ved virkeligheten i tillegg til målene; endring i deltakelse og nytte av lederkurs for ungdom. Her vil sammenhengen mellom mål og endring i ungdoms deltakelse bli studert i tillegg til sammenhengen mellom mål og tiltak. Kurs representerer her et konkret tiltak for å nå de vedtatte målene, og ungdom blir forstått som aldersgruppen 13-19 år.

Jeg har valgt å fokusere på perioden 2011-2015, og på bakgrunn av målene for oppgaven har jeg tildelt det empiriske aspektet et større fokus enn det teoretiske. Funnene vil likevel bli diskutert i lys av et organisasjonsteoretisk perspektiv hvor min forståelse av Weber sin byråkratiske idealmodell danner mitt utgangspunkt for organisasjonsforståelsen. De skriftlige dokumentene har her en viktig plass i både ivaretagelsen av og det arbeidet som gjøres i de ulike posisjonene i organisasjonen, hvor disse kommer fram som både originaler og konsepter (Weber, 1971). Coleman (1986) sin modell om forholdet mellom mikro- og makroforhold er videre benyttet som utgangspunkt for oppgavens analytiske modell, og her satt inn i et organisasjonsperspektiv. Oppgavens problemstillinger blir presentert i kapittel 3.

Jeg håper at mine funn kan gi ny kunnskap om målenes rolle i norsk idrett, og at oppgaven kan være til hjelp i det videre arbeidet med ungdomsidretten.

¹ Kalt NIF i oppgaven

2 Forståelse av idrettens organisering

Norsk idrett har en lang historie både med tanke på innhold, perspektiv og organisering. Idrettsforbundet og dens ulike organisasjonsledd fremstår i dag som monopolisten for organisert idrett (Hanstad, 2011:7), med et høyt medlemsantall og en offentlig tillit. Min forståelse av idrettens organisering vil omhandle dagens organisasjonsstruktur og innhold. Jeg vil starte med å rette fokus på de overordnede målene for idretten, for så å se nærmere på de formulerte målsettingene for ungdomsidretten. Videre vil idrettens virkelighet bli presentert med bakgrunn i både ungdoms deltakelse i norsk idrett og idrettsorganisasjonens struktur. Idrettens virkelighet vil dermed vise til noe av bakgrunnen for de mål som er satt og til hvordan organisasjonen skal arbeide med og mot de formulerte målene.

2.1 Idrettens mål

En vanlig definisjon av mål i formelle organisasjoner er å si at de er begreper om eller definisjoner av noe man ønsker å oppnå eller realisere i fremtiden (Christensen, et.al. 2009:99). NIF har det overordnede ansvaret for all organisert idrett i Norge, og mottar tilskudd fra Kulturdepartementet (KUD) for å gjøre denne jobben. Hompland og Lorentzen (2011) beskriver den idrettspolitiske alliansen som en del av det samfunnskorporative systemet, der staten forholder seg singularistisk til én medspiller/motpart som har monopolpreget kontroll på idrettsfeltet (side 507). Tippemidlene er her grunnpilaren i statens støtte, hvor disse forvaltes av Kulturdepartementet og ikke gjennom Stortingets prioriteringer (Hompland og Lorentzen, 2011). Kulturdepartementet sine mål med dette tilskuddet er: 1) bidra til å opprettholde og utvikle NIF som en frivillig, medlemsbasert organisasjon, 2) bidra til å opprettholde og utvikle et godt aktivitetstilbud gjennom den organiserte idretten, og 3) bidra til å bevare og sikre NIF som en åpen og inkluderende organisasjon, og at idrettslagene framstår som arenaer for meningsdannelse og verdifulle rammer for sosialt fellesskap (Kulturdepartementet, 2014a). Gjennom disse målene skal idrettspolitikken bidra til at folk har et bredt spekter av lokalt forankrede aktivitetstilbud (Kulturdepartementet, 2014b).

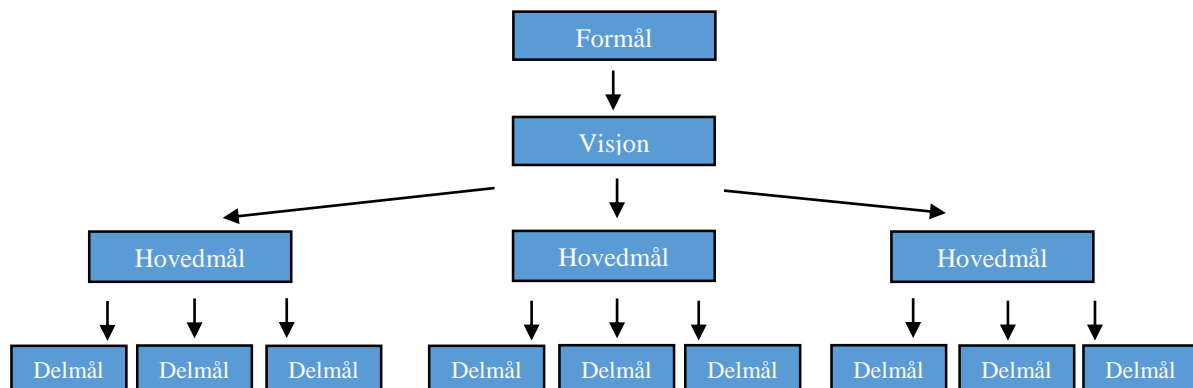
Barn og ungdom er den viktigste målgruppen for den statlige idrettspolitikken (Kulturdepartementet, 2012), og for ungdomssegmentet handler det om å tilrettelegge for aktivitet for ungdom med ulike ønsker og behov. Aktivitetstilbudet innenfor den organiserte idretten skal både være for de som ønsker å prestere på idrettsbanen og de som ønsker å være fysisk aktive innenfor verdifulle sosiale fellesskap (Kulturdepartementet, 2012:13), og ungdomssatsningen skal avspeiles i både anleggs- og aktivitetspolitikken (Kulturdepartementet, 2012). Det er her viktig at gode eksempler blir trukket fram og at kunnskap blir spredd, slik at man kan utvikle ungdomstiltak som fungerer. Kulturdepartementet (2012) mener det er positivt at idretten selv har satt fokus på å utvikle ungt lederskap, og ønsker å støtte opp om dette arbeidet som de mener er viktig både for muligheten til aktivitetsutvikling og som introduksjon til frivillig arbeid.

Kulturdepartementets mål for tilskuddet til norsk idrett finner man igjen i NIFs lov. I formålsparagrafen (§1-2.1) står det at:

«NIF skal arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett ut fra sine ønsker og behov, og uten å bli utsatt for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling» (Lovdata, 2015).

Organisasjonen skal være en positiv verdiskaper for individ og samfunn (§1-2.2) og organisasjonens arbeid skal preges av frivillighet, demokrati, lojalitet og likeverd (§1-2.3). Også den idrettslige aktiviteten skal bygge på et eget verdigrunnlag som er idrettsglede, fellesskap, helse og ærlighet (§1-2.3). Også i de idrettspolitiske dokumentene finner man paralleller til de målene som Kulturdepartementet har for idretten. Visjonen til norsk idrett er «*idrettsglede for alle*» (NIF, 2011a; NIF 2015a), og visjonen skal bidra til at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett fra sine ønsker og behov (NIF, 2011a). Idretten har først lyktes når alle føler seg velkomne, og når samhold og ekte glede preger hverdagen i idrettslagene (NIF, 2011a:4). Dette er en ambisiøs visjon som utfordrer både den enkelte og fellesskapet (NIF, 2015a), og for å nå denne visjonen er det utarbeidet flere nasjonale målsettinger fra sentralt hold som skal være felles for hele den organiserte idretten. Ingebrigtsen (2009) skriver at det er et stort fellesskap som står bak de generelle målformuleringene, og da spesielt for barne- og ungdomsidretten.

Formålet sier her noe om eksistensgrunnlaget til organisasjonen, mens visjonen sier noe om den ideelle situasjonen i fremtiden (Jacobsen og Thorsvik, 2007) og bør være fokusert nok til å veilede beslutninger og handlinger (Martinsen, 2012:181). Visjonen konkretiseres så inn i hovedmål som igjen blir videre konkretisert i ulike delmål – eller «operasjonalisert» som Christensen, et.al. (2009) beskriver det. Jacobsen og Thorsvik (2007) viser hvordan ulike former for mål kan plasseres i et målhierarki.

Figur 1) Målhierarki hentet fra Jacobsen og Thorsvik (2007)

I lys av NIF sin definisjon på ungdomsidretten så omhandler dette aldersgruppen 13-19 år, selv om begrepet i enkelte sammenhenger blir utvidet (f.eks. ungdomsrepresentant). De nasjonale målsettingene for ungdomsidretten finner man i idrettspolitisk dokument, og disse samsvarer med det som er formulert fra Kulturdepartementet. Fra idrettspolitisk dokument 2011-2015 finner man følgende mål om ungdomsidretten:

«Idretten skal utvikle og fornye aktivitetstilbudet for ungdom, og sørge for at flere velger å være aktive innenfor organisert idrett ved at: 1) alle møter et inkluderende og variert aktivitetstilbud, 2) alle får idrettslige utviklingsmuligheter i tråd med egne ambisjoner, 3) ungt lederskap og ansvar for eget idrettsmiljø blir prioritert» (NIF, 2011a:11)

Ungdom i dag er forskjellige fra ungdom på 70- og 80-tallet (Coleman, 2011), og med tanke på utviklingen av organisert idrett bør tiltakene møte deltakernes egne behov – hvor disse er verdifulle kilder til informasjon om mulige endringer (Coakley og Pike, 2009). I de senere årene har vi sett en oppblomstring av nye idretter som på mange måter skiller seg fra tradisjonell, organisert idrett, hvor disse gjerne forbindes med ungdommelighet, selvrealisering og

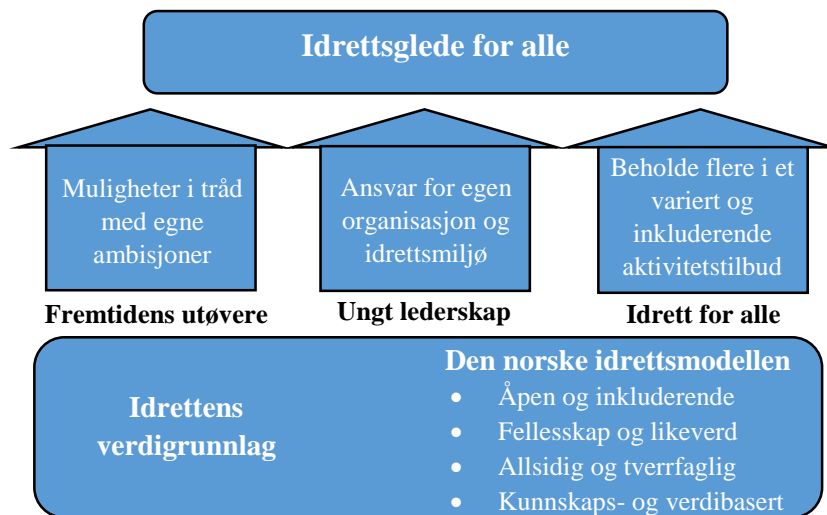
individualisering (Sisjord, 2011:87). I idrettspolitisk dokument 2011-2015 står det at ungdom må få idrettslige muligheter ut i fra sine egne forutsetninger (NIF 2011a:8), og fra man er 15 år har ungdommen de samme rettighetene som de voksne når det kommer til å stemme og å ta på seg formelle verv. Dette utdypes videre, hvor det står at «norsk idrett må ha fokus på å utvikle ungt lederskap og invitere ungdommen til å ta ansvar for eget idrettsmiljø, og gjennom aktiv involvering skal ungdommen oppleve fellesskapet, idrettsgleden og verdien av frivillig arbeid» (NIF, 2011a:8). Stensaasen (1979) mener at det stilles krav til at de voksne gir de unge frihet og ansvar i forhold til deres utviklingsnivå, og for at ungdom skal inviteres inn er det avgjørende at de voksne gir ungdommen et tilbud.

Satsning på ungdom de siste årene

Lorentzen (2007) skrev for åtte år siden at et dilemma i norsk idrett er hvem den skal være for. Med utgangspunkt i NIF sitt formål, sin visjon og sine mål skal idretten omhandle alle, og dette gjelder også for ungdomsidretten. Dette kommer også fram i Ungdomsløftet som startet i 2012, som er norsk idretts tiårige satsning frem mot 2022, for å rekruttere og beholde flere ungdom i norsk idrett (NIF u.å.A). Målet er at ungdommen skal fortsette lengst mulig som aktive, men også som trenere, ledere, dommere eller frivillige (NIF, u.å.A). Den tiårige satsningen startet i 2012 og har tette koblinger til idrettspolitisk dokument 2011-2015. Det er utarbeidet en egen modell for ungdomssatsningen gjennom Ungdomsløftet som viser til tre likeverdige søyler; 1) «Fremtidens utøvere», 2) «Ungt lederskap» og 3) «Idrett for alle». Modellen finnes ikke på NIF sine egne hjemmesider, men både Tormod Tvare (tidligere styremedlem i Idrettsstyret), Mads Andreassen (fagansvarlig barn og unge i NIF), Anja Veum (utviklingssjef NIF) og Inge Andersen (generalsekretær NIF) viser til modellen i sine presentasjoner som er tilgjengelig på internett². Innholdet i modellen er det samme som blir beskrevet om Ungdomsløftet på NIF sine hjemmesider og i årsrapporter³.

² Tvare, 2013; Andreassen, 2012; Veum; u.å.; Andersen, 2013

³ NIF, 2012a; NIF, 2013; NIF 2014

Figur 2) Ungdomssatsningen gjennom Ungdomsløftet (Andreassen, 2012)

Underpunktene på hver søyle er å finne igjen i de vedtatte målsetningene om ungdomsidretten i idrettspolitisk dokument 2011-2015. «Fremtidens utøvere» omhandler de som ønsker å satse mot å bli best mulig, hvor det skal tilrettelegges for å kombinere idrett og utdanning. «Ungt lederskap» er nøkkelen i Ungdomsløftet (NIF, u.å.A) og viser til at ungdommen må få plass der beslutninger tas, både i idrettslaget og på krets- og forbunds nivå. Ungdom skal her få ta større ansvar for egen idrettshverdag og eget idrettsmiljø. «Idrett for alle» sikter til de ungdommene som ønsker å drive med idrett fordi det er gøy og sosialt. Dette skal gjøres gjennom å tilby et inkluderende og variert tilbud, uten krav til prestasjon eller resultater, for å beholde flere ungdommer i idretten. Ut ifra de vedtatte målene i idrettspolitisk dokument 2011-2015, og begrepsbruken i Ungdomsløftet, kan det forstås å ha vært tre nasjonale målsettinger for ungdomsidretten i perioden 2011-2015:

- 1) Idrett for alle: alle møter et inkluderende og variert aktivitetstilbud
- 2) Fremtidens utøvere: alle får idrettslige utviklingsmuligheter i tråd med egne ambisjoner
- 3) Ungt lederskap: ungt lederskap og ansvar for eget idrettsmiljø blir prioritert

Det er disse tre målsettingene jeg retter fokus på i denne oppgaven. I forbindelse med NIFs 150-års jubileum i 2011 mottok NIF en Jubileumsgave på kr 11 275 000,- som skulle gå til prosjekter i ungdomsidretten (NIF, 2012b). Også her finner man igjen de tre nasjonale målsettingene. Disse pengene ble utlyst som Jubileumsgaven som særforbund og kretser kunne søke på i form av prosjektmidler innenfor fire forhåndsdefinerte kategorier, med den hensikt å

beholde ungdom lengre i idretten; 1) Flexibilitetsmodellen som skal tilrettelegge for differensierte aktivitetstilbud slik at ungdom med ulike ambisjoner velger å fortsette med idrett, 2) Samarbeidsmodellen som skal fremme samarbeid mellom særretter lokalt slik at ungdom kan få mulighet til å drive med flere idretter, 3) Ungdomsdrevet idrettsaktivitet som skal engasjere ungdommer som trenere og ledere i idrettslagene, og 4) Morgendagens utøvere som skal skape gode, helhetstenkende talentmiljøer og legge forholdene til rette for at utøverne kan kombinere høyere utdanning med toppidrettsinnsats (Røe et al. 2016:5). Ser man disse modellene i lys av de tre nasjonale målsettingene så faller både flexibilitetsmodellen og samarbeidsmodellen inn under «idrett for alle», morgendagens utøvere faller inn under «fremtidens utøvere» og ungdomsdrevet idrettsaktivitet» faller inn under «ungt lederskap».

NIF utarbeidet retningslinjer for bruken av jubileumsmidlene, og målet var å utvikle bærekraftige modeller som enkelt kan overføres og implementeres i klubbmiljøer på lokalt nivå (Røe et al. 2016:5). Pengene skulle disponeres over en periode på fire år og Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett (FOBU) har hatt ansvar for å evaluere prosjektet i etterkant. Jeg vil i det følgende vise til deres rapport, og totalt fikk 20 prosjekter innvilget støtte – sju idrettskretser, ni særforbund og fire avdelinger i Friskis & Svettis (Røe et al. 2016). Det har vist seg å være vanskelig å rekruttere ungdom til prosjekttiltakene, bortsett fra «morgendagens utøvere» som har hatt stor etterspørsel (Røe et al. 2016:6). Jeg vil her trekke fram noen utfordringer og erfaringer som går igjen i de to modellene som flest idrettskretser og særforbund søkte på – flexibilitetsmodellen og ungdomsdrevet idrettsaktivitet.

Prosjektene som har vært gjennomført i flexibilitetsmodellen har hatt utfordringer med å rekruttere og beholde ungdommen i de nye tiltakene. Forankring i idrettslaget og en endring i systemet har vært utfordrende, og prosjektledelsen i Buskerud IK mener at:

«(...) en tradisjonell tankegang rundt klubbdrift i kretsen gjør det utfordrende å forankre nye, utradisjonelle ideer i klubb og krets. Endringer i systemet blir generelt ikke godt mottatt» (Røe et al. 2016:18)

Også prosjektledelsen i Østfold IK sier det samme:

«(...) utfordrende å bryte en tradisjonell tankegang i klubb og idrettslag, noe som gjenspeiles av antallet klubber som ble engasjert i prosjektet» (Røe et al. 2016:38)

Røe et al. (2016) skriver at en fellesnevner er at planleggingen og organiseringen i hovedsak er blitt gjennomført av voksne. De stiller her spørsmål om hvorvidt de ulike prosjektene har valgt riktige alternativer når den største utfordringen har vært å få ungdom til å delta (side 77). Modellen «ungdomsdrevet aktivitet» har hatt flere av de samme utfordringene, og det har vært utfordrende å få ungdommen til å forplikte seg til tiltakene. Prosjektledelsen i Norges Rytterforbund sier blant annet at det har vært få påmeldte til kursene som har blitt arrangert, noe som har resultert i flere avlysninger (Røe et al. 2016:42). Oppfølgingen i etterkant av kursene har i tillegg vært for dårlig. Røe et al. (2016) skriver at årsaken til at det har vært utfordrende å engasjere ungdom i etterkant av kursene kan ha en sammenheng med at noen av prosjektene ikke hadde klare føringer for hva som var forventet av ungdommen i etterkant (side 79). Et annet viktig poeng var at mange av ungdommene ikke følte de var klare for et så stort ansvar, samt at mange opplevde å ikke bli tatt seriøst i klubb og lag (Røe et al. 2016:79).

I oppsummeringen av prosjektene står det at ungdommen må bli involvert i planleggingen og organiseringen. Kun to av prosjektene har oppgitt at de involverte ungdom i planleggingsprosessen (Røe et al. 2016:73). Idrettsorganisasjonen blir i tillegg oppfattet som konservativ og det er her utfordrende å implementere nye utradisjonelle tiltak. Det er viktig at ungdommen blir tatt på alvor og får lov til å komme med ideer i eget idrettslag, og den beste måten å rekruttere ungdom på har vært å bruke ungdom til dette arbeidet. Fra rapporten kommer det frem at den eksterne finansieringen har vært avgjørende for de fleste prosjektene, og i lys av resultatene til FOBU kan det virke som om de fleste tiltakene hadde en treårig levetid.

I tillegg til Ungdomsløftet og Jubileumsgaven ble retningslinjene for ungdomsidrett revidert i 2011, hvor disse er et politisk virkemiddel for å sikre ungdommers rettigheter både som

individer og som aktive utøvere (NIF, 2011b). Selv om dette ikke er klare bestemmelser og *rettigheter* som man finner i barneidretten så står det på hjemmesiden til NIF at:

«Dette innebærer også forpliktelser for andre enn ungdommen selv. Både trenere, ledere, foreldre og organisasjonsledd må følge opp disse i praksis» (NIF, 2011b)

Her er det formulert mål for både aktiviteten, for utdanning og for idrettslaget, og totalt er det 20 retningslinjer som utdyper hvordan det skal arbeides mot de gitte målene. Disse retningslinjene legger vekt på en idrett for alle og fremtoner viktigheten av ungt lederskap i idretten. Retningslinjene ble for første gang utarbeidet og vedtatt på Ungdommens fjerde idrettsting i 1998. Ingebrigtsen (2009) skriver at det i 2006 var kun halvparten av alle særforbund og idrettskretser i Norge som var godt kjent med retningslinjene, og manglende bruk av retningslinjene var også noe av bakgrunnen for at de ble revidert i 2007.

Ser man på det nye idrettspolitiske dokumentet, 2015-2019, er det her en del endringer fra idrettspolitisk dokument 2011-2015. Oppsettet av dokumentet er strukturert på en annen måte, hvor det ikke lenger finnes en egen overskrift med «ungdomsidrett». Det vises nå til en prosess om å rekruttere, ivareta og utvikle, og prestere:

«Prosessene er ikke begrenset til målgrupper eller livsfaser, men representerer en gjennomgående tankegang. De har relevans for alle aktivitetsområder, men kan ha ulik betydning innenfor aldersgruppene» (NIF, 2015a:8)

Til gjengjeld for en manglende spesifikk overskrift om ungdomsidretten er det i idrettspolitisk dokument 2015-2019 satt inn resultatmål for hver aldersgruppe. For ungdom 13-19 år er målsetningen å ha 40% aktive i aldersgruppen, ha 35% aktive når de fyller 19 år og under «prestere» er målet at alle særforbund har planer for sin talentutvikling (NIF, 2015a). For å finne mer utfyllende informasjon om ungdomssatsningen må man gå inn i den generelle teksten. Her dukker det opp mål som står i stil til den tidligere satsningen; morgendagens toppidrettsutøvere, tilbud til de som ikke ønsker å satse, og satse på et bredt ungdomsløft hvor ungdom kan ta ansvar som ledere, trenere, arrangører eller dommere. I tillegg til en ny

formulering rundt målene er det fremhevet en ansvarsfordeling og forpliktelse som viser til hvordan både organisasjonsstrukturen og kommunikasjonen i norsk idrett er tenkt å fungere:

«Hvert organisasjonsledd er selv ansvarlig for utarbeidelse og oppfølging av egne planer, herunder også status og resultatvurdering innenfor egen organisasjon. (...) Det er en forutsetning at de sentrale leddene, som særforbundene og idrettskretsene, tar et tydelig ansvar for å formidle Idrettstingets mål og forventninger til underliggende ledd» (NIF, 2015a:36)

Også i 2016 er satsningen på ungdomsidretten sentral. På Idrettsgallaseminaret i januar sa kulturministeren at 2016 er idrettens ungdomsår (Helleland, 2016). Dette ble vedtatt 22.oktober 2015 i Idrettsstyret, hvor 2016 er året hvor ungdomsfeltet får et ekstraordinært fokus og satsing (Wendelborg, 2015). På NIF sin hjemmeside står det:

«2016 vil derfor være et år hvor målene knyttet til ungdomsidrett i Idrettspolitisk dokument 2015-2019 får innhold og virkning i den daglige aktiviteten i idrettslaget, gjennom å synliggjøre de gode eksemplene og løfte frem de gode modellene» (Wendelborg, 2015)

Helleland (2016) påpeker i sin tale på Idrettsgallaseminaret at de viktigste ungdommene norsk idrett må satse på er de som ikke har funnet sin plass i den organiserte idretten ennå. Ungdoms-OL er en viktig veiviser i idrettens totale arbeid i 2016 (Wendelborg, 2015), og i februar 2016 møtte 1100 utøvere i alderen 15-18 år fra 70 forskjellige nasjoner på Lillehammer. Dette var det fjerde Ungdoms-OL som ble arrangert, og ifølge NIF skulle arrangementet kombinere idrett på høyt nivå med utdanning og kulturforståelse på en fremtidsrettet måte (NIF, 2013:13). I 2013 skrev NIF i sin årsrapport at:

«De idrettspolitiske målsetningene for ungdomsidretten, slik de fremkommer i IPD, vil stå sentralt i idrettsorganisasjonens videre planlegging inn mot YOG 2016. YOG 2016 vil være en viktig bærende kraft i norsk idretts ungdomsløft for både tingperioden 2011-2015 og i et større 10-åring utviklingsperspektiv» (NIF, 2013:13)⁴

Arrangementet hadde som mål å være for ungdom, med ungdom og av ungdom. En ny generasjon unge ledere og frivillige skulle utdannes til lekene, og blant de over 2500 frivillige

⁴ YOG 2016 referer her til Youth Olympic Games, eller Ungdoms-OL på norsk

var målet at 50% skulle være under 30 år (NIF, 2014). Kathrine Godager, rådgiver ungdom i NIF, sier i årsrapporten 2014 at *«det viktigste for oss er at de fortsetter sitt engasjement i idretten etter at Ungdoms-OL er over»* (NIF, 2014:70). I en presentasjon⁵ på Idrettskretstinget til Sør-Trøndelag Idrettskrets den 23.april 2016 kom det fram at det var 3 200 frivillige under lekene, og av disse var 60% under 30 år, og 800 var under 20 år. 220 unge ledere ble utdannet gjennom et eget utdanningsprogram i regi av NIF. I forbindelse med arrangementet har ungdom og ungdomsidretten blitt fremhevet på ulike arenaer. Det ble for første gang kåret en ung ildsjel på Idrettsgallaen 2016, hvor hver krets utnevnte sin regionale ildsjel. Det ble i tillegg arrangert en fakkeltur med OL-ilden gjennom alle fylkene i Norge, og her var det ungdom som deltok i både planleggingen og gjennomføringen av egne, regionale fakkemarkeringer. Under lekene var unge utøvere i sentrum, med «fremtidens» speakere, frivillige og ledere. Gullord (2016) skriver på NIF sine hjemmesider at Ungdoms-OL er det perfekte eksempelet på hvordan de unge tar ansvar, utvikler seg og leverer når de gis tillit. Artikkelen viser til ungdom som er mer motivert enn noen gang, og Gullord (2016) skriver at *«vi har et felles ansvar for å bevare gnisten hos de unge»*. Spørsmålet som gjenstår er hva som skjer videre nå som lekene er over.

Revidering av retningslinjene for ungdomsidrett, en Jubileumsgave, et Ungdomsløft og et Ungdoms-OL viser til en satsning på ungdomsidretten de siste fem årene. I tillegg er satsene i post 3 middel forvaltningen endret hvor ungdom nå har et høyere vekttall enn barn, og i det nye idrettspolitiske dokumentet er det samme nasjonale fokuset på ungdomsidretten videreført. Idretten har også flere spesifikke kurs for ungdomsgruppen, og blant disse finnes det ulike former for lederkurs. I idrettspolitisk dokument 2011-2015 står det at norsk idrett må ha fokus på å utvikle ungt lederskap og invitere ungdommen til å ta ansvar for eget idrettsmiljø (NIF, 2011a:8). Ungt lederskap trekkes fram som et eget mål rundt kompetanseutvikling, og på hjemmesiden til NIF finner man flere kurs som omhandler aldersgruppen 15-19 år. Ett kurs som blir gjennomført heter Lederkurs for ungdom 15-19 år. Dette kurset gjennomføres av både idrettskretser og særforbund, hvor NIF selv står for utdanningen av kursholdere. Så langt er det utdannet omtrent 2 500 ungdommer (NIF, u.å.D.), og kurset skal forberede deltakerne på lederverv i ulike deler av klubbarbeidet i norsk idrett (NIF, u.å.E.). Kurset gir deltakerne relevant kompetanse til å delta aktivt der beslutningene tas i de ulike organisasjonsleddene og skal gjøre det enklere å forstå og få medansvar i egen klubb (NIF, u.å.E.). For å delta på kurset

⁵ Presentasjon fra Vibecke Sørensen, styremedlem i idrettsstyret NIF

kreves det ingen spesielle forkunnskaper og ungdommene skal oppgi en kontaktperson i idrettslaget når de melder seg på for å sikre forankring.

Selv om det i de siste årene har vært noen større tiltak rundt ungdomsidretten så er ikke dette fokuset på ungdom noe nytt. På 90-tallet dukket blant annet «Storbyprosjektet» og prosjektet «Flere ungdommer i norsk idrett» (FUNI) opp, og ungdom har vært en sentral målgruppe siden. Går vi enda lengre tilbake, til 1950-1960 årene, kan vi også her finne en satsning på ungdom i norsk idrett. I 1960 skrev Fougli at *«ungdomsidretten har fått sin faste plass i forbundet»* (side 5). På lik linje som i dag trekkes det frem at ungdomsidretten har utfordringer med for tidlig spesialisering, for lite lek og variert «idrettsøving», og at ungdommen blir utbrent i tidlig alder. I 1951 dukket «retningslinjer for ungdomsidretten» opp, og Norges Idrettsforbunds Landsstyremøte uttalte da blant annet at de ville *«på det alvorligste henstille organisasjonsleddene til å sette økte krefter inn i arbeidet»* (Fougli, 1960:9) for å skape en mer allsidig og verdibasert ungdomsidrett. Her skulle det utvikles dyktige ledere og en tilpasset trening og konkurranse. Også ungt lederskap var på denne tiden i fokus, og det ble utarbeidet egne retningslinjer for organisering av ungdomsgrupper i idrettslagene. Her var det en klar tanke om ungdomsarbeidet og hvordan ungdommen skulle være representert i egne grupper og utvalg gjennom hele organisasjonen.

2.2 Idrettens virkelighet

Fra årsrapporten til NIF i 2014 kommer det fram at det totale medlemsantallet var på 1 908 896. Siden tallene for 2015 ikke var klare da oppgaven ble skrevet vil de siste tilgjengelige tallene på deltakelse være fra 2014. Dette medlemstallet er da summen av medlemstallet for hver idrettskrets, og for aldersgruppen 13-19 år var det 326 941 medlemmer. Ungdom sto med andre ord for ca. 17% av den totale medlemsmassen. Aktivitetstallene er noe annet enn medlemstallene, og viser antall aktive utøvere. I 2014 var det totale aktivitetstallet på 1 573 881, og for aldersgruppen 13-19 år var det på 295 654 når de ulike særforbundenes aktivitetstall

summeres. Ungdom utgjorde ca. 19% av den totale andelen aktive. Man må være medlem for å være aktiv, men ikke aktiv for å være medlem. Det vil si at medlemstallene kan være høyere enn aktivitetstallene, noe de også var i 2014.

Mye forskning er gjort på ungdoms deltakelse og mulighet til å delta. Seippel (2005) fant blant annet i sin studie at dersom man har vært medlem i den organiserte idretten – også de som har sluttet – har en positiv effekt på det fysiske aktivitetsnivået. En forklaring kan her være at man sosialiseres til fysisk aktivitet gjennom deltakelse i den frivillige idretten (Seippel, 2005:31). Ungdom i dag trener mer enn tidligere (Aspvik, Sæther og Ingebrigtsen, 2012; Breivik, 2013; Seippel, 2016), men slutter med aktiv idrett tidligere enn man gjorde før (Breivik, 2013). Dette kan ha en sammenheng med at barn begynner tidligere med organisert idrett i dag enn de gjorde tidligere. I 2005 fant Seippel (2005) at det største frafallet var hos ungdom i alderen 13-16 år, og det er fortsatt et stort frafall i denne aldersgruppen (Skille, 2011; Aspvik, et.al. 2012; Ingebrigtsen, 2012; Seippel, et.al. 2016). Ingebrigtsen (2012) har i sin rapport om ungdomsidretten utarbeidet en aktivitetsindeks (aktivitetstall dividert på befolkningstall) på samme måte som jeg gjør i denne oppgaven, og hans funn for perioden 2006-2011 viser en negativ endring. Ingebrigtsen (2012) skriver at aktivitetstallene for idretten samlet viser at det er færre ungdommer (13-19 år) som deltar i dag enn hva det var for fem år siden, hvor noen idretter har hatt en større nedgang enn idretten samlet mens andre har hatt en økning i samme periode (side 32). Idrettsgren er den klart viktigste variabelen for å forstå ungdoms deltakelse på nasjonalt nivå, og at det derfor kan bli misvisende å analysere idrett i sin alminnelighet (Ingebrigtsen, 2012:31). Ommundsen (2011) trekker fram at frafall kan være et resultat av utprøving av fritidsaktiviteter, men at man i det minste må spørre seg selv om det at barn og unge slutter i organisert idrett også kan være et symptom på et misforhold mellom hvordan idretten i flere tilfeller praktiseres overfor de unge, og om de bestemmelsene man er blitt enige om skal være styrende for praksis (side 54). Om NIF skal fremstå med troverdighet som breddeidrettsaktør mener Breivik (2011) at må det her gjøres noe med frafallet i ungdomsidretten.

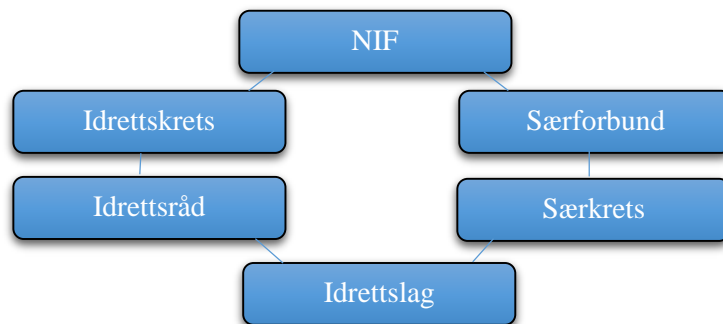
Når det gjelder medbestemmelse i idretten skriver Waldahl og Skille (2014) at dette ble introdusert i Norge på tidlig 90-tallet, og det er lite forskning på ungdoms innflytelse i

idrettsorganisasjoner. Skille (2011) viser til at det i 90% av norske idrettslag finnes maksimalt ett styremedlem under 25 år, og tallene for idrettskretser og særforbund er ikke bedre. 50% av ledere i norske idrettsorganisasjoner er mellom 45-60 år og deres utdanning, alder, erfaring og kjønn er ikke representativ for medlemsmassen (Waldahl og Skille, 2014). Skille (2011) skriver at ungdom aldri har hatt stor medbestemmelse i idretten, og etter at ungdomskomiteen (NUK) ble nedlagt i 2004 mener Waldahl og Skille (2014; 2016) at ungdoms grad av medbestemmelse er blitt enda mindre. Ungdoms mulighet til å utøve innflytelse er svært avhengig av at enkelte personer i de rette posisjonene er entusiastiske og engasjerte i forhold til å få ungdom med i avgjørelser og beslutninger. Tjeldvoll (2011) skriver i sin masteroppgave at ungdom har lite innflytelse i NIF, og at tidligere tiltak ikke har gitt verken en reell eller formell innflytelse. Kvotering og NIFs egen lederutdanning fungerer ikke slik det er tenkt ifølge ungdommen selv, og det fremheves et behov for flere møtearenaer. Tjeldvoll (2011) mener at ungdom må inkluderes i en større grad, og historisk har NIF vært dårlige her – og siden 1990 har de ikke blitt bedre. Disse funnene fra Norge finner man også igjen i svenske studier, blant annet av Larsson og Meckbach (2012; 2013), som viser til at selv om flere ungdom ønsker å bli ledere så opplever de ikke å bli spurt eller å ha en reell innflytelse. Det er en formell måte å arbeide på som blir opplevd som et stort hinder. Ungdom blir ikke invitert til styremøter hvor de faktiske avgjørelsene blir tatt (Larsson og Meckbach, 2013), og kun et fåtall klubber investerer i ungdommen i form av å spørre om de ønsker et styreverv når behovet melder seg. Begrepet og rollen ungdomsrepresentant blir opplevd som noe klubben bare må ha, men som i realiteten ikke har en likeverdig rolle i styret.

Idretten virker i dag å ha flere av de samme utfordringene som alltid har eksistert, og flere tiltak er rettet mot ungdom som målgruppe i håp om å få med flest mulig lengst mulig. At idretten har flere av de samme utfordringene i dag som den alltid har hatt kan tyde på to ting. For det første så kan dette vise til at «ungdom er ungdom», og at ungdom har de samme behovene i dag som tidligere, med enkelte tilpasninger til tiden man lever i. For det andre kan dette vise til at de målene, strategiene og tiltakene som er satt i gang ikke gir ønsket effekt – eller at de ikke er blitt gjennomført slik som det var tenkt i utgangspunktet. Jeg vil derfor se nærmere på hvordan idrettsorganisasjonene er bygd opp og hvordan ansvarsdelingen mellom de ulike organisasjonsleddene er tenkt.

Struktur og ansvarsdeling

Mål er ment å bidra til å påvirke hvordan formelle organisasjoner struktureres eller organiseres, og dermed gi sentrale rammer og retningslinjer for aktiviteten (Christensen, et.al. 2009:99). Idrettsorganisasjonen har en todelt struktur som viser til ansvarsdelingen i organisasjonen. Denne todelingen er et resultat av en historisk utvikling tilbake til 1940 da idretten hadde to ulike forbund; Norges Landsforbund for Idræt og Arbeidernes idrettsforbund (Norges Idrettsforbund i 1946). Landsforbundet var organisert etter idrettsgren og viser her til særforbundene, mens AIF var regionalt organisert likt som idrettskretsene er i dag (Enjolras og Waldahl, 2009). Denne sammenslåingen innebar et kompromiss der de to organisasjonsstrukturene ble beholdt (Enjolras og Waldahl, 2009:16), og denne strukturen har eksistert helt frem til i dag. NIF består i dag av 54 særforbund, 19 idrettskretser, 366 idrettsråd og 11 595 idrettslag, og har 2 191 300 medlemskap (NIF, u.å.B). Sammen utgjør disse leddene idrettsorganisasjonen *in toto*, og er organisert på følgende måte:

Figur 3) Organisasjonskart norsk idrett

Organisasjonskartet viser idrettens vertikale struktur og blir beskrevet på NIF sin egen hjemmeside. NIF er på toppen og idrettslaget på bunnen, hvor idrettslaget kan være et fleridrettslag med flere grener eller et særidrettslag med kun én gren. Sentraladministrasjonen i NIF samordner en rekke oppgaver på vegne av særforbundene og idrettskretsene, som kontakt med statlige organer, søknader og viderefordeling av spillemidler (NIF, u.å.B). NIF har en idrettspolitisk og strategisk rolle (Enjolras og Waldahl, 2009:16), og det øverste organet i NIF er idrettsstyret. Idrettsstyret er idrettens høyeste myndighet mellom Idrettstingene, og Idrettstinget er den organiserte idrettens aller høyeste myndighet som avholdes hvert fjerde år (NIF, u.å.B). Idrettsstyret har som oppgave å gjennomføre de vedtak som er fattet på Tinget i

tillegg til andre fellesoppgaver – både nasjonalt og internasjonalt (NIF, u.å.B). En sentral oppgave er å føre kontroll med organisasjonsleddenes økonomi gjennom vedtak om bestemmelser og instruksjoner vedrørende regnskap og revisjon (Enjolras og Waldahl, 2009:22). Idrettsstyret kan her forlange at regnskap og protokoller blir innsendt for gjennomgang der det er nødvendig (Enjolras og Waldahl, 2009).

Særforbundene organiserer og leder de ulike idrettsgrenene, og har ansvar for konkurransevirkosomheten og utvikling av særvidretten både nasjonalt og internasjonalt (NIF, u.å.B). Særforbundet er her den høyeste faglige myndigheten for den aktuelle idretten, og har i tillegg til aktiviteten et ansvar for utdanning og klubbutvikling i sin gitte idrett (Enjolras og Waldahl, 2009:16). Blant særforbundene er det stor variasjon i antall medlemmer og antall ansatte, og de har ulik organisering ned i de regionale leddene – særkretsene. Særkretsene er organisert etter fylker eller regioner. Deres oppgave er blant annet å gjennomføre utdanningstiltak og gjennomføringen av kamper, stevner og liknende innen deres idrett (NIF, u.å.B). En forutsetning for at det skal opprettes en særkrets er at det eksisterer minst fem idrettslag i det gitte fylket eller regionen. Særforbundene og særkretsene representerer den ene siden i organisasjonskartet og kalles ofte for «*aktivitetslinjen*». Disse organisasjonsleddene har med andre ord ansvar for aktiviteten.

På den andre siden i organisasjonskartet finner vi idrettskretsen øverst. Idrettskretsene følger fylkesgrensene og er fellesorganer for idretten innenfor sitt geografiske område (Enjolras og Waldahl, 2009:18). Med «felles organ» menes at idrettskretsen omfatter alle lag, uavhengig av gren, samt idrettsråd og særkretser i sitt område. Deres oppgave er å fremme samarbeid mellom særkretsene og de enkelte idrettslagene, samt mellom idrettens organisasjonsledd og alle øvrige fylkeskommunale instanser og aktører i fylket med ansvar for idrett og fysisk aktivitet (NIF, u.å.B). Videre skal idrettskretsene drive med veiledning overfor idrettslag i fylket i økonomiske, administrative og organisatoriske spørsmål (NIF, u.å.B). Under idrettskretsen finner vi idrettsrådet. Idrettsrådet er et felles organ for all idrett i en kommune hvor det er flere enn tre idrettslag. Idrettsrådene arbeider for å styrke forholdene for idrettslagenes virksomhet i kommunene (Enjolras og Waldahl, 2009) og blant deres viktigste oppgaver er å formidle idrettslagenes anleggsbehov og å fordele midlene fra den statlige tilskuddsordningen til lokale

lag og foreninger (NIF, u.å.B). Idrettskretsene og idrettsrådene utgjør den andre linjen i organisasjonskartet og kalles ofte for «*organisasjonslinjen*» eller «*medlemslinjen*». Disse leddene har ikke noe med selve aktiviteten å gjøre, men jobber for rammebetingelsene, kontrollen og oppfølgingen av idrettslagene i sitt ansvarsområde. Det nærmeste idrettskretsen kommer selve aktiviteten er gjennom kurs, seminarer og andre tiltak for utøvere, foreldre, trenere og ledere, hvor temaet eller utdanningen er felles for alle og uavhengig av idrett.

NIF, alle organisasjonsledd og all aktivitet under NIF er underordnet NIFs lov, og videre redegjøring om formål og oppgaver er hentet fra denne loven⁶. NIFs regelverk, vedtak og lover skal overholdes av alle organisasjonsledd som er tilsluttet NIF – og her dets medlemmer – hvor dette blir omtalt som en plikt i loven (§2-2.1 og §2-2.2). Som organisasjonsstrukturen viser så har norsk idrett en hierarkisk struktur, og de overordnede leddene har ansvar for å kontrollere at det arbeidet som underordnede ledd utfører er i overensstemmelse med NIFs lov. Dette kommer også fram i §2-3.1 til §2-3.3, hvor overordnede ledd kan kreve å få utlevert dokumenter til kontroll, innkalle til ekstraordinære møter og overta administrasjonen når det foreligger særlige grunner. Gjennom §11-4 kommer det også fram at medlemmer og organisasjonsledd er straffepålagt ved brudd på de gjeldende reglene og vedtakene, noe som viser til den kontrollerende og på så måte koordinerende strukturen i idretten. De ulike organisasjonsleddene i norsk idrett har egne lovpålagte oppgaver gjennom NIFs lov. I alle organisasjonsledd, fra idrettslaget til NIF, er det styret som har det overordnede ansvaret og den høyeste myndighet mellom Tingene og årsmøtene. Idrettsstyret er nevnt, og i alle særforbund, særkretser, idrettskretser, idrettsråd og idrettslag sitter det på samme måte et styre (forbundsstyret, kretsstyret, styre i idrettsrådet, styre i idrettslaget). Alle disse styrene har liknende arbeidsoppgaver på sitt nivå.

Enjolras og Waldahl (2009) mener at idrettens legitimitet i politikk og samfunnsliv er i hovedsak knyttet til forestillingen om å være en allmennyttig organisasjon som styres etter demokratiske idealer (side 10), gjennom blant annet valg av styremedlemmer. Gjennom de demokratiske/representative prinsippene skal beslutninger, meninger og verdier i idretten gjenspeile de ønsker og behov som de lokale idrettslagene og dets medlemmer har. Ved hjelp

⁶ Se Lovdata (2015)

av regelmessige valg og retten til å stemme skal de som sitter i utvalgte styreverv være de medlemmene som flertallet i norsk idrett ønsker at skal styre «idrettsskuta» videre. På så måte er medlemmene på grasrota indirekte representert på toppen av organisasjonen (Enjolras og Waldahl, 2009). Alle Ting og årsmøter er regulert gjennom NIFs lov (se kapittel 2, 3 og §5-5, Lovdata, 2015). Det representative demokratiet innebærer at styremedlemmene på vegne av medlemmene definerer dagsorden, legger premisser for administrasjonens virksomhet og kontrollerer at styrevedtak blir satt i verk (Enjolras og Waldahl, 2009:104). Det er på Idrettstinget, NIFs høyeste myndighet, de store og overordnede avgjørelsene tas. Likevel er det en tendens til at jo høyere opp i NIFs hierarkiske system man kommer, desto fjernere fra den daglige idrettsaktiviteten ligger spørsmålene og sakene som blir behandlet (Enjolras og Waldahl, 2009). For at den demokratiske og representative praktiseringen skal fungere på øverste nivå er det igjen en forutsetning at dette fungerer på det laveste nivå.

På Idrettstinget møter idrettsstyret, 75 representanter fra idrettskretsene, 75 representanter fra særforbundene og tre representanter for idrettsutøverne. Denne fordelingen er regulert gjennom §3-2 i NIFs lov (Lovdata, 2015). Hvor mange som møter fra hver idrettskrets og hvert særforbund er basert på antall medlemslag og ikke på antall medlemmer. Det vil si at idrettskretser og særforbund med flest lag vil ha flest representanter på Idrettstinget, selv om de totalt ikke har flest medlemmer. Enjolras og Waldahl (2009) mener representasjonssystemet er u-proporsjonalt og dermed bryter med det grunnleggende demokratiske prinsippet «likhetsprinsippet», hvor en mann har en stemme. Å få gjennom lovendringer på Idrettstinget krever 2/3 av stemmene. Med tanke på hvem og hvor mange som møter vil det med andre ord være utfordrende å få gjennom store endringer i tingenes tilstand. Spenningen mellom særforbund og idrettskretser i spørsmål om tilskuddsfordeling, ansvarsområder og organisering vil særlig kunne være fremtredende her. Denne todelingen av norsk idrett, sammen med representasjonssystemet på Idrettstinget, er med å skape en «nullbalanse» i endringsforslag som fort fører til at ting ofte risikerer å forbli slik de alltid har vært. Enjolras og Waldahl (2009) beskriver dette som en lammelse av organisasjonen og en manglende evne til å tilpasse seg og reformere seg for å møte endringer i omgivelsene og i samfunnet (side 50).

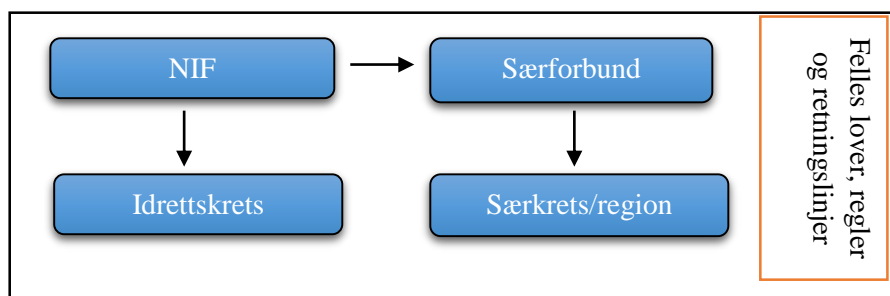
Ytre press og indre spenning

Den økonomiske tildelingen til NIF er velorganisert og har tillit i befolkningen (Breivik, 2011), men den hviler også på en politisk vilje til å holde norsk idrett organisatorisk samlet ved at Kulturdepartementet *ikke* gir spillemidlene til grupper eller organisasjoner utenfor NIF-paraplyen. Idrettsbevegelsen er i tillegg under press fra ulike logikker, hvor idrettens egne idealer om lokale aktiviteter innenfor rammen av felles verdier og demokratisk koordinering møter et press av instrumentelle forventninger om idrett som virkemiddel for helse, livsstil, integrasjon og tilhørighet (Hompland og Lorentzen, 2011:508). Idretten er også utsatt for press fra eksterne og mer kommersielle aktører (Hanstad, 2011), blant annet gjennom treningssentre, private lag og sponsorer. En av de svært aktuelle spenningene i idrettsbevegelsen er knyttet til forholdet mellom særforbund og idrettskretser (Hanstad, et.al. 2011:465). Likevel har NIF et fordelingsmonopol når det gjelder den statlige støtten, og dette er en viktig forutsetning for å kunne opprettholde organiseringsmonopolet (Hompland og Lorentzen, 2011). Selv om organisasjonen består av en todelt organisasjonsstruktur med differensierte rammevilkår kan NIF gjennom sitt lovverk kontrollere hvem som er en del av idrettsfamilien og hvem som da mottar offentlige tilskudd (Hompland og Lorentzen, 2011). De som bryter ut av fellesskapet vil miste sin andel av statsmidlene, noe som for de minste særforbundene utgjør en av de største inntektskildene. Enkelte særforbund har truet med å bryte ut av NIF, og da Særforbundenes Fellesorganisasjon (SFF) ble etablert i 2009 tok det ikke lang tid før et flertall av særforbundene meldte seg inn (Skaset, 2011).

Selv om det organisasjonskartet som er presentert tidligere viser til NIF sitt eget organisasjonskart vil jeg i denne oppgaven benytte en annen forståelse av organisasjonsstrukturen til norsk idrett. Jeg tar her utgangspunkt i de fire organisasjonsleddene som blir benyttet i oppgaven; NIF, idrettskretsene, særforbundene og særkretsene. Idrettsorganisasjonen har på papiret en hierarkisk struktur med NIF som det overordnede leddet, men organisasjonskartets praktiske overføring kan diskuteres. Særforbundene i norsk idrett er underlagt de vedtatte lover, regler og retningslinjer som gjelder alle organisasjonsledd i norsk idrett, men samtidig er disse også underlagt sine respektive internasjonale forbund og komiteer. Særforbundene har i tillegg egne sponsorer, og dette viser til de ulike omgivelsene som organisasjonsleddene har. Særforbundene utsettes her for krav og forventninger fra flere hold, både fra medlemmer, staten, kommersielle samarbeidspartnere og internasjonale forbund

(Steen-Johnsen, 2011). Gjennom en sterkere grad av kommersialisering og relasjoner til medier og næringsliv stilles det også store krav til profesjonalitet på flere områder. De internasjonale særforbundene fremhever her i samarbeid med sponsorer og medier toppidrettsprofilen og kan svekke de nasjonale forbundenes arbeid for «idrett for alle» (Skaset, 2011:478). Hanstad (2011) mener idretten er i en brytningstid på det organisatoriske nivået, i en maktkamp mellom særforbundene og NIF sentralt og idrettskretsene.

For NIF sin del så er det prinsipielt en kobling mellom Kulturdepartementet og idrettsforbundet sentralt, men denne koblingen går ikke direkte inn i de andre organisasjonsleddenes omgivelser på samme måte. For særforbundene vil blant annet det internasjonale badmintonforbundet påvirke Norges Badmintonforbund gjennom lover, regler og retningslinjer. Særforbundene er den høyeste faglige myndighet på sin(e) idrett(er)s område (§6-2, Lovdata 2015), og kan opprette, sammenslå og nedlegge sine særkretser. Med tanke på organisasjonsleddenes virkeområde og posisjon i norsk idrett kan dermed idrettsorganisasjonen forstås i lys av et organisasjonskart som viker noe fra den klare hierarkiske strukturen med ett overordnet ledd.

Figur 4) Forståelse av idrettsorganisasjonens struktur

Om man forstår idrettsorganisasjonen på denne måten ligger det noen felles lover, regler og retningslinjer til grunn for alle organisasjonsledd – likt som det er i dag gjennom blant annet NIFs lov. Særforbundenes posisjon i organisasjonskartet er løftet opp til å bli mer likestilt NIF, med deres egne lover, regler og retningslinjer for aktiviteten. Her vil det kunne være en forskjell mellom store og små særforbund, for eksempel mellom Norges Fotballforbund og Norges Bowlingforbund, blant annet med tanke på økonomi, ressurser og grad av selvstendighet.

Rafoss (2015) påpeker på dette i sin doktoravhandling når maktbalansen rundt tildelingen av spillemidler presenteres. Blant annet er Fotballforbundets virksomhet i liten grad basert på fordeling av spillemidler (Rafoss, 2015:178), og i forbundets årsrapport fra 2015 kommer det fram av aktivitetsregnskapet at de totale offentlige tilskuddene utgjør kun 5,1% av forbundets omsetning (Norges Fotballforbund, 2015). Fotballforbundet er blitt så stort og mektig at det nærmest kan operere uavhengig av det som skjer her hjemme (Hanstad, 2011:8).

Idrettskretsene er NIF sin «forlengede arm» ut i hvert fylke, på samme måte som særkretsene/regionene har denne funksjonen for særforbundene. NIF og særforbundene opererer her på et nasjonalt nivå og deres mål kan dermed kalles nasjonale mål. Selv om særforbundene her er løftet opp på samme nivå som NIF så vil NIF ha noen vedtatte føringer og mål som også gjelder for særforbundene, noe som på figuren er illustrert med pil. På papiret er NIF overordnet særforbundene, og som det kommer fram i NIFs lov så ligger det her noen føringer som er gjeldende. Målene som er formulert fra NIF, gjennom blant annet idrettspolitisk dokument, vil i denne oppgaven bli forstått som gjeldene også for særforbundene. På regionalt nivå vil både idrettskretsene og særkretsene ha et ansvar ovenfor de samme idrettslagene, men dog på forskjellige områder. Idrettskretsene og særkretsene operasjonaliserer de nasjonale målene inn i regionale mål. Idrettsorganisasjonen får her et nasjonalt og et regionalt nivå med en todeling mellom det generelle og det sære/særidrettene.

3 Problemstilling

Oppgaven har to overordnede problemstillinger, hvorav den ene har to underproblemstillinger.

P1) I hvilken grad er det en konsistens i ungdomsidrettens målsettinger?

Det er formulert nasjonale mål som er ment å gjelde for alle organisasjonsledd i norsk idrett, og det er derfor interessant å se nærmere på hvor konsistente målene for ungdomsidretten er mellom de ulike organisasjonsleddene. Mål blir formulert gjennom strategi- og handlingsplaner, rapportert gjennom årsberetninger og årsrapporter, vedtak blir gjort på Tingene og i møterefelatene diskuteres det og vedtas dagsaktuelle saker. For å svare på P1 har jeg valgt å se på alle disse type dokumenter på både en kvalitativ og kvantitativ måte for perioden 2011-2015. Hva blir skrevet og hvor mye blir skrevet? Her vil både direkte målformuleringer og tekst som omhandler målene bli ansett som «mål». NIF sine nasjonale mål for ungdomsidretten blir benyttet som utgangspunkt.

P2) På hvilken måte er det en sammenheng mellom mål og virkelighet?

Målene er satt for å nå en ønsket situasjon og virkelighet. For å se nærmere på sammenhengen mellom de mål som er satt og den virkelighet de er ment å nå har jeg formulert to underordnede problemstillinger som viser til to forskjellige virkeligheter.

a) Er det en sammenheng mellom mål og deltakelse?

Å satse på ungdomsidretten handler om å få flere ungdom til å delta og flere til å fortsette lenger. Her ønsker jeg å se nærmere på om det er en sammenheng mellom de mål som er satt og endringen i ungdoms deltakelse fra 2011 til 2014.

b) Er det en sammenheng mellom mål og tiltak?

Mål blir ofte operasjonalisert i mindre delmål og tiltak. For ungdomsidretten har ett av målene omhandlet ungt lederskap, og for å fremme ungdommens medbestemmelse og innflytelse gjennomføres det et lederkurs for ungdom i alderen 15-19 år. Jeg vil her se nærmere på virkningen av dette kurset for å se om kurset er med på å nå de mål som det er ment å gjøre.

4 Organisasjon og måloppnåelse

For å diskutere funnene i denne oppgaven har jeg valgt å ta utgangspunkt i et organisasjonsteoretisk perspektiv. Webers idealmodell av byråkratiet vil her danne grunnlaget for organisasjonsforståelsen, hvor da idrettsorganisasjonene blir forstått som en organisasjon med flere av de byråkratiske kjennetegnene som Weber beskriver. Jeg har i tillegg valgt å inkludere Coleman og hans modell av forholdet mellom mikro- og makronivå for å diskutere forholdet mellom mål og måloppnåelse. Modellen blir her benyttet som et analytisk verktøy for å se på forholdet mellom de mål som er formulert og deres virkelighet, hvor også de handlende aktørene blir en del av forståelsen.

Det finnes både formelle og uformelle organisasjoner, og det finnes ulike definisjoner, teorier og perspektiver i studie av dem. Idrettsorganisasjonen har flere av de samme kjennetegnene som Weber beskriver i sin idealmodell av byråkratiet, blant annet en hierarkisk struktur, bred ansvarsdeling og faste regler og rutiner som er forankret i skriftlige dokumenter. Weber understreker sterkt at ideal-typene er «utopier» eller «grensebegrep» og må ikke oppfattes som empiriske gjennomsnittstyper (Fivelsdal, 1971: X). Idealtypene er ikke beskrivelser, men modeller, og byråkratiet er kun et forsøk på å fremheve det særegne. Byråkratiet blir på så måte benyttet som en tankemodell for å diskutere ulike aspekter ved idrettsorganisasjonen. Selve ordet «organisasjon» stammer fra det greske «*organon*» som betyr redskap eller instrument (Morgan, 2004:27). Én definisjon på begrepet kommer fra Jacobsen og Thorsvik (2013), som sier at:

«En organisasjon er et sosialt system som er bevisst konstruert for å løse spesielle oppgaver og realisere bestemte mål» (side 18)

I lys av denne definisjonen kan en organisasjon brytes ned til fem hoveddeler; 1) noe sosialt, 2) et system, 3) oppgaver som skal løses, 4) realisere mål og 5) er bevisst konstruert. En organisasjon består av mennesker som samhandler og har en relasjon. Sammen arbeider de mot å realisere mål, selv om de hver for seg ofte arbeider med spesialiserte oppgaver i ulike posisjoner. Resultatene er her knyttet til oppgavene som organisasjonen skal løse, og er kjernen i hvorfor en organisasjon i det hele tatt er opprettet. Det ligger her et ønske om å løse en oppgave på best mulig måte med minst mulig bruk av ressurser (kvalitet/kostnad), og organisasjonen er

opprettet for å effektivisere måten oppgavene løses på. Oppgavene er en del av både kortsiktige og langsiktige mål for organisasjonen. I jakten etter å realisere disse målene er det ofte utarbeidet strategier for hvordan arbeidet skal gjennomføres, og disse strategiene er gjerne forankret i skriftlige dokumenter. Ut ifra koblingen mellom mål og strategi fordeles det oppgaver og ansvar til ulike avdelinger og roller, og rutiner opprettes for hvordan enkeltsaker behandles (Jacobsen og Thorsvik, 2013). I et byråkratisk perspektiv er begrepene hierarki, ansvarsdeling, regler og skriftlige dokumenter sentrale for å forstå hvordan dette arbeidet gjennomføres og koordineres.

Weber blir sett på som grunnleggeren av systematiske studier på byråkratier (Merton, Gray, Hockey og Selvin, 1952), men det finnes ingen detaljert fremstilling av Webers arbeid og han har etterlatt seg en mangfoldighet av versjoner (Albrow, 1972). Webers samfunnsanalyse, med modernisering som hovedtema, gav innsikt i det han kalte en idealtipe, men også en fattbar modell, et bilde som vi siden har gjort til vår dominerende forestilling om organisasjon og organisering, men ikke noe som kunne utprøves eller forkastes ved empiriske undersøkelser (Strand, 2007). Weber selv definerte aldri byråkrati, og han betraktet heller ikke uttrykket som en del av samfunnsvitenskapens språk (Albrow, 1972). Weber satte det i anførsel for å markere at det var hentet fra dagligtalen, men brukte likevel mye tid på å legge frem spesielle kjennetegn ved den form for byråkrati han mente var den mest rasjonelle (Albrow, 1972:50).

Kjennetegn ved Max Webers kjente ideelle, rene og mest rasjonelle form for byråkrati er blant annet en klar hierarkisk orden, spesifiserte funksjoner, faglige kvalifikasjoner og en karrierestruktur. I bunn lå et sett av «*ordnung*» (regler) og det var vesentlig for organisasjonsbegrepet at det fantes en samling av regler som kunne si hva som var og hva som ikke var organisasjonsmessig atferd (Albrow, 1972). Gjennom en «*verwaltungsorden*» (administrativ orden) kommer organisasjonens regler frem og viser her til hvem som bestemmer og som skal gi ordre til hvem. Det moderne embetsverket⁷ fungerte ifølge Weber på en spesifikk måte gjennom tre prinsipper. Den første prinsippet handler om faste kompetanseområder for utøvelse over myndighet og innebærer at områdene er ordnet i henhold til regler (Weber, 1971).

⁷ Embetsmannen var grunnleggende for byråkratibegrepet, og Weber brukte begrepet «*beamtentum*» som alternativ for byråkrati, hvor «*beamter*» betyr embetsmann (Albrow, 1972)

Under disse områdene blir man ansatt på bakgrunn av kvalifikasjoner, og gjennom en fastsatt måte fordeles mål og ansvar. Den myndigheten som er tildelt de ulike posisjonene er fordelt på en fastsatt måte og er nøye regulert i samsvar med hva som er rammene for utøvelsen. Det andre prinsippet viser til et hierarki hvor hver posisjon inngår i maktstrukturene i organisasjonen. De med en høyere posisjon styrer og kontrollerer her leddene på lavere nivå. Til slutt viser det tredje prinsippet at saksdokumenter har en sentral plass gjennom både originaler og konsepter. Dokumentene, i tillegg til de ansatte og annet materiell danner her et såkalt «byrå» (Weber, 1971). Et fullt utviklet byråkrati er blant de sosiale strukturene som er vanskeligst å ødelegge (Weber, 1971), og i dag blir Webers modell om byråkratiet assosiert med blant annet perspektiver som «instrumentell» og «mekanisk». Flere likehetstrekk dukker her opp, og jeg vil kort nevne noen av dem.

Innen det instrumentelle perspektivet blir organisasjoner oppfattet som redskaper eller instrumenter rettet mot å oppnå visse mål (Thompson og McHugh, 1995). Med utgangspunkt i en formålsrasjonalitet blir både organisasjonsstruktur og organisasjonsprosesser utarbeidet, og i et slikt perspektiv ligger en tydelig mål-middel-vurdering ut ifra rasjonelle valg. Tilgjengelige alternativer og virkemidler blir nøye vurdert, og ut ifra grad av måloppnåelse som er tilgjengelig vil det alternativet som gir mest effekt velges. I neste omgang vil dette igjen virke bestemmende for medlemmenes handlemåte ved utføringen av oppgaver (Christensen et al. 2009:33). Et lignende tanke sett går også igjen i det mekaniske perspektivet, hvor organisasjonen her blir sett på som en maskin. Morgan (2004) skriver at organisasjoner som blir konstruert og styrt som om de var maskiner kalles vanligvis byråkratier (side 25), og også her er tankegangen om at organisasjonen er et middel til å oppnå bestemte fastlagte mål sentral. Ett bidrag inn i «maskinmetaforen» er Mitzberg (1979, i Bolman og Deal, 2013) sin modell av maskinbyråkratiet. Maskinbyråkrati bygger på Webers idealtypiske byråkratimodell, og karakteriseres ved sentralisert beslutningsmyndighet og høy grad av formalisering (Jacobsen og Thorsvik, 2013:97). Dette skjer ved at man styrer og koordinerer mye av virksomheten gjennom skriftlige regler og prosedyrer, ofte med en spesialisert måte å fungere på. Viktige beslutninger blir her tatt på det strategiske toppunktet, og den daglige driften styres av ledere ved hjelp av standardprosedyrer (Bolman og Deal, 2013:107). Flere av Webers kjennetegn ved byråkrati-modellen går igjen i Mintzbergs modell, blant annet hierarki, ansvarsdeling og regelstyrte rutiner. Alle disse perspektivene ser på organisasjoner med de samme «brillene».

4.1 Rasjonell styring og koordinering

Byråkratisering omdanner samhandling til rasjonalt, regulerte sosiale relasjoner, gjennom en tydelig administrativ orden og sine formaliserte strukturer og regler (Weber, 1971). Med kjennetegn som blant annet presisjon, kontinuitet, disiplin og pålitelighet (Albrow, 1972), leverer en slik organisasjonsform innarbeidede løsninger relativt raskt (Strand, 2007), og gjennom å utøve kontroll på basis av kunnskap er byråkratiet i forhold til andre organisasjonsformer overlegen når det kommer til teknisk- og faktabasert kunnskap innenfor den interessesfære som organisasjonen befinner seg i (Weber, 1952). Fremfor alt gir byråkratiseringen størst mulighet til en ansvarsdeling ut fra faglige hensyn gjennom å fordele arbeidet på spesialister som hele tiden øker sin kompetanse gjennom praksis (Weber, 1971).

Byråkratiske organisasjoner er først og fremst preget av stabilitet og grunnlegges for å ta seg av store og antatt viktige oppgaver (Strand, 2007:268). De kan være utsatt for kritikk, men har generelt høy legitimitet – de blir gjerne institusjoner som har stor evne til å beskytte seg og rettferdiggjøre seg (Strand, 2007:268). På en annen side kan byråkratiske organisasjoner fremstå som rigide og *for* stabile i form av at de er lite åpen for ny læring og endring. Dette gjenspeiles også i måten arbeidet i organisasjonen styres og koordineres. I et instrumentelt perspektiv blir styring sett på som det å treffe og iverksette kollektive beslutninger, og dette skjer ved at det politiske og det administrative lederskapet og de underordnede aktørene handler innenfor bestemte formelle rammer som kanaliserer deres tenkning og handlinger (Christensen et al. 2009:123). Dette kommer blant annet til uttrykk gjennom den vertikale og horisontale strukturen, og ikke minst gjennom de faste reglene og rutinene. Lederskapet sitter her med de sterkeste formelle styringsmidlene og er organisert gjennom spesialiserte roller og funksjoner for å fremme kollektive mål (Christensen et al. 2009:123). Fra Webers idealmodell av byråkratiet vil jeg her vise til fire ulike strukturelle forhold og hvordan disse påvirker arbeidet i denne formen for organisasjon: 1) hierarkiets vertikale struktur, 2) de faste reglene og rutinene, 3) den horisontale ansvarsdelingen og 4) overordnede mål.

En av de mest omtalte koordineringsformene er innføringen av et formelt hierarki av stillinger (Jacobsen og Thorsvik, 2013:81), slik som vi finner i en byråkratisk organisasjon. Her tildeles ulike posisjoner formell myndighet ut ifra hvor i hierarkiet de befinner seg, og på toppen sitter

en ledelse som skal styre helheten. Direkte ordre blir her gitt ovenfra og ned. Organisasjonen blir bygd opp med utgangspunkt i spesialiseringen på det laveste nivået, og desto flere hierarkiske nivåer desto sterkere er den vertikale differensieringen (Jacobsen og Thorsvik, 2013). Lavere ledd på samme nivå har sjelden eller aldri kontakt med hverandre, men går via overordnede ledd (Strand, 2007).

På bakgrunn av denne organiseringsmåten blir derfor byråkратиene ofte svært massive, og avstanden fra «topp til bunn» kan bli lang. Medlemmene kan fort oppleve en avstand mellom de som styrer og de som praktiserer. Koordinering og styring skjer også ved å standardisere arbeidsoppgavene gjennom regler, skriftlige rutiner og prosedyrer. Den upersonlige og «mekaniske arbeidsformen» kommer her til uttrykk gjennom større formalisering og et mål om høyere effektivitet. Hvem som gjør hva, og hvordan arbeidet skal gjøres i de ulike posisjonene i hierarkiet, er som regel forhåndsdefinert. Denne standardiseringen kan også omhandle resultatene, men her på en noe mer fleksibel måte. Her blir målene spesifisert, men veien til målet er mer opp til hvert organisasjonsledd eller hver ansatt å løse på best mulig vis. En slik spesialisering av resultatene åpner for fleksibilitet og initiativ, hvor de eneste kravspesifikasjonene som stilles er de til resultatene (Jacobsen og Thorsvik, 2013). Ulempen ved en slik koordinering er at det skaper en fare for målforskyvning i organisasjonen (Jacobsen og Thorsvik, 2013:83). Resultatene får for mye oppmerksomhet at man fort kan miste helhetsperspektivet hvor disse resultatene skal være en del av. Man tar ikke nok hensyn til helheten og den sammenhengen arbeidsoppgavene man jobber med inngår i, noe som gir et lite tilfredsstillende resultat vurdert i forhold til organisasjonens overordnede mål (Jacobsen og Thorsvik, 2013:83).

Når det gjelder den horisontale ansvarsdelingen kan det oppstå et dilemma i byråkратиene mellom spesialiseringen og behovet for samarbeid. Dette omhandler fordelingen av arbeidet som skal gjøres, og i byråkratiske organisasjoner vil den formaliserte delingen lett føre til at sakene ikke blir sett i sammenheng og at forsøk på å gå på tvers av avdelingsgrenser oppfattes som irrelevante eller truende (Strand, 2007:267). Man kan ha lett for å se utfordringer og oppgaver ut fra sitt eget ståsted i organisasjonen og på så måte miste verdifull informasjon om det helhetlige bildet. Holdningene som her kan oppstå preges av tankegangen «organisasjonens

viktigste funksjon er den jeg eller vi utfører» (Strand, 2007:267). Manglende oversikt og informasjon samt ulike interesser kan føre til at individer og grupper vil konsentrere seg om sine deloppgaver, ofte på bekostning av helheten (Jacobsen og Thorsvik, 2013:80). Det må derfor opprettes formelle strukturelle ordninger som sikrer at koordinering faktisk finner sted (Jacobsen og Thorsvik, 2013:80). Dette gjøres vanligvis gjennom et overordnet ledd og bidrar inn i den vertikale strukturen. Koordineringen kommer til uttrykk i de regler, rutiner og prosedyrer som organisasjonen har, og gjerne i form av rapportering. Den horisontale ansvarsdelingen har som formål å øke effektiviteten gjennom spesialisering, men dette fører også til at den overordnede oversikten kan bli mer omtåket. Gjennom at de underordnede leddene har krav om å rapportere oppover i hierarkiet bidrar dette til at toppledelsen kan kontrollere hva de ulike avdelingene arbeider med.

Til slutt må mål nevnes som viktige styringsprinsipper i organisasjoner. Mål er gjerne definisjoner om noe man ønsker å oppnå eller realisere i fremtiden, og vil på så måte være viktige ledestjerner i de daglige gjøremålene (Christensen et al. 2009). Målene gir retning og er i tillegg til å være styrende også et viktig evalueringskriterium for organisasjonen. Sett i lys av byråkratiet er rapportering av måloppnåelse en viktig indikator på organisasjonens effektivitet. Mål kan deles opp i ulike typer, hvor de mest vanlige er visjoner, hovedmål og delmål (Jacobsen og Thorsvik, 2013). Disse målene er formelle, hvor visjonen er organisasjonens offisielle mål med et høyt abstraksjonsnivå om en ønsket tilstand som man aldri vil komme til å nå (Christensen et al. 2009). Hovedmålene og delmålene er mer konkrete og operasjonelle ved at de ofte er instrumentelle, spesifiserte og standardiserte (Christensen et al. 2009). Avhengig av tidshorizont kan disse målene være både langsiktige og kortsiktige.

Disse målene er igjen dannet på en formålsrasjonell måte som danner grunnlaget for den mål-middel-logikk som kjennetegner byråkratiske organisasjoner. Fokus ligger på koblingen mellom mål, middel og konsekvenser. Operasjonaliseringen av mål gir en god oversikt over de oppgaver og målgrupper organisasjonen prioriterer, og for de ansatte gir dette som nevnt retning på det arbeidet som legges ned. Selv om målene operasjonaliseres er de ofte komplekse og vage i form av at de skal dekke så mye som mulig samtidig. De store, overordnede og brede målene er ofte definert og formulert fra de øverste leddene i hierarkiet og blir gjennom skriftlige

dokumenter og strategier forankret og kommunisert nedover i de lavere organisasjonsleddene. Her vil da de mindre delmål for de ulike avdelingene bidra til å nå de overordnede hovedmålene. For å kontrollere arbeidet blir det rapportert skriftlig fra de lavere organisasjonsleddene opp til toppledelsen slik at de hele tiden har kontroll på måloppnåelsen. Hvert ledd i organisasjonen blir her et middel for å nå målene (Strand, 2007), organisert og strukturert på en mest mulig rasjonell måte.

4.2 Legitime beslutninger

Måten byråkratiske organisasjoner styres og koordineres på virker her direkte inn på hvordan beslutninger blir tatt. Grunnlaget for autoritet er selve stillingen, posisjonen i hierarkiet, og byråkratier styres ved at regler og prosedyrer læres, tolkes og brukes (Strand, 2007:264). Grader av og former for ansvarsdeling, rutiner og hierarki legger klare begrensninger på den individuelle beslutningsatferden i offentlige organisasjoner (Christensen et al. 2009:43). Beslutninger blir tatt på en standardisert måte og hovedprinsippet er at toppledelsen tar de store og viktige beslutningene. Toppledelsen har likevel ikke mulighet til å ta absolutt alle beslutninger i hele organisasjonen, noe som medfører at avgjørelser også blir tatt i lavere ledd uten at toppledelsen har en direkte kontakt i den daglige saksbehandlingen (Strand, 2007). Dette gjøres ofte gjennom de formaliserte og faste rutinene og prosedyrene som er etablert – gjerne gjennom skriftlige dokumenter. Den eller de som skal gjennomføre og iverksette den fysiske handlingen eller oppgaven som en organisasjon bestemmer seg for befinner seg som regel på det laveste nivået i hierarkiet (Simon, 1952). Om toppene i organisasjonen bestemmer at et tiltak skal innføres så må dette implementeres nedover i hierarkiet, og til slutt så er det som regel personer på det laveste nivået som faktisk må etterleve og gjennomføre det spesifikke tiltaket. Likevel vil de som har en høyere posisjon i hierarkiet ha en avgjørende rolle i både gjennomføringen og iverksettingen. Disse personene vil også være avgjørende for å følge opp, samkjøre og kontrollere at de på lavere nivå faktisk etterlever og praktiserer de regler og rutiner organisasjonen skal følge.

Simon (1952) viser også til at de som innehar en høyere posisjon i hierarkiet er «viktigere» når det handler om å få gjennom eller oppnå større og mer omfattende resultater.

«Even though, as far as physical cause and effect are concerned, it is the machine-gunner, and not the major, who fights battles, the major will likely have a greater influence upon the outcome of a battle than will any single machine-gunner...» (Simon, 1952:185-186).

En major, i Simon (1952) sitt eksempel, vil her ha innflytelse til å påvirke strategi, utnytting av ressurser og samkjøre troppene slik at det blir en samlet tropp som angriper. I en organisasjon slik jeg bruker begrepet kan man forstå dette ved at de i en høyere posisjon vil ha en større innflytelse på å innføre, gjennomføre eller oppnå et felles mål enn hva en enkelt person på det nederste nivå i hierarkiet kan klare alene.

For Weber var forvaltning og herredømme nært forbundet med hverandre, hvor befaling og regler sto som like faktorer i struktureringen av sosiale forhold (Albrow, 1972:48). Skillet mellom makt og herredømme er her viktig. Makt handler om å få gjennom sin vilje i et sosialt forhold, til tross for motstand, mens for strukturering av grupper av mennesker var det for Weber «et spesielt tilfelle av makt» som var viktigst (Albrow, 1972). Begrepet herredømme blir her brukt, hvor en befaling med bestemt innhold ble møtt med lydighet hos bestemte enkeltpersoner (Albrow, 1972:48). Weber (1971) viser til at det kan være forskjellige motiver for å adlyde en slik befaling: 1) en rent interessebetenget situasjon hvor man rasjonelt har overveiet fordeler og ulemper ved å adlyde, 2) sløvt vanegjengeri, eller 3) rent personlig tilbøyelighet. Både hos dem som hersker og dem som beherskes pleier snarere herredømmet å ha en dypereleggende støtte i form av rettsgrunner, dvs. grunner for at herredømmet er «legitimt», og Weber (1971) viser her til tre prinsipielt forskjellige «legitimitetsgrunner»: 1) legalt herredømme, 2) tradisjonelt herredømme og 3) karismatisk herredømme. Autoritet blir her ofte brukt synonymt med begrepet herredømme av andre forfattere og teoretikere når de samme tre «grunnene» eller formene blir beskrevet (blant annet av Albrow, 1972).

Et legalt herredømme er et herredømme i kraft av lover, og den reneste type er byråkratisk herredømme (Weber, 1971:91). Personalet er her valgt eller utnevnt, og gjennom lovgitte regler blir det definert hvem som skal adlyde hvem, samt i hvilken grad man skal adlyde de ulike

kommandoene. I overensstemmelse med sin teori om at troen på legitimitet var grunnleggende for nesten alle systemer for herredømme, begynte Weber å stille opp flere beslektede forestillinger som det legale herredømme avhang av (Albrow, 1972:53). Disse punktene omhandler både organisering av oppgaver, tildeling av herredømme, hierarkisk organisering, regler og viser til dokumentenes særskilte betydning.

Det legale herredømme og byråkratiet har flere koblinger. Dette gjelder også for byråkratiet og demokratiet. Vanligvis har den byråkratiske organisasjon kommet til makten på grunnlag av en utjevning av økonomiske og sosiale forskjeller (Weber, 1971:138). Dette viser også til et av kjennetegnene ved byråkratiet; at alle skal behandles etter de samme regler og saklige argumentasjon, uavhengig personlige grunner (Clegg, Courpasson, Philips, 2006). Et fullt utviklet byråkrati står alltid meget sterkt, og har under normale forhold en dominerende maktstilling. Det kommer ut på ett om den «herre» som det tjener, er et «folk» som er væpnet med «lovgivende initiativ», «referendum» og retten til å avsette embetsmenn (Weber, 1971:145). Demokratiets påvirkning av byråkratiet er på så måte todelt, hvor det på den ene siden fremmer denne organisasjonsformen gjennom prinsippet «likhet for alle», mens det på motsatt side er med å hemme den enerådende makt som spissene i hierarkiet til tider kan inneha. Weber (1971) beskriver dette ved å si at;

«Ikke bare enhver form for «folkets justis» - som ikke pleier å spørre etter rasjonale «grunner» og «normer» - men også enhver form for sterk påvirkning av administrasjonen gjennom den såkalte «offentlige mening», krysser det rasjonale forløp av justis forvaltning like sterkt som – og til tider langt sterkere enn, - en «absolutt» herskers «kabinettjustis» (side 133-134).

Gjennom folkeavstemning og en «offentlig mening» kan massedemokratiet påvirke administrasjonen i en sterkere grad enn hva toppledelsen selv gjør. De folkevalgte presidentene og medlemmene kan på lik måte møte et kollektivt press fra «folket» som kan hemme den byråkratiske organisasjon slik idealmodellen beskriver.

4.3 Dokumentenes sentrale plass

Organisasjon og kommunikasjon er to begreper som er nært knyttet til hverandre. Vi kan ikke tenke oss organisasjoner uten kommunikasjon – og det er heller ikke mulig å tenke seg kommunikasjon uten et minimum av organisering (Ulstein, 1998:119). Kommunikasjon er helt avgjørende for å kunne styre, koordinere, ta beslutninger og innhente og formidle informasjon. Selve begrepet kommunikasjon har flere definisjoner som varierer i forhold til hvor omfattende begrepet skal være (Angeltveit, Evjen og Haugen, 2006). I følge Kaufmann (1996) er kommunikasjon overføring eller utveksling av informasjon gjennom et felles symbolsystem (Angeltveit, et.al. 2006). Sett i lys av et organisasjonsperspektiv vil dette da innebære organisasjonens evne til å overføre eller utveksle informasjon mellom de ulike posisjonene i organisasjonsstrukturen.

I Webers byråkratiske idealmodell fremgår det at kommunikasjonen foregår først og fremst gjennom skriftlige dokumenter. Her blir regler, rutiner og prosedyrer nedfelt, og mål blir spredt fra toppen i hierarkiet og nedover. De lavere organisasjonsleddene bruker samme kommunikasjonsmiddel – skriftlige dokumenter – for å rapportere tilbake til toppledelsen. Jacobsen og Thorsvik (2013) mener at kommunikasjon er den viktigste prosessen i alle organisasjoner, nettopp fordi den er avgjørende for både intern integrasjon og eksternt tilpasning (side 278). Tradisjonelt har studier av kommunikasjon i organisasjoner konsentrert seg om samsvar mellom formell struktur og kommunikasjon (Jacobsen og Thorsvik, 2013:289), og her skiller man gjerne mellom vertikal og horisontal kommunikasjon.

I hierarkiske organisasjoner flyter mye av den formaliserte informasjonen vertikalt (Ulstein, 1998:136). De skriftlige dokumentene har en viktig plass i både ivaretagelsen av og det arbeidet som gjøres i de ulike posisjonene i organisasjonen, hvor disse kommer fram som både originaler og konsepter (Weber, 1971). Til grunn ligger det faste og ordnede prosedyrer og rutiner for hvordan kommunikasjonen skal forløpe, hvor blant annet mål, føringer og krav sendes fra toppen av hierarkiet og nedover gjennom de ulike hierarkiske nivåene. Etter hvert som informasjonen kommuniseres vertikalt nedover i hierarkiet kan informasjonen bli fordreid gjennom ulik tolkning (Jacobsen og Thorsvik, 2013). En mellomleder vil tolke meningen ut fra sin arbeidssituasjon og spørre hva dette betyr med hensyn til arbeidsoppgaver, utfordringer,

muligheter og problemer i fremtiden (Jacobsen og Thorsvik, 2013:290). Informasjonen kan derfor oppfattes på en annen måte enn hva budskapet var tiltenkt i utgangspunktet. En annen utfordring er at informasjonen kan stoppe opp, enten ved at den går tapt eller ved at noen bevisst holder tilbake informasjonen. Om det da er overordnede målsetninger og strategier som skal overføres til det laveste leddet i hierarkiet kan det derfor oppstå situasjoner hvor personene i denne posisjonen aldri mottar organisasjonens (nye) mål. Dette gjør det igjen vanskelig å sette i gang tiltak og realisere de samme målsetningene. Kommunikasjon som skal gå oppover i hierarkiet er ofte tiltenkt den samme kommunikasjonslinjen som går nedover. Informasjonen vil filtreres for hvert ledd, noe informasjon vil kunne gå tapt og det kan gå lang tid før informasjonen kommer til en relevant beslutningstaker (Jacobsen og Thorsvik, 2013:290). Med tanke på at den hierarkiske organisasjonen er «bredere» på det laveste nivået enn på det øverste – flere posisjoner og ledd – vil noe av informasjonen bli «silet» på veien slik at toppledelsen kan konsentrere seg om de viktigste sakene (Jacobsen og Thorsvik, 2013).

Den horisontale kommunikasjonen er i et byråkratisk perspektiv knyttet til prinsippet om ansvarsdeling. På hvert nivå i hierarkiet finnes det flere avdelinger som arbeider med like eller liknende oppgaver, og kommunikasjonen mellom disse avdelingene går ofte via et overordnet ledd. Det er med andre ord lite eller ingen direkte kommunikasjon mellom de avdelingene som befinner seg på samme nivå, og dette fører til en lavere innsikt i hva de andre avdelingene arbeider med. Tankesettet om «mitt arbeid i sentrum» har dermed lettere for å oppstå.

Kommunikasjonsmønsteret er komplekst (Ulstein, 1998:139), og denne måten å se kommunikasjon i byråkratiske organisasjoner på er meget forenklet. Ansatte og medlemmer kan kommunisere på flere måter, gjennom flere kanaler og på flere områder som ikke faller inn under disse beskrivelsene. Toppledelsen kan aldri kontrollere fullt ut hvem som kommuniserer med hvem og hva slags informasjon deres ansatte får tilført. Likevel, i en analytisk tilnærming, er den vertikale og den horisontale kommunikasjonen to begreper som gjør det enklere å forstå og diskutere særegne kjennetegn ved organisasjonen. Byråkratiets struktur bygger på en skriftlig kommunikasjon som legger føringer for hvem som kommuniserer med hvem, samt hva som kommuniseres i og mellom de ulike posisjonene i organisasjonen. Målet er å skape en effektiv og mest mulig rasjonell kommunikasjon gjennom faste mønstre og

kommunikasjonslinjer. «Maskineriets» utfordring ligger i kompleksiteten, hvor det er mennesker som til syvende og sist er ansvarlig for at informasjonen sendes og tolkes på den måten det var tiltenkt.

Flere av de kjennetegn som så langt er presentert finner man igjen i idrettsorganisasjonen. Norsk idrett har en hierarkisk oppbygning med faste kompetanseområder for utøvelse av myndighet. Områdene er ordnet i henhold til regler, noe som viser til det første prinsippet som Weber (1971) mente kjennetegnet det moderne embetsverket. Organisasjonsstrukturen har en todeling hvor særforbundene og særkretsene har ansvar for aktiviteten på ulike nivåer, mens idrettskretsene og idrettsrådene har ansvaret for rammebetingelsene for all idrett i sitt geografiske område. De ulike organisasjonsleddene har egne ansvarsoppgaver og innsatsområder som igjen viser til en bred ansvarsdeling i organisasjonen. Organisasjonsleddenes posisjon i hierarkiet viser videre til de maktstrukturene som foreligger, hvor overordnede ledd er tenkt å styre og kontrollere leddene på lavere nivå gjennom faste regler, rutiner og kontroller. Dette samsvarer med det andre prinsippet til Weber (1971) om det moderne embetsverket og viser samtidig til en økt grad av spesialisering innad i organisasjonen. På toppen av idrettsorganisasjonen sitter idrettsstyret, som er folkevalgt gjennom en demokratisk prosess. I tillegg finner man en administrasjon som er ansatt på bakgrunn av kvalifikasjoner, og både styret og administrasjonen skal «tjene» et folk som er væpnet med «lovgivende initiativ» - nemlig medlemmene i norsk idrett. Weber (1971) sin skildring om koblingen mellom byråkratiet og demokratiet kan her trekkes frem. På samme måte som på det øverste nivået finner man igjen denne organiseringen hos de underliggende leddene, hvor da idrettens representative demokrati påvirker hvem som skal styre organisasjonsleddet videre. Det meste av kommunikasjonen i idretten foregår gjennom skriftlige dokumenter. Som det tredje prinsippet hos Weber (1971) innehar disse en sentral plass gjennom både originaler og konsepter, hvor utgangspunktet er at overordnede føringer skal legge grunnlag for videre arbeid nedover i organisasjonen. På Idrettstinget vedtas et idrettspolitisk dokument og andre føringer som skal danne grunnlaget for det arbeidet som underliggende ledd gjennomfører. På deres respektive Ting skal det idrettspolitiske dokumentet videre danne utgangspunktet for deres egne strategidokumenter og handlingsplaner, hvor de nasjonale målene blir operasjonalisert til mer konkrete delmål og tiltak på regionalt nivå.

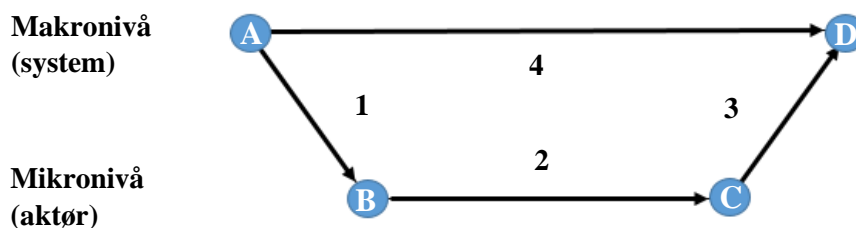
4.4 Forholdet mellom mikro- og makronivå

Gjennom et byråkratisk perspektiv kan organisasjoner forstås og diskuteres. Et slikt perspektiv mangler likevel koblingen mellom det som kan kalles et systemnivå og aktørnivå. Dette er ifølge Coleman (1990) en fundamental feil i Webers teori. Aktørene i organisasjonen har, i tillegg til de ressurser som benyttes for å handle i lys av sine overordnede føringer og ansvarsområder, egne interesser som må tas hensyn til. I gitte situasjoner kan aktørene gi opp sine ressurser, men disse situasjonene er ikke alltid tilstede (Coleman, 1990:422). Slike situasjoner kan dermed føre til at aktørene ikke handler ut ifra hva som er tiltenkt deres posisjon i hierarkiet, noe Webers idealmodell av byråkratiet ikke gir en god forklaring på. For å se nærmere på hvordan forhold på et systemnivå påvirker forhold på et aktørnivå, samt hvordan forhold på aktørnivå påvirker forhold på systemnivå, vil jeg videre presentere Coleman sin modell av forholdet mellom mikro- og makronivå. Coleman sitt makro-begrep knyttes opp mot blant annet sosiale systemer som familie, samfunn og organisasjoner, mens mikro refererer til aktørene (Buskens, et.al. 2012). Schiefloe (2011) sier at sosiologisk forskning og teoridanning opererer på tre nivåer; mikronivå, mesonivå og makronivå, hvor mikronivå referer til studier på individnivå, makro til studier på en overordnet nivå – eksempelvis samfunn, mens mesonivå refererer til det som ligger i mellom disse og da blant annet organisasjoner. Det mesonivået som Schiefloe (2011) beskriver blir på så måte lagt inn under makronivået slik Coleman beskriver det, og begrepet makro vil dermed bli benyttet videre. Det interessante innenfor sosiologisk forskning er ifølge Schiefloe (2011) hvordan forhold på de ulike nivåene virker inn på de andre. Coleman sin modell vil her bli benyttet som et analytisk verktøy for å se på disse sammenhengene, og jeg vil kun ta utgangspunkt i noen sentrale trekk rundt hans modell.

Coleman (1990) tar utgangspunkt i prinsippet om metodologisk individualisme. Mikro-makro modeller har røtter tilbake til det 18. århundre, men Coleman sin modell har hatt en så stor innflytelse at den blir hos enkelte sett på som en «standard» for å representere slike modeller (Buskens, Raud og van Assen, 2012). Coleman (1987) mener at innen sosiologisk forskning ligger det en intellektuell utfordring i å gå fra et aktørnivå (mikro), hvor de fleste observasjoner gjøres, til et systemnivå (makro), hvor selve problemet man er interessert i ligger. Coleman (1987; 1990) refererer til dette som «*micro-to-macro problem*». Det er koblingen mellom disse nivåene som her er interessant, og i lys av en metodologisk individualisme er tanken at sosiale

strukturer og makroforhold springer ut av individuelle aktørers handlinger (Aakvaag, 2008:115).

Coleman (1986) viser blant annet til historiske studier hvor han hevder at i studie av makrososiale systemer må man gå frem og tilbake mellom mikro- og makronivå for å vise hvordan endring på makronivå forløper. Weber sin teori om sammenhengen mellom protestantisme og kapitalisme blir her benyttet som et eksempel hvor koblingen mellom mikro- og makronivå ikke er gjort på en slik hensiktsmessig måte (Coleman, 1986; Coleman, 1987; Coleman, 1990). Her blir et fenomen på makronivå forklart i lys av et annet forhold på makronivå, noe som Coleman (1986) refererer til som metodologisk holisme. Et slikt perspektiv er mangelfullt ifølge Coleman, hvor da aktørene på mikronivå som står for handlingen, ikke blir en del av forklaringen. Ved å inkludere de handlede aktørene, eller aktørene, benytter Coleman en metodologisk individualisme som han illustrerer i en figur for sin modell.

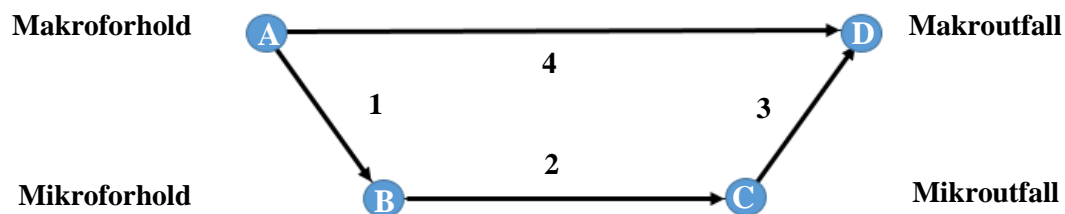
Figur 5) Relasjonen mellom mikro- og makronivå sett i lys av Coleman (1986)

For å forklare modellen vil jeg her vise til et eksempel som Coleman selv benytter. Si at du sitter på et teater og at brannalarmen går. Dette refererer til A i figuren. Dette skaper en følelse av frykt hos de som sitter i salen (B), som fører til at forsamlingen løper mot utgangen (C). Dette fører til at folk bryter seg frem og presser seg mot døren, noe som leder til panikk (D). På så måte forklarer relasjon 4, fra A til D, at en brannalarm som går av i et teater fører til panikk i folkemengden. Likevel er ikke dette nødvendigvis riktig. Coleman (1987) viser her til et eksempel hvor ikke alle løper mot utgangen og utfallet blir enten panikk eller orden, avhengig av hvordan aktørene reagerer. Dette viser til et «rikere sett av prediksjoner» slik Coleman (1986) forklarer det. Han mener at om type 3 relasjonen (C til D) skal bli forstått seriøst i

sosiologisk forskning må man først anerkjenne at det ikke er et enkelt problem, men flere problemer (Coleman, 1986). En aktør sine interesser eller mål kan være forskjellig fra andre, og dette fører til at resultatet av individuelle handlinger også kan variere. Aakvaag (2008) kaller her relasjon 4 (A til D) for den kollektivistiske feilslutning som består i å forklare et makrofenomen med et annet, da med en forståelse om at det bare er individuelle aktører som kan handle og ikke makroaktører.

Relasjon 4 fra A til D en uansett en viktig del av modellen for å forklare hvordan sammenhenger på makronivå kan analyseres. Coleman og Hao (1989) sier at type 4 relasjonene fra A til D kan studeres på samme måte som type 2 relasjonene fra B til C, dersom sosiale systemer er enhetene som analyseres, men en slik metodologisk holisme gir likevel en mangelfull forståelse så lenge aktørene ikke tas med i forklaringen.

Buskens et.al. (2012) sin forståelse av Coleman sin modell benytter her ordene «forhold» og «utfall» for å forklare de fire delene A, B, C og D.

Figur 6) Relasjonen mellom mikro- og makronivå med utgangspunkt i forhold og utfall. Hentet fra Buskens, et.al. (2012)

Forhold på makronivå (A) vil i lys av relasjon 1 påvirke forhold på mikronivå (B). Sosiale forhold kan her blir sett på som både muligheter og begrensninger. Relasjon 2 viser til utfall gjennom aktørens handlinger (C) i lys av hvordan forholdene tolkes og oppleves (B). Relasjon 3 viser følgelig hvordan aktørens handlinger genererer ulike makroutfall. Systemets handling, eller makronivået, kan i enkelte tilfelles oppfattes som handlinger av en «supraindividuell aktør» (Coleman, 1990:12). Ser man her på en organisasjon som makronivå vil mikronivået

bestå av avdelinger eller personer som tar opp en posisjon i organisasjonen. Denne beskrivelsen viser noe av min hensikt ved å ta med Coleman sin modell inn i analysen. Målene som NIF kommuniserer forstås som mål som hele idrettsorganisasjonen skal arbeide med og mot. De andre organisasjonsleddene, og de aktørene disse består av, viser da til mikronivået. Ved å studere mål og måloppnåelse er det dermed hensiktsmessig å bevege seg mellom mikro- og makronivået for å se nærmere på hvordan de ulike relasjonene påvirker hverandre og det endelig (makro)utfallet.

5 Metode

Ungdomsidretten er tema i denne oppgaven, hvor jeg har utarbeidet to problemstillinger. Den første problemstillingen (P1) handler om grad av konsistens i målene for ungdomsidretten, og den andre problemstillingen handler om sammenhengen mellom mål og virkelighet. Virkelighet blir sett på i lys av endring i deltakelse (P2a) og nytte av lederkurs (P2b). Jeg har i mitt arbeid benyttet dokumenter, medlems-, aktivitets- og befolkningstall og et elektronisk spørreskjema for å svare på problemstillingene som er formulert. Oppgaven bygger på det Cresswell (2014) kaller et kombinert design med «mixed methods» (Befring, 2015), hvor både kvalitative og kvantitative data er benyttet. Den kvalitative delen har hatt størst betydning og videre fått størst plass i oppgaven. Metoden jeg har benyttet i arbeidet med denne masteroppgaven kan ha overføringsverdi til også andre tema med det samme perspektivet og paradigme som jeg har brukt.

5.1 Metodevalg og vitenskapelig paradigme

Jeg har valgt en blanding av både kvalitativ og kvantitativ metode. Kvalitativ forskning har en fortolkende og naturalistisk tilnærming til verden, ved å søke informasjon direkte fra fenomenet som studeres (Markula og Silk, 2011). Mening og innhold er her i fokus (Fangen, 2015), og ut ifra min første problemstilling (P1) ønsket jeg å si noe om hva som står i dokumentene og her se på det særegne i teksten. En innholdsanalyse er her gjennomført. Widerberg (2001) sier at kvalitativ forskning har som formål å klargjøre et «fenomens» karakter eller egenskap (side 15), og dette gjenspeiler min intensjon med innholdsanalysen. Widerberg (2001) bruker her ordet «innholdssøkende», og i min gjennomgang av dokumentene har denne «søkingen» stått helt sentralt. I tillegg til å finne ut hva som faktisk er beskrevet i dokumentene ønsket jeg også å kunne si noe om *hvor mye* som er beskrevet. De kvalitative funnene er på mange måter også blitt kvantifisert. I og med at kvantitativ forskning i stor grad handler om å fastslå mengde (Widerberg, 2001), her ved å se nærmere på bredde og omfang (Fangen, 2015), så har innholdsanalysen i denne oppgaven en blanding av begge de overordnede metodene. Den

kvantitative delen av oppgaven kommer også frem i mitt arbeid med medlems-, aktivitets- og befolkningstall, samt i arbeidet med det elektroniske spørreskjemaet.

Jeg har valgt å ta utgangspunkt i en hermeneutisk tradisjon med et fortolkende paradigme i denne oppgaven. Noen referer til det fortolkende paradigme som et «konstruktivistisk» paradigme, hvor det er basert på en individuell og kollektiv rekonstruksjon av kunnskap (Markula og Silk, 2011:32). Hermeneutikk på den andre siden betyr å tolke, oversette, tydeliggjøre, klargjøre, forklare og si (Widerberg, 2001:24), og den forforståelse og intensjon som forskeren tar med seg inn i arbeidet bør her komme klart frem. Forskerens paradigme henger sammen med hvordan man ser på verden, dømmer kunnskap og kunnskapsdannelse, hvor dette vil være med å påvirke hvilke valg man tar og hvilken metodologisk praksis som blir benyttet (Markula og Silk, 2011). Å ta utgangspunkt i en slik hermeneutisk tradisjon med et fortolkende paradigme viser til mitt forskningsspørsmål i denne oppgaven. Jeg har gått inn i et bredt utvalg dokumenter som har blitt tolket og forklart i jakten etter å tydeliggjøre og klargjøre ungdomsidrettens mål og fokus i norsk idrett i perioden 2011-2015. Gjennom min fortolkning av tekstene har jeg på mange måter forsøkt å danne et overordnet bilde på hva som egentlig er beskrevet i denne perioden, samtidig som viktige enkeltdeler er blitt fremhevet. Ved å trekke ut enkeltdeler fra tekstene, for så å se dette samlet, blir på mange måter en rekonstruksjon av den kunnskapen som allerede ligger tilgjengelig – men her ut ifra min fortolkning av disse tekstene.

5.2 Dokumentanalyse

Dokumentanalyser kan gjøres på forskjellige måter, og jeg har her valgt å studere innholdet i dokumentene. Innholdsanalyse kan sees på som én av flere mulige varianter av dokumentanalyser, hvor forskerens tilnærming av en innholdsanalyse vil variere i forhold til den teoretiske og subjektive interessen til forskeren selv og det problemet som blir studert (Hsieh og Shannon, 2005). Hsieh og Shannon (2005) definerer kvalitativ innholdsanalyse som

en forskningsmetode for subjektiv tolkning av innholdet i tekstdata gjennom en systematisk klassifiseringsprosess med koding og identifisering av temaer og mønster. Dokumentanalyser skiller seg fra andre forskningsmetoder ved at forskeren ikke samler inn empirisk tekstmateriale selv, men bruker det som allerede er skrevet (Markula og Silk, 2011). Det er heller ingen systematiske regler for dataanalysen, men nøkkelfaktoren for all innholdsanalyse er at de mange ordene en tekst består av klassifiseres inn i mindre innholdskategorier (Elo og Kyngäs, 2008). I følge Weber (1990) har de beste studiene med innholdsanalyse som metode både kvalitative og kvantitative «operasjoner» (Wildemuth og Zhang, 2009), noe jeg også har gjort i denne oppgaven.

Utvalg

Jeg har tatt for meg NIF, idrettskretsene, særforbundene og tre særkretser/regioner fra Midt-Norge; Trøndelag Fotballkrets, Norges Håndballforbund Region Midt-Norge og Sør-Trøndelag Friidrettskrets. Av de totalt 54 særforbundene har jeg valgt å se bort ifra Norges Bedriftsidrettsforbund da jeg mener de ikke er relevante for min studie av ungdomsidretten. Ungdom i alderen 13-19 år er ikke en viktig målgruppe som dette forbundet satser på. En oversikt over hvilke dokumenter som er studert for hvert organisasjonsledd ligger vedlagt (vedlegg 1, 2 og 3). For Norges idrettsforbund sentralt (NIF) har jeg gjennomgått totalt syv dokumenter i tillegg til 51 møtoreferater; referat fra ledermøtet 2012, årsrapport for 2012, 2013, 2014, protokollen fra Idrettstinget 2015 og idrettspolitisk dokument 2011-2015 og 2015-2019. I tillegg til disse har jeg gjennomgått beskrivelsene av «Ungdomsløftet» og retningslinjene for ungdomsidrett som ligger på hjemmesiden til NIF. Kjeldstadli (1997) påpeker at i studie av organisasjoner så er det en fordel å se på organisasjonskartet for å finne ut hvilke organisasjonsledd som skal studeres. For min del har organisasjonskartet vært avgjørende for hvilke organisasjonsledd som er blitt valgt ut, hvor jeg har sett nærmere på de organisasjonsleddene som befinner seg i øvre del av hierarkiet.

Bakgrunnen for å se på de organisasjonsleddene jeg har gjort henger sammen med målet med den overordnede kartleggingen. NIF har det øverste ansvaret for organisert idrett i Norge, og de nasjonale målsettingene som blir formulert her er ment å være felles for alle. Videre så har

særforbundene hovedansvar for sin(e) respektiv(e) idrett(er), og ved å se nærmere på alle⁸ særforbundene vi har i Norge vil jeg kunne få et så helhetlig bilde som mulig. Også særforbundenes mål er på et nasjonalt nivå, og her er det interessant å se nærmere på målenes konsistens mellom NIF og særforbundene. Underordnet NIF finner vi idrettskretsene og underordnet særforbundene finner vi særkretsene. For å få et innblikk i hvordan de nasjonale målsettingene videreføres, operasjonaliseres og følges opp er derfor idrettskretsene og enkelte særkretser blitt studert. Her kan man få et innblikk i overføringen fra nasjonalt- til regionalt/fylkesnivå. Alle disse organisasjonsleddene blir i denne oppgaven forstått som overordnede ledd i forhold til idrettslagene. NIF sine nasjonale mål blir i oppgaven forstått som felles for alle som både særforbund, særkretser og idrettskretser er ment å jobbe mot.

Forberedelser og datainnsamling

Dokumentene fra NIF og idrettskretsene ble hentet 08.november 2015, mens dokumentene fra særforbundene ble hentet 09.november 2015. Særkretsenes/regionenes dokumenter ble hentet 05.mars 2016. Av de 53 særforbundene som er studert var det 45 som hadde dokumenter på sine hjemmesider. Totalt har jeg gått gjennom 2 617 sider i 371 dokumenter fra idrettskretsene, 10 171 sider i 951 dokumenter for særforbundene og 345 sider fra 18 dokumenter hos særkretsene. Markula og Silk (2011) mener det er ingen fasitsvar på hvor mange dokumenter en innholdsanalyse må bestå av. Hvilke dokumenter man benytter er likevel av stor betydning, og utvalget i en slik analyse er derfor utvalgt på en meningsfull måte i et mål om å finne et svar på forskningsspørsmålet (Markula og Silk, 2011). Mitt utvalg av dokumenter er hentet ut ifra denne hensikten. Alle dokumentene som er benyttet i denne oppgaven er hentet fra de respektive organisasjonsleddenes hjemmesider og disse dokumentene ligger åpent på internett, tilgjengelig for alle. Jeg har fokusert på perioden 2011-2015, og alle dokumentene er skrevet i denne tidsperioden.

⁸ Bortsett fra Norges Bedriftsidrettsforbund

Totalt er 1 398 dokumenter gjennomgått, og disse dokumentene har jeg valgt å plassere i fem ulike kategorier: 1) Tingprotokoller (Tingreferat, Tingdokumenter e.l.), 2) Årsrapporter (årsberetninger eller andre rapporter), 3) Strategiplaner (handlingsplaner, tiltaksplaner e.l.), 4) Møtereferater (møteprotokoller), og 5) Andre dokumenter – som for eksempel kommunikasjonsplaner, retningslinjer, innspill e.l.. Duncan (1989) viser til at utvalget av dokumenter må være representative for det universet de er tatt fra (Elo og Kyngås, 2008), og jeg har forsøkt å tilfredsstille dette kravet i mitt utvalg av dokumenter.

Å hente dokumenter på den måten jeg har gjort bød på noen utfordringer. For det første var det stor variasjon i hvor enkelt det var å finne de aktuelle dokumentene på de ulike hjemmesidene, spesielt hos særforbundene. For det andre var det stor variasjon i hvor mange dokumenter de ulike organisasjonsleddene hadde på sine hjemmesider, noe som er et funn i seg selv. En tredje utfordring som er verd å nevne er formatet på de ulike dokumentene. Noen var lagret som powerpoint, noen var lagret som pdf-fil, mens andre var lagret som et word-dokument. Enkelte dokumenter var skannet inn, hvor da et søk på ord i dokumentet var umulig. Når det gjelder selve forberedelsen til datainnsamlingen laget jeg en egen mappe for masteroppgaven på datamaskinen. Her opprettet jeg undermapper med navnet på alle idrettskretser og særforbund, og når jeg da skulle begynne selve datainnsamlingen kunne jeg enkelt lagre dokumentene under riktig organisasjonsledd med en gang. I ettertid har dette vært en avgjørende jobb for å beholde oversikten over alle dokumentene. Samtidig med dette arbeidet begynte jeg å skrive ned overordnede mål for oppgaven. Ut ifra de mål som ble satt begynte jeg å se hvilke dokumenter som lå tilgjengelig på NIF sin hjemmeside, og jeg endte da opp med de fem kategoriene av dokumenter som ble beskrevet tidligere. Kjeldstadli (1997) snakker om å skaffe en oversikt før den egentlige kildegranskingen begynner. Hva finnes av potensielle kilder? Den danske historikeren Erslev kalte denne fasen i arbeidet for «finnekunst» (Kjeldstadli, 1997), og med en slik inngang til datainnsamlingen ble det videre arbeidet mye mer oversiktlig og målrettet.

Fra det generelle til det spesifikke

Bearbeidingen av dokumentene har bestått av en kategorisering-koding-kategorisering prosess. Kategorisering av materialet innebærer at informasjon om det samme temaet samles i én kategori (Thagaard, 2003), og i den første gjennomgangen av dokumentene tok jeg ut alt som omhandlet ungdomsidretten. Alle dokumentene ble gjennomgått, og fra hvert dokument kopierte jeg de setningene eller avsnittene hvor ungdom og ungdomsidretten var beskrevet. I flere sammenhenger var det ikke ordet ungdom som var avgjørende, men heller ord som «unge utøvere», «unge talenter», «unge ledere» eller kun aldersbegreper. For hvert dokument opprettet jeg et eget Word-dokument hvor sidetall og utsnitt fra det opprinnelige dokumentet ble plassert. I de dokumentene hvor det var mulig å søke på ord ble det også søkt på ordet «ungdom». Totalt endte jeg opp med 855 sider i Word som utgjør ca. 6 % av de totale sidene fra de originale dokumentene. I dette arbeidet brukte jeg også programmet Hyper Research på enkelte av de største dokumentene. Jeg søkte her etter ord som blant annet «unge», «13-19 år» og «ungdom», og kunne på en oversiktlig måte dobbeltsjekke at jeg hadde like mange treff i det opprinnelige søket etter ordet. Samtidig fikk jeg her en oversikt over de avsnitt og deler av dokumentet som omhandlet den målgruppen jeg ønsket å se nærmere på, og jeg kunne dobbeltsjekke at jeg hadde fått med meg det som var relevant. Dette var arbeidskrevende siden Hyper Research kun behandler rene tekstfiler, mens de fleste av mine dokumenter var i pdf-format. Likevel var det en trygghet for meg selv å få gjort en slik kvalitetssikring for å vite at jeg hadde en ryddig og systematisk måte som fungerte. Dette ble også gjort direkte i pdf- og word-dokumentene, men for å få gjennomført en kvalitetssjekk på denne søkefunksjonen var Hyper Research et godt supplement.

Den andre gjennomgangen av dokumentene omhandlet i hovedsak word-dokumentene som jeg hadde opprettet. Disse ble skrevet ut i papirformat og gjennomgått for hånd. I tillegg hadde jeg alltid de originale dokumentene på datamaskinen slik at jeg kunne se hvor i dokumentet teksten var plassert. Koding innebærer å reflektere over hva materialet handler om (Thagaard, 2003:134), og for en innholdsanalyse er kodingsprosessen helt avgjørende for hvor god analysen blir (Hsieh og Shannon, 2005). Den første runden med koding ble gjort med fargetusjer og post-it lapper. Alle tema eller sammenhenger fikk sin egen farge, og totalt endte jeg opp med ni farger. Til slutt i denne prosessen ble alt ført inn i én bok, hvor hvert organisasjonsledd fikk sin egen side. På grunn av den strukturen jeg hadde i dokumentene, både

på datamaskinen og i utskriftene, kunne jeg enkelt gå fra et sitat i denne boka til riktig sted i utskriften eller i det originale dokumentet.

Neste steg ble å kategorisere disse kodene, og her valgte jeg å bruke tre overordnede dokumenter og tekster som grunnlag for kategoriene; idrettspolitisk dokument 2011-2015, beskrivelsen av Ungdomsløftet i norsk idrett og retningslinjene for ungdomsidrett. Alle disse dokumentene ble publisert eller revidert i perioden 2011-2012 og skal være med å danne grunnlaget for ungdomssatsningen i norsk idrett. Jeg valgte å bruke de samme begrepene som er beskrevet i Ungdomsløftet for målsettingene for ungdomsidretten. Malen for det videre arbeidet er presentert i tabell 1.

Tabell 1) Oversikt over rammene for kategoriseringen i innholdsanalysen

Kategori	Beskrivelse
Idrett for alle	
IPD 2011-2015	«Alle møter et inkluderende og variert aktivitetstilbud ut i fra sine forutsetninger»
Ungdomsløftet	«Et trygt og godt sosialt miljø der de kan være i aktivitet, uten krav til prestasjon eller resultater»
Retningslinjer for ungdomsidrett	«Ungdom har rett til et trygt, variert og inkluderende idretts- og konkurransestilbud, skal selv bestemme på hvilket nivå og omfang de ønsker å drive idrett»
Fremtidens utøvere	
IPD 2011-2015	«Alle får idrettslige utviklingsmuligheter og et helhetlig treningstilbud i tråd med egne ambisjoner»
Ungdomsløftet	«En viktig del av dette er å tilrettelegge for at utøveren kan kombinere satsningen på idretten med skole og høyere utdanning»
Retningslinjer for ungdomsidrett	«Konkurranser skal være i samsvar med ungdommens forutsetninger og ambisjoner, og skal være med å sette sine egne sportslige mål»
Ungt lederskap	
IPD 2011-2015	«Ansvar for eget idrettsmiljø gjennom aktiv involvering og medbestemmelse»
Ungdomsløftet	«Det krever at ungdommen får plass til å være med der beslutningene tas, både i idrettslagene og på krets- og forbundsnivå»
Retningslinjer for ungdomsidrett	«Ungdom har rett til å delta på alle utdanningstilbud ut fra sine kvalifikasjoner, skal få tilbud om kurs og utdanning, og det skal arbeides aktivt for å få ungdom inn i styrer og undergrupper i norsk idrett uten kvotering som virkemiddel»

Utsnitt hentet fra: NIF (2011a; 2011b; u.å.A). IPD referer til idrettspolitisk dokument

Idrettspolitisk dokument 2011-2015 ble brukt som første utgangspunkt, og det som er tatt med fra Ungdomsløftet og retningslinjene for ungdomsidrett er det som står *i tillegg* til det som allerede er beskrevet tidligere. Ut ifra disse kategoriene ble fargekodene i dokumentene plassert under riktig kategori. Det som blant annet sto om spisset toppidrettstilbud ved videregående skoler ble da plassert under «fremtidens utøvere», da det her står noe om kombinasjon idrett og skole. Der det blant annet sto noe om kurs for unge ledere ble dette plassert under «ungt lederskap». Målet med kategoriseringen er å identifisere viktige temaer eller kategorier i innholdet (Wildemuth og Zhang, 2009), og selv opplevde jeg at dette var en ryddig, oversiktlig og ikke minst tydelig måte å kategorisere funnene på. Noen koder passet ikke inn i de tre kategoriene jeg valgte, og disse temaene omhandler i hovedsak to ting; 1) En generell omtale om ungdomsidretten – herunder eksempelvis frafall, 2) Økonomiske rammebetingelser – herunder eksempelvis post 3-midlene. Beskrivelsene valgte jeg å legge inn i en egen «generell kategori» som kunne brukes til innledninger og supplement.

Aase og Fossåskaret (2014) skriver at de kategorier og begreper forskeren utvikler og velger å ta i bruk i sine analyser, fremhever noen trekk ved det som er observert (side 40), og min kode- og kategoriseringsprosess viser til min forståelse og min tolkning av det innholdet som er gått gjennom. Thagaard (2003) skriver at koding reflekterer hele analyseprosessen, fra bearbeiding til tolkning av materialet, og jeg har forsøkt å vise til min bearbeiding av de utvalgte dokumentene i oppgaven. Forskeren er en viktig brikke i dette arbeidet, og jeg vil komme tilbake til en egen diskusjon rundt forskerrollen senere i kapittelet.

Analysemåte

For å gi leseren en klar forståelse over hvordan analysen er gjennomført bør både analyseprosessen og resultatene bli beskrevet så detaljert og nøyaktig som mulig (GAO, i Elo og Kyngäs, 2008). Det materialet man har legger føringer for hvilke analyser som kan gjennomføres, og Widerberg (2004) fremhever at materialet i seg selv er et resultat av en kontinuerlig analyse man utfører som forsker både før og under datainnsamlingen. For å analysere dokumentene valgte jeg å ta utgangspunkt i den engelske historikeren John Fines sine

åtte råd for analyse av dokumenter (Kjeldstadli, 1997). Jeg utviklet en egen tilpasset mal for hvordan jeg skulle gå frem i arbeidet med dokumentene. Tabell 2 viser hvordan Fines åtte råd er tilpasset og justert i forhold til masteroppgaven.

Tabell 2) Analyse av dokumentene

John Fines åtte råd (Kjeldstadli, 1997:231-233)	Personlig tilpasning
1. Beskrive dokumentet	1. Hva slags dokument er det?
2. Dele dokumentet inn i noen underoverskrifter	2. Les gjennom og ta ut alt som omhandler ungdom og ungdomsidretten
3. Understrek alt som er ukjent	3. Understrek og undersøk alt som er ukjent
4. Les dokumentet igjen	4. Les igjen, og kvalitetssjekk i Hyper Research
5. Bedømme kildens troverdighet	5. Kode og kategorisere innholdet
6. Hvilket spørsmål reiser dokumentet?	6. Hvilken informasjon sitter jeg igjen med?
7. Hvilken betydning har dokumentet?	7. Hva er mine funn?
8. Hvordan bruke og presentere innholdet i dokumentet?	8. Hvordan bruke og presentere innholdet i dokumentet?

Jeg har så langt i metodekapittelet vist til mine løsninger på steg 1 til steg 5. En utfordring med innholdsanalyse er at det ikke er en enkel «rett» måte å gjøre det på, hvor resultatet avhenger av både ferdigheter, innsikt og de analytiske evner og stiler som forskeren innehar (Elo og Kyngäs, 2008). Jeg har gjort dette på min måte, ut ifra hva jeg mener kan gi et godt svar på de mål jeg har satt for masteroppgaven. For å få en bedre innsikt i mine videre valg og refleksjoner vil jeg dermed vise til hvordan jeg har løst steg 6 til steg 8.

Ofte er det slik at konteksten må kjennes og forstås for at teksten skal gi mening (Aase og Fossåskaret, 2014:177). Teksten er produsert i en gitt historisk kontekst og viser på så måte til de ideer og den situasjonen som rådet på den tiden dokumentet ble skrevet (Aase og Fossåskaret, 2014). Den informasjonen jeg sitter igjen med (ref. råd 6) er da informasjon om hvilke mål ungdomsidretten har hatt i en gitt periode i Norge og hvor mye som er skrevet rundt disse målene. Atkinson og Coffey (2011) påpeker i tillegg en sentral og viktig del når innholdsanalysen skal forstås (ref. råd 7), nemlig hva et slikt datagrunnlag med dokumenter

faktisk kan og ikke kan si noe om. Dokumenter er «sosiale fakta» som er produsert, delt og brukt på sosialt organiserte måter, og ikke en direkte representasjon av en organisasjons rutiner, beslutningstaking eller praksis (Atkinson og Coffey, 2011:79). Dokumentene kan være med å gi et bilde eller en innsikt, men dokumentene alene kan ikke si noe om hvordan organisasjonen faktisk opererer på daglig basis. Slik jeg ser det kan funnene i min innholdsanalyse være med å si noe om hvilke mål, intensjoner og føringer som det er *tenkt* at norsk idrett skal følge og arbeide etter. Gjennom rapporter, referater og protokoller kan jeg videre få et innblikk i hva det *står skrevet* at er blitt diskutert, gjennomført og besluttet, men noe dypere forståelse av hva som faktisk er gjort og ikke gjort vil ikke dokumentene kunne gi noe direkte svar på. Om det ikke står noe om ungdomsidretten i for eksempel Tingprotokollen, så gir dette informasjon om at ungdomsidretten ikke var en sak eller ble diskutert på dette Tinget. På så måte kan dokumentene til en viss grad si noe om hva som gjøres, men med tanke på hvor mye som ikke blir rapportert så vil dokumentene komme til kort med å belyse alle disse aspektene ved ungdomsidretten.

I tillegg har enkelte dokumenter en styrende og påvirkende funksjon, og ved å se på hvem som her er «senderen» av budskapet, og hvem som er «mottakeren», kan man få en forståelse av hvordan denne kommunikasjons- og styringsprosessen også fungerer gjennom de skriftlige dokumentene. De rammene for både datainnsamling og forståelse som er presentert viser her til noen av oppgavens begrensninger. Denne begrensningen kommer også fram med tanke på hvilke organisasjonsledd som er valgt ut. Jeg har ikke sett nærmere på idrettslagene og kan derfor ikke si noe om hva som egentlig foregår på grasrota. Hvor godt kjent er blant annet de nasjonale og regionale målene i norsk idrett hos ledere og trenere i idrettslagene? Dette kan være en spennende videreføring av mine funn inn i nye studier eller oppgaver, hvor denne oppgaven kan danne et grunnlag for videre forskning på feltet.

Når det gjelder det siste rådet til Fines, som handler om å bruke og presentere det man har funnet, så har dette vært den mest utfordrende delen av det metodiske aspektet ved dokumentanalysen. Det er lett å «drukne» i empirien når datagrunnlaget blir så omfattende. Jeg bestemte meg derfor for å både trekke ut det særegne fra enkelte dokumenter i form av sitater og korte utsnitt, samtidig som den store helheten ble kvantifisert inn i en oversiktstabell. Oversiktstabellen er den kvantitative delen av innholdsanalysen. Her har jeg sortert

dokumentene etter de fem kategoriene Tingprotokoller, rapporter, planer, møtereferater og andre dokumenter. I oversiktstabellene – vedlegg 4, 5, 6, 7 – er hvert organisasjonsledd inndelt i de tre kategoriene «idrett for alle», «fremtidens utøvere» og «ungt lederskap». Under hver kategori er omfanget skrevet inn, som her representerer antall ord om den gitte kategorien. Antall ord viser her til konkrete mål med få ord og lengre beskrivelser av tiltak. Et viktig poeng her er at antall ord ikke sier noe om essensen i selve innholdet – bortsett fra at det omhandler den gitte kategorien. Om det er en diskusjonssak, en negativ ytring på et styremøte eller et sentralt mål i handlingsplanen kommer ikke fram. Dette sier heller ingenting om konkretiseringen, og man vil dermed miste noe av essensen om dette blir presentert alene. Jeg har derfor valgt å vise til direkte utsnitt fra tekstene til enkelte organisasjonsledd i presentasjon av resultatene. Det er ikke nødvendigvis de organisasjonsleddene med størst omfang som har flest mål om ungdomsidretten. For særforbund med seksjoner eller avdelinger er kun de overordnede dokumentene som gjelder for hele forbundet tatt med i oversiktstabellen.

Det er i tillegg gitt en karakter på grad av konkretisering. Grad av konkretisering går fra 1-7, hvor 1 representerer veldig generell og 7 representerer veldig konkret. Tallet 4 representerer her et likevektspunkt på skalaen. Grad av konkretisering viser til hvor «vagt» eller spesifikt det som står er. Om det for eksempel står at «*vi må ha et tilbud til alle ungdom*» så er dette for meg en mer «vag» formulering enn om det hadde stått «*vi må ha et ukentlig tilbud med minimum to forskjellige idrettsaktiviteter for alle ungdom*». Enda mer konkret hadde vært om det var beskrevet mer om hvor, hvem, når og hvordan. Disse tallene blir først og fremst benyttet når jeg ser nærmere på sammenhengen mellom det som er skrevet (mål) og endring i deltakelse.

En annen utfordring var vektingen av de ulike dokumentene. Betyr det for eksempel mer om ungdomsidretten står beskrevet i en Tingprotokoll enn om det står i et møtereferat fra styret? Jeg bestemte meg for å se på dokumentene uavhengig av hvilket type dokument det var, men videre tolkning har sett på denne forskjellen. Jeg mener at det er vanskelig å sammenligne et Tingdokument mot et møtereferat, det samme med en strategiplan. Jeg mener det er en større tyngde og forpliktelse om det står beskrevet klare mål og føringer for ungdomsidretten i strategiplanene, enn om det er en orienteringssak i et styremøte. Dette er et viktig poeng for lesingen og tolkningen av oversiktstabellen: Noen organisasjonsledd vil dermed få et høyere

omfang enn andre, kun fordi de har flere dokumenter liggende tilgjengelig på sine hjemmesider. Dette betyr dermed ikke at det er de organisasjonsleddene som har flest mål eller planer for ungdomsidretten. Dette har jeg forsøkt å være høyst oppmerksom på i tolkningen av tabellene, og ved å eksplisitt presentere de ulike dokumentene hos enkelte organisasjonsledd vil det bli et overordnet bilde av organisasjonsleddenes ungdomsfokus som stemmer overens med det den kvalitative delen av det innholdsanalysen viser. Det kan hende at andre som ønsker å lage en slik oversiktstabell kommer fram til et annen omfang enn meg, avhengig av hva og hvor mye de velger å regne som sentralt for kategorien. Likevel tror jeg at andre vil komme fram til det samme overordnede bildet og de samme variasjonene mellom organisasjonsleddene.

5.3 Indeks for deltakelse og endring

For å se endringen i ungdoms deltakelse i idrett har jeg benyttet medlems- og aktivitetstallene i årsrapportene til NIF, og disse ligger tilgjengelig for alle. Her ligger det aktivitetstall for hvert enkelt særforbund og medlemstall for hver enkelt idrettskrets. For særkretsene fikk jeg tilsendt aktivitetstallene fra administrasjonen i Sør-Trøndelag idrettskrets pr e-post. Tallene ble manuelt ført inn i både Excel og STATA, hvor videre analyser ble kjørt. Siden tallene for 2015 ikke var tilgjengelig når oppgaven ble skrevet så er perioden 2011-2014 studert. Jeg har kun sett på aldersgruppen 13-19 år, og for oppgavens del har det ikke vært relevant å se på kjønnsforskjeller eller etnisitet.

Deltakelsesindeks

Å kun benytte medlems- og aktivitetstallene gir et bilde på hvor mange medlemmer og aktive det er i norsk idrett, men disse tar ikke hensyn til befolkningstallet. Jeg valgte derfor å inkludere

befolkningstallene for aldersgruppen 13-19 år, og disse ble hentet SSB sine hjemmesider. Ut ifra disse tallene kunne jeg lage en *deltakelsesindeks* (DI):

$$DI = \frac{\text{Deltakelse}}{\text{Befolkningstall}}$$

Deltakelsesindeksen (DI) blir i oppgaven delt inn i to grupper, én medlemsindeks og én aktivitetsindeks:

$$\text{Medlemsindeks} = \frac{\text{Medlemstall}}{\text{Befolkningstall}} \quad \text{Aktivitetsindeks} = \frac{\text{Aktivitetstall}}{\text{Befolkningstall}}$$

Deltakelsesindeksen ble utarbeidet på både nasjonalt nivå, fylkes/regionalt nivå og for hver enkelt særiddrett. Medlemstallet viser her til antall medlemmer hos idrettskretsene og da NIF, mens aktivitetstallet viser til antall aktive i særidrettene. Årsaken til at det er benyttet både medlemsindeks og aktivitetsindeks henger sammen med årsrapportene til NIF. For idrettskretsene så er medlemstall oppgitt, mens for særforbundene er aktivitetstall oppgitt.

Endringsindeks

Får å se på endringen i perioden 2011 til 2014 utarbeidet jeg en *endringsindeks* (EI):

$$EI = DI_{2014} - DI_{2011}$$

Også endringsindeksen (EI) ble delt i to grupper, én for medlemstallene (medlem) og én for aktivitetstallene (aktiv):

$$EI_{medlem} = \text{Medlemsindeks}_{2014} - \text{Medlemsindeks}_{2011}$$

$$EI_{aktiv} = \text{Aktivitetsindeks}_{2014} - \text{Aktivitetsindeks}_{2011}$$

Endringsindeksen blir benyttet som mål på endringen i deltakelse. En høyere deltakelsesindeks i 2014 enn i 2011 vil da gi en positiv endringsindeks som videre viser til en positiv endring i perioden, mens en negativ endringsindeks viser til en negativ endring. Alle endringsindeksene ligger vedlagt. Begrepet endringsindeks vil bli benyttet for både idrettskretsene med medlemstall og særidrettene med aktivitetstall i analysen. Den mest omfattende analysen ble gjort for å se om det var en sammenheng mellom endringsindeksen og målene for ungdomsidrett. Her ble resultatene fra innholdsanalysen og endringsindeksen plottet inn i en seks-felts tabell hvor organisasjonsleddene ble fordelt vertikalt etter endring i medlems- eller aktivitetsindeks og horisontalt etter målenes omfang i dokumentene. De idrettskretsene og særforbundene med en positiv endring ble satt under gruppen «Positiv endring» og de med en negativ endring ble satt under gruppen «Negativ endring». Omfanget ble delt inn i tre grupper; de med ingen ord, de med under 200 ord eller mindre (1-200) og de med 201 ord eller mer. Organisasjonsleddene er presentert i prosentandel i seks-felts tabellen etter hver kategori. I tillegg ble alle tall ført inn i statistikkprogrammet STATA hvor en korrelasjonsanalyse ble gjennomført for både idrettskretsene og særforbundene. Korrelasjon betyr statistisk sammenheng mellom to variabler, og et korrelasjonsmål gir tallmessig uttrykk for styrken og noen ganger også retningen i sammenhengen (Ringdal, 2013:303). Siden antall observasjoner (N) er meget liten i denne oppgaven er det vanskelig å få en signifikant p-verdi på under 0,05. Likevel kan det tenkes at noen tendenser kan dukke opp som seks-felts tabellen ikke fanger som kan være spennende å studere nærmere. Disse vil bli forklart nærmere i analysen.

5.4 Analyse av lederkurs for ungdom

Et elektronisk spørreskjema ble utarbeidet høsten 2015 for å studere et konkret tiltak som er satt i gang fra NIF for å fremme ungt lederskap. Dette tiltaket heter Lederkurs for ungdom 15-19 år, og i mitt spørreskjema ønsket jeg å se nærmere på hva som har hendt etter endt kurs, samt hvordan de oppfattet kurset, rammene rundt det og sitt videre engasjement. Spørreskjemaet ble utviklet gjennom Select Survey og besto av totalt 26 spørsmål som omhandlet ungt lederskap.

Utvalg og variabler

Respondentene ble strategisk utvalgt, hvor alle hadde gått Lederkurs for ungdom 15-19 år i Sør-Trøndelag i perioden 2012-2015. Jeg kjente alle respondentene da det er jeg som har gjennomført disse kursene. Totalt ble det sendt e-post til 68 ungdommer, hvor disse utgjør alle som har deltatt på Lederkurs for ungdom i perioden 2012-2015 i Sør-Trøndelag. Ifølge antall registrerte svar på Select Survey var det 65 respondenter som hadde startet på besvarelsen (96%). På grunn av enkelte utfordringer med noen av de registrerte svarene var det kun 37 besvarelser som kunne benyttes til videre analyser (57%), og av disse var det 7 gutter og 30 jenter. Alderen varierte mellom 17 og 23 år, og 84% respondentene var i alderen 18-21 år. Tabell 3 viser bakgrunnen for at enkelte registrerte svar ble ekskludert:

Tabell 3) Ekskludering av registrerte svar

Antall	Forklaring
n=25	Uten besvarelse Registrert som påbegynt, men har ingen registrerte besvarelser i spørreskjemaet
n=3	Registrert uriktig fødselsår og ikke fullført Eksempel på fødselsår: «1234» Respondentene hadde heller ikke fullført spørreskjemaet

Spørreskjemaet ligger vedlagt (vedlegg 11), og jeg vil her vise til hvilke spørsmål som er benyttet i analysen av oppgaven. For å si noe om respondentene er spørsmål 3, 4, og 5 benyttet. Disse spørsmålene gir svar på om de er eller har vært aktive, samt hva slags idrett de driver eller har drevet med. I tillegg gir spørsmål 7, 8, 9, 13 og 14 svar på om de har eller har hatt et lederverv, og i så fall hva slags lederverv og i hvilket organisasjonsledd. Videre har jeg benyttet spørsmål 20, 23a, 23c, 23d, 24a og 24b for å se hva respondentene synes om lederkurset, ungt lederskap og videre engasjement. Når det gjelder respondentenes rolle og oppfølging i idrettslaget i etterkant av kurset er spørsmål 21, 22 og 24c benyttet, og for å få et svar på opplevd innflytelse og grad av å bli spurt og lyttet til er spørsmål 10, 11, 15 og 16 trukket frem. Avslutningsvis viser jeg til spørsmål 25 og 26 hvor respondentene har besvart med egne ord. Svarene på spørsmål 25 og 26 er vedlagt (vedlegg 14 og 15). På spørsmål som omhandler respondentenes opplevelser, holdninger eller grad av enighet om et gitt tema ble en skala fra 1-5 benyttet hvor tallet 1 sto for «svært liten» og tallet 5 sto for «svært mye».

Forberedelser og gjennomføring

Jeg valgte i å utarbeidet et elektronisk spørreskjema til datainnsamlingen. Et elektronisk spørreskjema kan oppleves som en mer effektiv og praktisk måte å svare på enn ved å besvare skjema for hånd til et gitt tidspunkt. Jeg fikk god hjelp fra både IT-avdelingen på SVT-fakultet ved NTNU og av veileder i utarbeidingen av spørreskjemaet. Respondentenes e-postadresser hadde jeg allerede da vi har hatt e-postkorrespondanse gjennom lederkurset tidligere. Spørreskjemaet og informasjonsskjemaet ble utarbeidet i oktober 2015 og sendt inn til Personvernombudet i november. 09.desember fikk jeg bekreftelse pr e-post om at både spørreskjema og informasjonsskjema var godkjent. Begge disse dokumentene ligger vedlagt. Informasjonsskjema og link til spørreskjemaet ble sendt ut 07.januar pr e-post, og svarene ble innhentet 19.februar. Når det gjelder selve spørreskjemaet er det et element jeg ønsker å trekke frem. Det ble stilt spørsmål om respondentene har eller hadde hatt et lederverv i idretten. Her kunne respondentene svare at de hadde et lederverv nå, at de har hatt tidligere, men ikke nå, og respondentene kunne svare at de aldri hadde hatt. Ut ifra hva de svarte på dette spørsmålet ble de ført videre til en ny side med spørsmål som omhandlet deres situasjon. De som hadde lederverv i dag fikk spørsmål om nåværende rolle, mens de som hadde hatt lederverv tidligere fikk spørsmål om sin tidligere rolle. De som aldri hadde hatt lederverv ble sendt direkte til spørsmål som omhandlet selve lederkurset. Ved å koble spørreskjema opp på denne måten unngikk respondentene å få opp spørsmål som ikke var relevante for deres situasjon og besvarelse.

Å hente ut dataen fra spørreskjemaet ble gjort via Select Survey sin internettside. Her fikk jeg hentet det ut i både Excel og SPSS format, og dette kunne videre legges inn i STATA som jeg har benyttet til mine analyser. En del av spørsmålene som ble stilt krevde at respondentene skrev med egne ord, og disse besvarelsene er både presentert direkte i resultatdelen og ligger som vedlegg (vedlegg 14 og 15). Jeg har gjennomført både univariate og bivariate analyser i form av deskriptiv data og krysstabeller, og funnene blir presentert i både tekst og figur i oppgaven. Av de 37 besvarelsene som kunne benyttes fikk jeg gode data og mange relevante svar på de spørsmål som jeg var på jakt etter i denne oppgaven. Spørreskjemaet har likevel noen mangler og mindre gode formuleringer som ble oppdaget i etterkant. Dette vil bli diskutert senere i metodekapittelet under kvalitet og gyldighetsdrøftingen.

5.5 Forskerrollen

Selv om materialet som brukes i en innholdsanalyse ikke kan påvirkes direkte av forskeren, slik det kan gjøres ved for eksempel et intervju, så kan dokumentene leses og forstås ulikt (Widerberg, 2001). Forskeren er både leseren og tolkeren i en slik analyse, og som Widerberg (2001) sier det; «*forskeren er det viktigste verktøyet*» (side 17). De fleste valg og handlinger jeg har vist til i metoden er noe som flere etter meg kan følge. Ved å bruke de samme avgrensninger, koder og kategorier som jeg har fremstilt tror jeg flere med en noenlunde lik innsikt i feltet kan komme fram til flere av de samme resultater – selv om dette ikke nødvendigvis er et sentralt mål i kvalitative oppgaver. Dette er likevel med på å gi en forståelse for hvordan jeg har kommet fram til de resultatene som jeg har gjort.

At forskerens bakgrunn og situasjon påvirker forskningsprosessen og former forskningsresultatene er vel kjent (Markula og Silk, 2011:4). Hvilken forforståelse av temaet han eller hun har, hvilke valg som blir tatt og hva forskeren trekker ut fra sine tolkninger henger i stor grad sammen med hvem forskeren er. Dette har jeg forsøkt å være bevisst gjennom hele prosessen. Jeg har vært engasjert i ulike roller og verv i den organiserte idretten i de siste ti årene, og før det har jeg ti års erfaring som aktiv utøver i flere idretter. Gjennom de roller og verv jeg har, og har hatt, har jeg en god del erfaring både fra klubb-, krets- og forbundsnivå. Jeg har styreverv på både klubb- og kretsnivå, og har hatt styreverv på forbundsnivå tidligere. Som trener har jeg også praktisert på alle disse nivåene, og gjennom idrettskrets og NIF sentralt har jeg i de siste fem årene vært engasjert som både veileder og kursholder. I dag innehar jeg mange roller og verv, og jeg har kjent på både de mulighetene og de utfordringene en slik situasjon og erfaring kan by på.

Når forskeren i utgangspunktet er innenfor miljøet, får hun eller han et særlig godt grunnlag for forståelsen av de fenomenene som studeres (Thagaard, 2003:181). Gjennom den erfaringen jeg har ervervet meg har jeg fått en god forståelse for hvordan norsk idrett er organisert – både på grasrota og høyere opp i systemet. I mitt nettverk har jeg hatt muligheten til å diskutere, drøfte og løfte fram saker i min masteroppgave som har vært med på å gi nye spørsmål og vinklinger i løpet av forskningsprosessen. Dette har vært en styrke for min del. Jeg har selv vært med på å skrive og utforme skriftlige dokumenter, og jeg har lest utallige mange referater og planer opp

gjennom årene. Dette var både en trygghet og en god erfaring å ta med seg inn i en innholdsanalyse. Uten den bakgrunnskunnskapen jeg besitter tror jeg ikke at innholdsanalysen hadde fått den utformingen den har, og tolkningene jeg har gjort er i stor grad har vært preget av min erfaring på feltet.

Dette kan også være en begrensning, hvor tilknytning til miljøet kan føre til at forskeren overser det som er forskjellig fra egne erfaringer (Thagaard, 2003). Hva jeg leser, hvordan jeg leser det og ikke minst min tolkning er på mange måter *meg*. Jeg har forsøkt etter beste evne å være så overordnet som mulig ved å legge mine personlige erfaringer til siden. Til en viss grad er nok dette mulig, men at jeg er påvirket av min egen situasjon er ikke å utelukke. Jeg er klar over disse aspektene, og jeg mener at den forståelsen jeg har om temaet har vært en større styrke enn begrensning. I gjennomgangen av dokumentene har det flere steder dukket opp begreper, forkortelser og prosjektnavn som jeg ikke hadde hatt kjennskap til uten å ha vært berørt dem tidligere. Jeg har her kunnet følge spesifikke tråder og sammenhenger som verken forskningslitteratur eller annen teori kan lære meg. Min posisjonering til dataen er her avgjørende, hvor det jeg ser eller trekker ut kan sees i lys av begrepene nærhet og distanse. Ved kvalitative studier er nærhet til feltet en viktig forutsetning, men forskeren skal samtidig ha en refleksiv holdning til det som studeres (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2010). Det er her en risiko for at forskeren begynner å identifisere seg med fenomenet. I en innholdsanalyse slik jeg har gjennomført så er det i utgangspunktet en distanse til materialet, men med mine roller og verv så har jeg også vært innom dokumenter som jeg selv er i kontakt med på daglig basis.

Dette dilemmaet dukker også opp i den elektroniske spørreundersøkelsen til deltakerne på Lederkurs for ungdom 15-19 år. Selv om besvarelsene var anonyme og jeg ikke vet hvem som har svart hva, var jeg selv kursholder på disse kursene og jeg kjenner alle som fikk tilsendt spørreskjemaet. Dette kan ha påvirket deres svar på spørsmålene – både positivt og negativt. Det positive kan være at respondentene har tatt seg tid til å svare på spørreskjemaet, og at de tok seg tid til å svare på de spørsmålene hvor de var nødt til å skrive med egne ord. Dette kommer også frem i vedlegg 14 hvor respondentene sine svar på spørsmål 25 er presentert. Her har 70% av respondentene svart på spørsmålet, og flere med mange setninger. På den andre

siden kan respondentene ha gitt en bedre evaluering av selve kurset enn hva de ellers ville gjort i og med at jeg sto for gjennomføringen. E-postene ble sendt fra min e-postadresse og dette kan ha påvirket svarene som er gitt. Enkelte kan ha følt en forpliktelse til å svare, og andre kan ha valgt å ikke svare på grunn av at det var jeg som skulle lese besvarelsene.

Min nærhet til dette temaet er med andre ord tett, og ved å benytte et elektronisk spørreskjema klarte jeg å distansere meg mer enn om jeg hadde valgt å gjennomføre spørreundersøkelsen i et møte med dem eller gjennom et intervju. I utformingen av spørreskjemaet var det en klar styrke å kjenne til kurset siden jeg var kjent med innholdet. Dette gjorde at spørsmålene kunne spisses direkte til tema og aspekter som andre utenforstående ikke ville hatt kunnskap om. Det er med andre ord klart at masteroppgaven må sees i sammenheng med meg som forsker for å forstå de valg og tolkninger som er gjort i denne prosessen. Forskeren er et integrert aspekt i den kvalitative forskningsprosessen (Markula og Silk, 2011:73), og for min del gjelder også dette for store deler av både den kvalitative og den kvantitative delen av oppgaven.

5.6 Ethiske retningslinjer og refleksjoner

All forskning skal gjennomføres på en måte som ikke er til skade for verken deltakerne eller forskeren selv (Markula og Silk, 2011). Fangen (2015) trekker fram at det er viktig å være selvkritisk gjennom sine egne tolkninger å la det gå klart fram hva som er forskerens tolkning av det materialet som presenteres. Dokumentene som er benyttet er tilgjengelig for alle, og i resultatdelen har jeg med direkte sitater og referering som klart viser hvor dette er hentet fra. Jeg har med andre ord forsøkt å gjøre det klart for leseren hva som er mine tolkninger og hva som er direkte utsagn eller avsnitt. Forskere er aldri fristilt fra å utøve gode etisk dømmekraft (Befring, 2015), og for min del har dette utgjort en viktig del av både forberedelsene og gjennomføringen av masterprosjektet. Når det gjelder det elektroniske spørreskjemaet søkte jeg til Norges Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste AS (NSD) og fikk her godkjenning. Data er

blitt oppbevart og behandlet på en måte som sikrer at ingen andre hadde tilgang eller ble kjent med hva enkeltpersoner hadde svart, og anonymiteten er blitt bevart i presentasjonen av resultatene. Alle respondentene fikk tilsendt et informasjonsskjema hvor det sto at deltakelse var frivillig, at deres anonymitet ble ivaretatt og at de kunne trekke seg når som helst uten å måtte oppgi noen grunn. Dette er også krav som stilles til et slikt arbeid (Hellevik, 2015). Ingen data er blitt manipulert eller jukset med på andre måter, og ingen informasjon er bevisst utelatt for å gjøre oppgaven mer interessant.

5.7 Kvalitet og gyldighetsdrøfting

Innen kvalitativ forskning benyttes det andre begrepet for å bedømme forskningens kvalitet enn det gjøres innen kvantitativ forskning. Der hvor kvantitativ forskning benytter begrepene *reliabilitet* og *validitet*, som mål på objektivitet, har ikke kvalitativ forskning det samme behovet for en slik evaluering (Markula og Silk, 2011). Saklighet og pålitelighet gjennom dokumentasjon og diskusjon av valg og tolkninger står innen kvalitativ forskning mer sentralt (Widerberg, 2011), selv om det er en kontinuerlig debatt når det gjelder hvilke aspekter med den kvalitative forskningene som skal fokuseres på når man skal bedømme kvaliteten (Markula og Silk, 2011). Kitto, Chester og Grbich (2008) presenterer i sin artikkel en tabell med syv kriterier for å vurdere kvaliteten i kvalitativ forskning, og jeg vil ta utgangspunkt i deres vurderingskriterier i gyldighetsdrøftingen av dokumentene. Kriteriene er skrevet på engelsk, og jeg har oversatt disse til norske begreper slik jeg har tolket kriteriene.

Det første Kitto, et.al. (2008) beskriver handler om «avklaring». Dette kriteriet kan sees i sammenheng med de tre neste; «begrunnelse», «prosessens klarhet» og «representativitet», hvor alle handler om forskningens grad av tydelighet og gjennomsiktighet med tanke på mål, forskningsspørsmål og metodevalg. Hvordan de ulike analyseteknikkene er beskrevet og

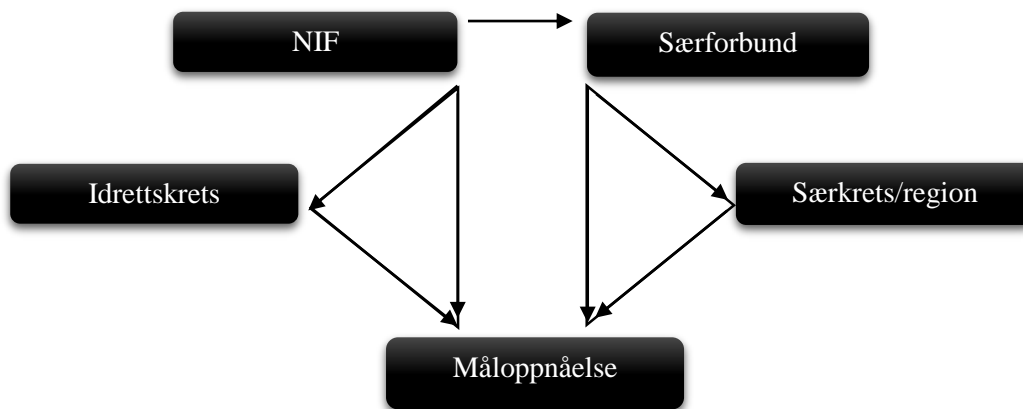
hvordan datainnsamlingen er gjennomført faller inn under disse fire kriteriene. Mine problemstillinger og da mål for oppgaven er presentert i et eget kapittel i denne oppgaven, og gjennom metodekapittelet har jeg redegjort for hvilke valg jeg har tatt med hensyn til metode, analyse og datainnsamling. Videre på listen til Kitto, et.al. (2008) kan kriteriet fem oversettes til «tolkning», hvor da forskeren må presentere hvordan teori og empiri blir koblet sammen. Teorien benyttet i denne oppgaven bygger på et organisasjonsteoretisk perspektiv med byråkratiet som utgangspunkt, og gjennom diskusjonsdelen av oppgaven blir de empiriske funnene sett i lys av dette perspektivet. Gjennom kriteriet nummer seks, som kan oversettes som «refleksivitet og evaluert klarhet», mener Kitto, et.al. (2008) at forskerrollen og etiske betraktninger skal utdypes og forklares. Hvordan forskeren har påvirket datamaterialet står her sentralt. For min del er dette beskrevet i egne delkapitler i metoden. Kriteriet nummer syv handler om «overførbarhet», som da viser til hva funnene viser og kan benyttes til. Dette vil for min del bli presentert avslutningsvis i oppgaven hvor jeg kaster et blikk mot fremtiden og viser til de unges egne stemmer om ungdomsidretten.

Når det gjelder den kvantitative kvalitetsdrøftingen står begrepet validitet sentralt. Validitet handler om gyldighet, altså om forskningen har gitt et riktig svar på spørsmålet som er stilt (Skog, 2004). Jeg vil her se nærmere på tre aspekter ved det elektroniske spørreskjemaet, spørsmål i spørreskjemaet, analysene og generaliserbarheten. Spørreskjemaet som er benyttet ble laget av meg. Dette var det andre spørreskjemaet jeg noen gang har laget, og det første spørreskjemaet jeg har laget elektronisk. Et begrep som Skog (2004) trekker frem når validitet blir nevnt er *begrepsvaliditet*. Dette er noe som kan forekomme ved at det ikke rapporteres på den sanne verdien på spørsmålet som stilles. For min del har jeg i ettertid sett at noen av mine spørsmål både kan være vanskelig å tolke og dermed vanskelige å gi et godt svar på. For eksempel er jeg ute etter å finne ut hvor mye innflytelse ungdommen har i sine lederverv, samt om de føler at de blir spurt og lyttet til (spørsmål 10,11 og 15,16). Innflytelse kan her oppfattes ulikt alt etter som hva ungdommen selv legger i begrepet. Svaret her kan også henge sammen med ungdommens oppfattelse og forventning til hvor mye innflytelse de *skal* eller *bør* ha i sin situasjon. En annen ting jeg har lagt merke til i ettertid er svaralternativene mine. Jeg har en skala fra «svært liten» til «svært mye», og her burde det ha vært formulert mer i retningen av «svært høy». Danner man seg en setning rundt innflytelse så gir det en bedre flyt å si «jeg har en svært høy grad av innflytelse» enn å si «jeg har en svært mye grad av innflytelse».

Når det gjelder analysene i oppgaven har jeg kun gjennomført enkle univariate og bivariate analyser i STATA. Dette er analyser som ikke krever noen spesifikke forutsetninger. Ser man på generaliserbarheten til oppgaven så både kan og bør den diskuteres. 37 besvarelser kunne benyttes i analysene, og dette i seg selv er lavt for å kunne si noe om alle de som har gjennomført lederkurset i perioden. Alle deltakerne er fra Sør-Trøndelag, og det kan her være forskjeller både med tanke på gjennomføring av kurset og rutiner for oppfølging i etterkant. Jeg står både bak gjennomføringen av kurset og innsamlingen av data, noe som videre kan ha påvirket respondentenes svar. Resultatene i min oppgave kan dermed vise til tendenser for situasjonen i Sør-Trøndelag, og videre være med å gi noen signaler til andre kretser, forbund og til NIF sentralt om hvilke tanker og erfaringer ungdommen har rundt disse kursene.

5.8 Analytisk modell

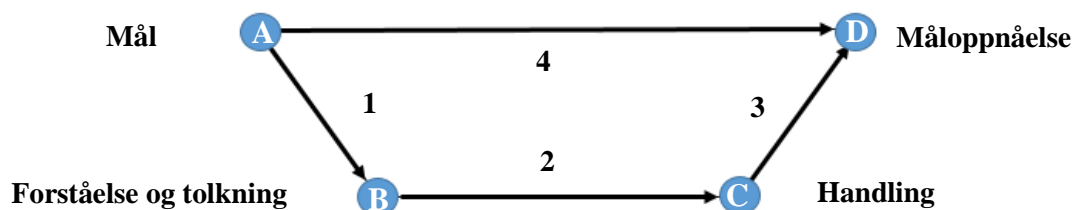
Jeg har utviklet en analytisk modell som viser til de analyser som er gjennomført i denne oppgaven. Modellen er tredelt og gir et innblikk i de sammenhengene som blir studert. For det første blir målenes konsistens studert. Nasjonale mål er tenkt å legge føringer for regionale mål, hvor de regionale leddene operasjonaliserer egne delmål ut i fra de nasjonale målsettingene. I lys av min forståelse av idrettsorganisasjonen er NIF her overordnet idrettskretsene i organisasjonshierarkiet, og det samme er særforbundene for særkretsene/regionene. Både NIF og særforbundene operer på et nasjonalt nivå, men NIF sine vedtatte mål for idretten skal være felles for alle og forstås her som føringer som også særforbundene er tenkt å innrette seg etter. Likevel er NIFs styrende evne over særforbundene mindre klar enn det er mellom NIF og idrettskretsene, og det kan derfor tenkes at det er en høyere grad av konsistens mellom NIF og idrettskretsene enn det er mellom NIF og særiddrettene.

Figur 7) Oppgavens analytiske modell

Modellen bygger på Coleman sin modell av forholdet mellom mikro- og makronivå. De nasjonale leddene representerer her makroforhold og måloppnåelse representerer makroutfall. Idrettskretsene og særkretsene/regionene blir forstått som mikronivå og deres forhold og handlinger er avgjørende for at måloppnåelsen samsvarer med det utgangspunktet som er tiltenkt fra nasjonalt nivå. Dersom nasjonale mål ikke videreføres og følges opp på regionalt nivå kan det derfor tenkes at deres handlinger ikke støtter opp om de nasjonale målene og på så måte ikke bidrar til en ønsket måloppnåelse.

Når det gjelder sammenhengen mellom mål og virkelighet viser modellen til både problemstilling 2a og 2b, hvor sammenhengen mellom mål og måloppnåelse er sentral. Målene er formulert med et ønske om at flest mulig ungdom fortsetter sin deltakelse i den organiserte idretten. Jeg befinner meg her på et makronivå i denne oppgaven, hvor da relasjon 4 fra A til D blir studert.

Figur 8) Forholdet mellom mål og måloppnåelse

Idrettskretsenes endring i medlemsindeks og særforbundenes endring i aktivitetsindeks danner utgangspunktet i min analyse, hvor jeg som nevnt tidligere har utarbeidet en seks-felts tabell. Mål og endring i deltakelse blir her forstått som makroforhold og makroutfall, hvor mål er ment å nå en ønsket situasjon. Siden jeg har benyttet dokumenter som datagrunnlag i denne oppgaven, og ikke individene, kan jeg ikke si noe om hvordan disse dokumentene er blitt tolket og forstått hos de som dokumentene er ment å treffe. Coleman sin modell blir derfor et godt supplement når funnene blir diskutert. Coleman sin modell danner i tillegg utgangspunktet for mine innspill til videre forskning.

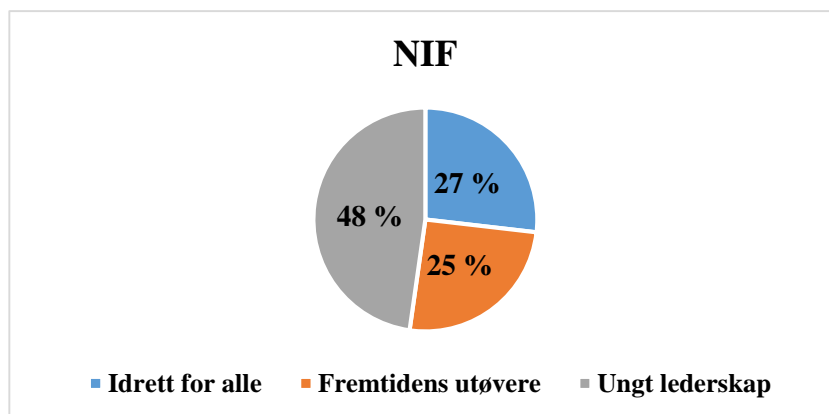
Den andre virkeligheten jeg har analysert er sammenhengen mellom mål og tiltak (2b), hvor jeg ser på lederkurs for ungdom som et tiltak for å fremme ungt lederskap. Lederkurset blir sett på som et tiltak for å nå et gitt mål, og i lys av Coleman sin modell viser kurset til makroforhold (A) mens målet om å fremme ungt lederskap viser til makroutfall (D). Målet handler her om å fremme ungt lederskap slik at ungdoms medbestemmelse og innflytelse øker. Jeg tar her for meg ulike aspekter ved lederkurset, blant annet hvordan de oppfattet kurset, om deltakerne fikk en rolle i etterkant og opplevd grad av innflytelse hos de som er eller har vært ledere. Her har jeg i motsetning til de andre analysene også sett på individet (aktørene), hvor disse da svarer til mikronivået (B og C). Det jeg likevel ikke kan si noe om, og som vil bli diskutert, er at forhold hos og handlinger av ungdommen er avhengig av deres situasjon i idrettslaget. Idrettslagets prioritering og ønske om å fremme ungt lederskap gir både muligheter og begrensninger og er viktige faktorer å diskutere.

6 Målenes konsistens for ungdomsidretten

I dette kapitlet vil funnene fra innholdsanalysen bli presentert og diskutert. Disse funnene omhandler den første problemstillingen, hvor jeg ønsker å finne ut hvilken grad av konsistens målene for ungdomsidretten har. Jeg vil starte med å presentere funnene fra NIF sine dokumenter, før idrettskretsene og særforbundene blir presentert. Til slutt vil særkretsene/regionene bli presentert sammen med sine respektive særforbund. Alle presentasjonene vil følge de tre kategoriene «idrett for alle», «fremtidens utøvere» og «ung lederskap», og oversiktstabellene som ligger vedlagt (vedlegg 4, 5, 6 og 7) danner grunnlaget for figurenes innhold. Begrepene «kategori» og «målgruppe» vil benyttes synonymt i presentasjonene, hvor da kategoriene refererer til et gitt mål mot en bestemt målgruppe. Innholdets grad av konkretisering vil bli presentert i kapittel 7. I tillegg til det kvantitative omfanget så er selve innholdet sentralt for min problemstilling – hva står det egentlig i dokumentene? Antall ord kan gi et bilde på hvor mye, men en del av det kvalitative aspektet forsvinner selv om dette ligger til grunn for selve omfanget. Jeg kommer derfor til å vise til direkte utsnitt fra enkelte dokumenter når jeg går gjennom organisasjonsleddenes mål for ungdomsidretten i perioden.

6.1 NIFs nasjonale målsettinger

NIF har totalt skrevet 3 280 ord om de tre kategoriene. Kategorien «ung lederskap» har hatt størst fokus i perioden 2011-2015 målt i antall ord, mens kategorien «fremtidens utøvere» har hatt minst fokus.

Figur 9) Prosentandel av NIFs omfang om de tre kategoriene

Som figur 9 viser omhandler nesten halvparten av det totale omfanget kategorien «ung lederskap», mens de to andre kategoriene har et noenlunde likt omfang. I 34 av de 51 møtoreferatene til idrettsstyret (NIF, u.å.C) er det noe om eller rundt ungdom, og hovedvekten av dette er i form av ord eller korte setninger. Økonomi, spesielt Jubileumsgaven og post 3 midlene med ny fordelingsordning, har tatt opp mye plass. I tillegg har det blitt skrevet en del om Ungdoms-OL 2016 som har gått igjen på 29 av de 34 møtene. De fleste sakene har vært til orientering eller kun i generelle trekk, og det er lite som omhandler de tre målene for ungdomsidretten. Det samme gjelder referatet fra ledermøte i 2012 (NIF, 2012c).

Idrett for alle

NIF har skrevet totalt 880 ord om kategorien «idrett for alle». I idrettspolitisk dokument 2011-2015 står det at «*ungdom skal finne sin plass i den organiserte idretten med mulighet til å utvikle seg som utøvere på alle nivåer*» (NIF, 2011a). Alle ungdom skal møte et inkluderende og variert aktivitetstilbud (NIF, 2011a:11), og fra årsrapportene brukes det her ord som «utvikle» og «fornye» når det refereres til aktivitetstilbudet for ungdom. Målet er at flere velger å være aktive innenfor organisert idrett (NIF, 2012a). De dokumentene med størst omfang om «idrett for alle» er årsrapport 2012 og beskrivelsen av Ungdomsløftet på idrettsforbundets hjemmeside. I årsrapporten fra 2012 er det 104 treff på ordet «ungdom», og her finner man en lengre utdyping om hva kategorien «idrett for alle» i Ungdomsløftet innebærer. Antall treff på ordet ungdom er redusert til 47 i årsrapporten for 2013, selv om den er omtrent ordrett den samme som i 2012. Det som er borte i 2013 er en utfyllende informasjon om Ungdomsløftet på flere sider, i tillegg til en ekstra del om ungdomsidretten i Norge. Det er også i denne sammenhengen de fleste ordene om «idrett for alle» blir beskrevet i rapporten fra 2012. Fra Tingprotokollen 2015 ser man at tankegangen om «idrett for alle» ble diskutert, og de innspillene som kom fram på Tinget finner man igjen i det nye idrettspolitiske dokumentet 2015-2019. Her står det blant annet at:

«Norsk idrett skal legge stor vekt på å ivareta og utvikle ungdom som ønsker å trene uten store konkurransemessige prestasjonsmål» (NIF, 2015a:10)

I retningslinjene for ungdomsidrett er det et tydelig fokus på at alle ungdom skal ha mulighet til å delta i organisert idrett – både med tanke på prestasjonsnivå og omfang.

Fremtidens utøvere

NIF har skrevet omtrent like mange ord om kategorien «fremtidens utøvere» som det ble skrevet om «idrett for alle». Det totale omfanget er på 834, og nesten 60% av dette omfanget finner man i årsrapportene. En grunn til at kategorien «fremtidens utøvere» har så mange ord i årsrapportene kommer av et lengre innlegg i årsrapporten fra 2012 om Norges Skiforbund sin alpine satsning inn mot Høgskolen i Lillehammer. «Fremtidens utøvere» er minst omtalt av de tre kategoriene i Tingprotokollen 2015, de idrettspolitiske dokumentene og det som i oversiktstabellen er kalt «andre dokumenter» - her blant annet retningslinjene for ungdom. I tillegg til årsrapportene er det en del om denne målgruppen i møtereferatene til idrettsstyret, blant annet i forbindelse med Ungdoms-OL. Fra årsrapporten i 2012 står det at idretts glede og lyst til å trene mye og godt skaper gode toppidrettsresultater, og det trekker her frem at den solide og reelle bærekraften i fremtidig norsk toppidrett består i å utvikle barn og ungdom som tar med seg denne lysten inn i voksen alder (NIF, 2012a:43). I årsrapporten fra 2012 står det at:

«Fremtidens toppidrettsutøvere må få en helhetlig oppfølging og muligheter i tråd med egne ambisjoner» (NIF, 2012a:51)

Tilbudet til denne målgruppen må bli bedre i fremtiden enn hva det er i dag (NIF, 2012), og det er særforbundene og Olympiatoppen som har ansvaret for disse utøverne. I idrettspolitisk dokument 2011-2015 står det at alle skal få idrettslige utviklingsmuligheter i tråd med egne ambisjoner (NIF, 2011a:11), og fra idrettspolitisk dokument 2015-2019 kommer det fram at det er særforbundene som må sikre etterveksten av morgendagens toppidrettsutøvere – herunder utvikle egne kraftsentra og utviklingsmiljøer (NIF, 2015a:10).

Ungt lederskap

Den kategorien som er mest omtalt i dokumentene til NIF i perioden 2011-2015 er «ungt lederskap». Totalt er det skrevet 1 566 ord om denne kategorien, og det er nesten like mye som de to andre kategoriene til sammen. Over halvparten av disse ordene kommer fra årsrapportene, men også i retningslinjene om ungdomsidrett står det en god del om denne målgruppen. Fra idrettspolitisk dokument 2011-2015 og 2015-2019 påpekes det at fra man er 15 år kan man bli

valgt til styre- og lederoppgaver i idrettslagene. Ungdomsidretten gir ungdom mulighet til å ta eierskap og utvikle egen aktivitet (NIF, 2011a:7; NIF, 2015a:27), og i perioden fra 2015-2019 skal norsk idrett satse på et bredt ungdomsløft hvor ungdom gis handlingsrom til å forme sitt eget aktivitetstilbud og idrettslige fellesskap (NIF, 2015a:13). Også på ledermøtet i 2012 var ungt lederskap et tema, og i 2011 var det 302 ungdommer som hadde gjennomført kurset «Lederkurs for ungdom 15-19 år». Sammen med andre trener- og lederkurs står det i årsrapporten i 2012 at:

«Dette har bl.a. bidratt til å økte ungdommers medbestemmelse og styre ungt lederskap i idretten»
(side 10)

I forbindelse med Ungdoms-OL er kategorien «ungt lederskap» nevnt med mange ord, hvor det blant annet i årsrapporten for 2014 er en hel side rundt denne målgruppen under overskriften «*En ny generasjon unge ledere og frivillige*» (side 70). Ordet «ungdom» har 92 treff i årsrapporten fra 2014, og de fleste er i sammenheng med dette innlegget. Fra retningslinjene om ungdomsidrett er «utdanning» og «idrettslaget» egne overskrifter, og under disse står det flere konkrete punkter om ungdoms plass som ledere i norsk idrett.

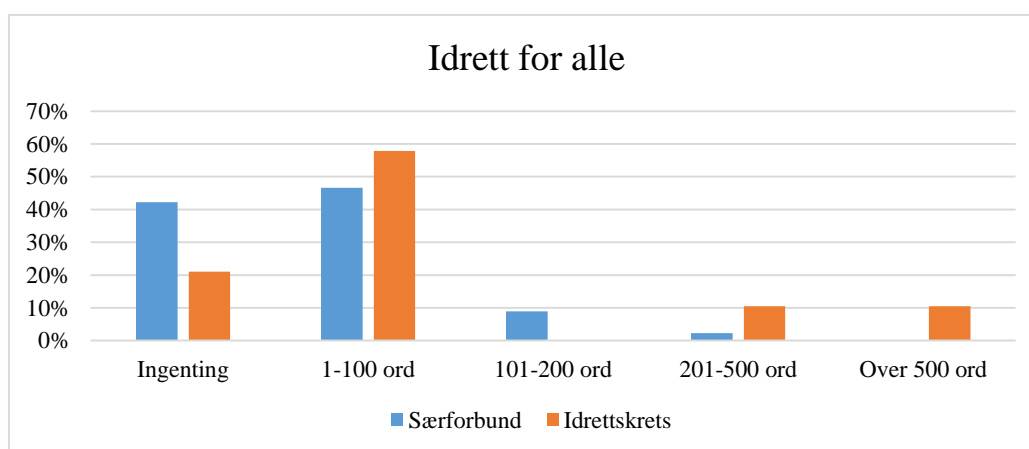
6.2 Forholdet mellom idrettskrets og særforbund

Totalt har idrettskretsene skrevet 14 192 ord om de tre kategoriene mens særforbundene har skrevet totalt 15 863. 19 idrettskretser og 45 særforbund står bak disse tallene og videre presentasjon. Bakgrunnen for at disse blir presentert likt er for å se på eventuelle likheter og ulikheter, hvor da utgangspunktet for organisasjonsforståelsen er at særforbundenes mål er på et nasjonalt nivå og idrettskretsenes mål er på et regionalt nivå. Begge organisasjonsleddene har en direkte kobling til NIF, men i min forståelse av idrettsorganisasjonen har idrettskretsene en mer underordnet posisjon i organisasjonskartet enn hva særforbundene har. Det kan derfor tenkes at det er en større grad av konsistens mellom NIF og idrettskretsene enn det er mellom NIF og særforbundene.

Idrett for alle

Kategorien «idrett for alle» er den, ut ifra oversiktstabellen, som både idrettskretsene og særforbundene har hatt minst fokus på i perioden 2011-2014. Totalt har idrettskretsene skrevet 2 654 ord om denne kategorien med et gjennomsnitt på 140 ord. Antall ord varierer fra 0 til 763. To idrettskretser står for ca. 49% av dette omfanget og fire idrettskretser har ingenting i sine dokumenter som viser til denne kategorien. Flere idrettskretser har et blandet fokus mellom «ungt lederskap» og «idrett for alle», hvor de er inne i skoler og utdanner aktivitetsledere som skal tilrettelegge for lavterskelaktivitet. Dette vil bli omtalt i kategorien «ungt lederskap». Her vil jeg se nærmere på tre idrettskretsene som kommer høyt opp på oversiktstabellen: Østfold IK, Oslo IK og Aust Agder IK. I tillegg vil jeg trekke frem Nord-Trøndelag IK som til tross for å bare ha om denne målgruppen i ett dokument har 80 ord som omhandler «idrett for alle». For særforbundene er det totale omfanget på 1 859 med et gjennomsnitt på 41 ord. Antall ord varierer fra 0 til 278. Jeg vil her se nærmere på fire særforbund videre; Norges Bandyforbund, Norges Skiforbund, Norges Friidrettsforbund og Norges Biljardforbund.

En oversikt over antall ord idrettskretsene og særforbundene har skrevet om kategorien «idrett for alle» vises i figur 10. Den vertikale akse viser andel idrettskretser og særforbund i prosent. Som det kommer fram av figuren har idrettskretsene totalt sett skrevet mer om «idrett for alle» enn hva særforbundene har gjort. 21% av idrettskretsene og 42% av særforbundene har ikke skrevet noe om denne kategorien, mens 11% av idrettskretsene har skrevet over 500 ord.

Figur 10) Antall ord om kategorien «idrett for alle» hos særforbundene og idrettskretsene. Andel særforbund og idrettskretser vises i prosent

Østfold IK har i sin rapport fra 2011-2013 omtrent en blåkopi av målsetningene i idrettspolitisk dokument 2011-2015, hvor da også målsetningen om at alle møter et inkluderende og variert aktivitetstilbud blir beskrevet (Østfold IK, 2014a). Østfold IK viser til UT-prosjektet som er deres prosjekt innenfor Jubileumsgaven i rapporten 2011-2013. Prosjektet er todelt; 1) Tilbyr allsidig lavterskeltilbud til ungdom i Sarpsborg i samarbeid med Sarpsborg idretten, 2) Arbeider aktivt for å inngå samarbeid med idrettslag om å opprette allsidige lavterskeltilbud i lagene. Det første tiltaket er helt gratis og har ingen binding eller påmelding, mens det andre tiltaket bidrar med økonomisk støtte til idrettslagene. UT prosjektet er et supplerende tilbud til all annen idrett som tilbys i kommunen:

«UT skal brukes til organisering av aktivitet for ungdom som ikke finner seg til rette i de idrettstilbudene idrettslagene hovedsak leverer. Samtidig skal UT være en forløper for allsidig lavterskeltilbud i idrettslagene og gjennom dette synliggjøre at det både er viktig og mulig å gi slike tilbud» (Østfold IK, 2014a:9)

UT prosjektet er også beskrevet mye i årsrapporten 2012 og 2014 (Østfold IK, 2012; Østfold IK, 2014b), og det kommer her fram at målet med prosjektet er å tiltrekke seg og beholde ungdom i alderen 13-19 år i organisert idrett.

Oslo IK har ingenting om «idrett for alle» i møtereferatene sine, men det står en god del i årsberetningene fra 2012, 2013 og 2014. Osloidretten skal arbeide for et åpent, inkluderende og variert aktivitetstilbud slik at flere ungdom skal bli med (Oslo IK, 2012). Gjennom sitt tiltak «Inkludering i idrettslag» er målet å inspirere inaktiv ungdom til å delta i fysisk aktivitet i lokalmiljøet, og man ønsker her at deltakerne skal bli inkludert i den organiserte aktiviteten. I et tverrfaglig samarbeid med blant annet barnevern, politi og helsesøstre har Oslo IK et eget prosjekt som kalles «Idrett og utfordring». Tiltakene gjennom dette prosjektet retter seg spesielt mot ungdom i aldersgruppen 12-19 år som står i fare for å utvikle problematferd og som faller utenfor det etablerte idretts- og kulturtilbudet som gis gjennom idrettslag og foreninger (Oslo IK, 2013:31). Oslo IK har i tillegg en sommerpatrulje som det refereres til i både årsberetningen for 2013 og 2014.

«OIKs Sommerpatrulje har for 16.år på rad vært med på å skape aktivitet i en sommerstille by for ungdommer i alderen 13-19 år» (Oslo IK, 2013:31)

Med ulike idretter og offentlig støtte blir det lagt opp til masse aktivitet i nærmiljøet. Oslo IK hjelper til med planlegging og veiledning, og tiltaket er en nyttig arena for å introdusere idrettslagene til ikke-medlemmer.

«Sommerpatruljen blir ikke lenger en «happening», men et arrangement som klubbene kan bruke til promotering av egne aktiviteter og rekruttering» (Oslo IK, 2013:31)

I årsberetningen for 2014 (Oslo IK, 2014) er ungdom trukket frem som en særlig viktig gruppe som skal ha et tilbud for alle, og mye av det samme fokuset som står i idrettspolitisk dokument 2011-2015 går igjen i årsberetningene til Oslo IK.

Aust-Agder IK har et høyt omfang hos alle kategoriene. Fra Tingdokumentene i 2014 kommer det fram at Aust-Agder IK har ansvar for fire enkeltprosjekter med et lavterskeltilbud for barn og ungdom (Aust-Agder IK, 2014b). Det er egne ansatte som er ansvarlig for disse, og i Tingdokumentene i 2014 refereres det til «sommerens høydepunkt», Aust-Agder Idrettsleir. Idrettsleiren har blitt arrangert siden 1950 og er for aldersgruppen 11-17 år. Her er deltakerne med på 25-30 aktiviteter og idrettskretsen ser på dette som en viktig rekrutteringsarena inn til idretten. Deltakerne får testet ulike aktiviteter og unge instruktører i alderen 18-25 år får verdifull ledererfaring. Fokuset på allsidighet og lavterskel kommer også fram i strategiplanen 2014-2016, hvor det presiseres at man skal tilby aktiviteter for alle typer ungdom – også de som vil holde seg på et mosjonsnivå (Aust-Agder IK, 2014a). Etableringen av idrettsskoler for ungdom og åpen hall-tilbud er her tiltak som idrettskretsen trekker frem.

Nord-Trøndelag IK har i sin tiltaksplan for 2015 flere konkrete tiltak for ungdomsgruppen, og spesielt tre av disse omhandler «idrett for alle» (Nord-Trøndelag IK, 2015). Her er både ansvarlig person og tidsfrist formulert. Nord-Trøndelag IK skal i 2015 etablere idrettsskoler for ungdom i minst tre nye idrettslag, de skal ha tilrettelagt for «Fellesidrettslig aktivitetshelg» for ungdom 13-16 år for de som ønsker å delta og de skal ha bidratt til å arrangere en aktivitetsdag for ungdom for elever i 8.klasse ved minst fire ungdomsskoler i fylket. Nord-Trøndelag IK er en av de idrettskretsene som har den mest konkrete tiltaksplanen og den eneste planen som viser til en fast dato og person som er ansvarlig for gjennomføringen.

Når det gjelder særforbundene står det i Norges Bandyforbund sin strategiplan 2012-2016 at de skal «hindre frafall», men ordet ungdom står ingen steder i strategiplanen (Norges Bandyforbund, 2012). Man må inn i årsberetningen 2012-2014 for å finne mer om ungdomsgruppen, og her står det blant annet at:

«Det har vært arbeidet med å få et tilpasset turneringstilbud for aldersgruppen 13-19 år i tingperioden. «3-mot-3» tilbudet har hatt som mål å gi ungdom et lavterskeltilbud hvor man ikke trenger å ha spilt innebandy fra man var seks år» (Norges Bandyforbund, 2014:15)

Erfaringene fra dette tiltaket er gode, og tiltaket er med å fange opp ungdom som faller fra andre idretter eller som ikke har vært aktiv tidligere. Norges Bandyforbund sitt ungdomsutvalg har hatt hovedfokus på utviklingen av lavterskeltilbud og innretning av aktivitet i forhold til krav om seriøsitet, og det kommer fram på møte 8 i 2014 at Norges Bandyforbund har et ungdomsprosjekt pågående (Norges Bandyforbund, u.å.). For seksjonen Bandy sin del handler det primært om å sikre aktivitetsøkning for jenter. Lavterskeltilbud er her gode tiltak. De ulike seksjonenes dokumenter er ikke medregnet i antall ord til Norges Bandyforbund. Dette ville likevel ikke ha hatt så mye å si for Norges Bandyforbund sitt totale omgang, da verken Bandy eller Hockeyseksjonen har noe om denne målgruppen i sine dokumenter. For Innebandyseksjonen kommer det fram at aktivitetsutvikling er viktig, og at lavterskeltilbud er tiltak for å øke antall aktive, men ingen av målene omhandler eksplisitt ungdomsgruppen.

For Norges Skiforbund sin del så er det en god kobling mellom det Skipolitiske dokumentet 2012-2016 og idrettspolitisk dokument 2011-2015. Aktivitetstilbudet skal tilpasses og fornyes slik at det står i stil til ungdommens forutsetninger, og utøvere som bare ønsker å trene skal få et treningstilbud som er med å sikre bredden i klubben (Norges Skiforbund, 2012:10). De ulike grenene har sine «ungdomsprosjekter» med samlinger og treninger for målgruppen, men de fleste innebærer reising og ekstra kostnader. Fra sentralt hold er lavterskeltilbudene ofte omtalt for både barn og ungdom, og i årsberetningen 2012-2013 står det at:

«Det er iverksatt prosesser der en ser på muligheten for at klubber i større grad enn i dag kan legge til rette for aktivitet for barn og unge som ikke ønsker å konkurrere, men som har lyst til å være medlem i en skiklubb og være på ski med venner i lokalmiljøet» (Norges Skiforbund, 2013:6)

I årsberetningen 2013-2014 (Norges Skiforbund, 2014) står det ingenting om hvordan dette arbeidet har gått eller hva som eventuelt pågår. Ser man på grenenes dokumenter så står det nesten ingenting om denne målgruppen, og det største omfanget finnes på grenenes fagmøter (høst- og vårmøter) hvor ungdom, frafall og innspill til tiltak blir diskutert.

I protokollen fra Friidrettstinget i 2015 er ordet ungdom nevnt 104 ganger (Norges Friidrettsforbund, 2015c). Kategorien «idrett for alle» har ikke mye plass i Tingprotokollen, men det kommer frem at hovedmålet for aldersgruppen 13-15 år er å arbeide målrettet for at flere ungdommer fortsetter i friidretten (Norges Friidrettsforbund, 2015b). Fra strategiplanen mot 2015 (Norges Friidrettsforbund, 2011) står det at forbundet skal *vurdere* nye stevnekonsept for aldersgruppen 15-25 år (side 14). I strategiplanen 2015-2020 har «idrett for alle» fått mer fokus, og Norges Friidrettsforbund ønsker at friidrett skal være ungdommenes førstevalg blant de individuelle sommeridrettene (Norges Friidrettsforbund, 2015a). Friidretten skal tilby ungdom et godt og mestringsbasert aktivitetstilbud og det skal tilrettelegges for mosjonskonsepter for ungdom (Norges Friidrettsforbund, 2015a). I tillegg til de overordnede dokumentene har Norges Friidrettsforbund også et vedlegg til Forbundstinget 2013 om barne- og ungdomsidretten, og her står det blant annet at:

«Et annet viktig moment for å beholde ungdommer, er å vektlegge det sosiale aspektet» (Norges Friidrettsforbund, 2013)

Norges Friidrettstilbud skal skape attraktive trenings- og konkurransemiljøer, tilrettelegge og gjennomføre samlinger og ha et større fokus på det sosiale rundt arrangementene sine. Det skal rettes et større fokus mot miljøskiftet mellom grunnskole, videregående skole og høgskole for å få enda flere til å fortsette lenger.

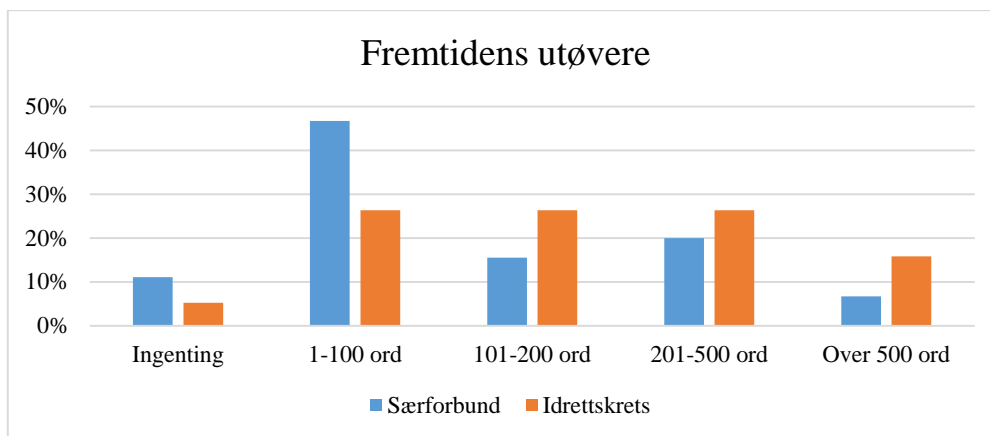
Til slutt vil jeg trekke frem Norges Biljardforbund som har et nokså høyt omfang om denne målgruppen basert på én sak som går igjen i både saksdokumentene til Biljardtinget 2014 (Norges Biljardforbund, 2014) og i langtidsplanen 2012-2017 (Norges Biljardforbund, 2012). Norges Biljardforbund har inngått et samarbeid med interesseorganisasjonen for fritidsklubber i Norge, Ungdom og Fritid, for å jobbe aktivt med rekrutteringen av ungdom. I saksdokumentene til Biljardtinget i 2014 sto det:

«I samarbeidsprosjektet mellom Ungdom og Fritid og Norges Biljardforbund er det et mål å få til lokalt samarbeid i de fleste regionene i Norge mellom fritidsklubber og biljardklubber» (Norges Biljardforbund, 2014:12)

Ved hjelp av en lav medlemspris og organiserte samlinger/treningskvelder skal forbundet forsøke å få de aktuelle ungdommene til å bli medlem i lokale biljardklubber. Denne saken tar også opp mange ord i møterefaterne fra 2012, men bortsett fra dette er ikke «idrett for alle» nevnt i noen andre sammenhenger.

Fremtidens utøvere

Ut ifra oversiktstabellen er kategorien «fremtidens utøvere» den som har hatt nest mest fokus i perioden 2011-2015 hos både idrettskretsene og særforbundene. Hos idrettskretsene er totalt 4 814 ord skrevet om denne kategorien, og tre idrettskretser står for nesten 50% av dette omfanget; Rogaland IK, Aust-Agder IK og Hordaland IK. Det er ikke tatt hensyn til antall dokumenter – hvor da flere dokumenter kan føre til et høyere omfang – og blant annet Vestfold IK og Telemark IK vil derfor komme lavere ut på grunn av denne faktoren. Antall ord varierer fra 0 til 866, med et gjennomsnitt på 253. Rogaland IK har her skrevet flere ord om «fremtidens utøvere» enn hva NIF selv har gjort. For særforbundene er totalt 6 639 ord skrevet om denne kategorien, og de fem særforbundene som har skrevet mest står for 43% av det totale omfanget. Antall ord varierer fra 0 til 800 med et gjennomsnitt på 148. 11% av særforbundene har ingenting i sine dokumenter om «fremtidens utøvere», og Norges Bordtennisforbund, Norges Badmintonforbund og Norges Skiforbund skiller seg ut fra resten ved å ha det største omfanget. En oversikt over antall ord idrettskretsene og særforbundene har skrevet om kategorien «fremtidens utøvere» vises i figur 11. Den vertikale akse viser andel idrettskretser og særforbund i prosent. Som det kommer fram av figuren har nesten halvparten av særforbundene skrevet mellom 1-100 ord om kategorien «fremtidens utøvere».

Figur 11) Antall ord om kategorien «fremtidens utøvere» hos særforbundene og idrettskretsene. Andel særforbund og idrettskretser vises i prosent

Idrettskretsene har i gjennomsnitt skrevet mer om «fremtidens utøvere» enn særforbundene. Fire idrettskretser og fem særforbund vil i det videre bli presentert. Av idrettskretsene vil Rogaland IK, Aust-Agder IK, Vestfold IK og Telemark IK bli presentert. Med tanke på selve innholdet har alle disse fire idrettskretsene hatt et særlig fokus på «fremtidens utøvere» i perioden 2011-2015. Av særforbundene vil Norges Skiforbund, Norges Badmintonforbund, Norges Bordtennisforbund, Norges Orienteringsforbund og Norges Tennisforbund bli presentert. Norges Fotballforbund og Norges Volleyballforbund kommer høyt opp på oversiktstabellen når det gjelder antall ord som er skrevet, men dette er kun på grunn av en lengre utdyping rundt ett eller to tiltak som er satt i gang. Dette gir mange ord, men det totale omfanget og fokuset rundt denne kategorien er totalt sett ikke utmerkende stort.

Handlingsplanen til Rogaland IK i perioden 2012-2014 har ett treff på ordet «ungdom» og det står at handlingsplanen er et supplement til idrettspolitisk dokument 2011-2015 (Rogaland IK, 2012). Rogaland IK skal «bidra til at talenter velger Rogaland» (Rogaland IK, 2012:3). Tilbud gjennom videregående skole (VGS) og da spesielt Talenter Mot Toppen (TMT) er her deres største satsning. TMT er et tilbud for idrettstalenter ved VGS, og i handlingsplanen er det mål om å etablere dette tilbudet også ved høyskole/universitet. Dette vil gi en økt fleksibilitet og tilrettelegging for studenter og stimulere til økt samarbeid mellom idretten og studiestedene. I beretningen 2012-2014 kommer talentfokuset enda tydeligere fram, da rollen som sportskoordinator i idrettskretsen ble døpt om til «Talentansvarlig» (Rogaland IK, 2014:6). Ser man på møtereferatene i perioden så er ungdom omtalt i 17 av møtene og fokuset på

talent/toppidrett/VGS går igjen på samtlige av disse (Rogaland IK, u.å.). På møte 3 i 2013 står det blant annet:

«Vi vet at norsk idrett har et stort frafall i ungdomsårene. Vil en større bredde i ungdomsidretten, der flere blir med lenger også kunne gi en bedre toppidrett? Er det ikke betimelig å tro at en del av frafallet i ungdomsårene også skjer blant potensielle toppidrettsutøvere?»

Frafall av talenter er en utfordring, og deres satsning på «fremtidens utøvere» gjennom TMT viser til at Rogaland IK har hatt et av de største fokusene på denne målgruppen de siste årene.

Aust-Agder IK har med et bredt ungdomsfokus og 24 treff på ordet «ungdom» i strategiplanen 2014-2016 ikke et spesielt fremtredende fokus på «fremtidens utøvere» i det overordnede dokumentet (Aust-Agder IK, 2014a). Likevel kommer Aust-Agder IK høyt opp på listen over fokus på «fremtidens utøvere» gjennom sitt arbeid med KIA – Kompetansesenteret for idrett i Agder. Fra dokumentene til Tinget i 2014 står det:

«Hovedmålet for KIAs virksomhet har vært etablering av et bærekraftig og framtidsrettet vekstsenter for talent- og toppidrettsutviklingen mellom begge Agder-fylkene» (Aust-Agder IK, 2014b:14)

KIA er et bredt samarbeidsprosjekt mellom idretten og det offentlige. I strategidokumentet 2014-2016 står det under målene for toppidrett at:

«Virksomheten skal synliggjøre betydningen av og hjelpe til med riktig trening, kosthold og hvile for at unge gutter og jenter skal kunne utvikle seg til toppidrettsutøvere» (Aust-Agder IK, 2014a:6)

I møtereferatene er det KIA og talentbegrepet som går oftest igjen, i tillegg til samarbeid med VGS og Aust-Agder Idrettsfond (Aust-Agder IK, u.å.). I møte 7 i 2013 kommer det frem at kr 30 000,- av totalt kr 350 000,- er benyttet til tiltak for talentfulle deltakere i alderen 14-19 år, og det virker som om den største delen under KIA omhandler ren toppidrett og da ikke spesifikt ungdom.

Vestfold IK har i sin strategiplan 2014-2016 ett treff på ordet «ungdom» (Vestfold IK, 2014). Det er et eget punkt om morgendagens toppidrettsutøvere og det refereres her til aldersgruppen 16-19 år. Som med Rogaland IK og Aust-Agder IK har Vestfold IK et eget tilbud til denne målgruppen, kalt «Vestfold Toppidrett» (VT). VT er en toppidrettssatsning rettet mot unge idrettsutøvere i Vestfold, og idrettskretsen eier satsningen. I møtoreferatene går VT igjen på nesten alle møtene som omhandler ungdom (Vestfold IK, u.å.), og i årsberetningene for 2012 og 2013 er det en egen del om dette tilbudet (Vestfold IK, 2012; Vestfold IK, 2013). VT har en økonomisk ramme på kr 550 000,- og besto i sesongen 2012/2013 av 37 utøvere fra 17 idretter.

Den siste idrettskretsen jeg vil trekke frem i denne kategorien er Telemark. Telemark IK har kun møtoreferater tilgjengelig på internett, men til gjengjeld har de 20 møter i perioden 2012-2015⁹ som omhandler ungdom (Telemark IK, u.å.). Også Telemark IK har et eget talentprosjekt, kalt «Teletoppen». Det er ingen utfyllende informasjon om Teletoppen i møtoreferatene, selv om det tas opp på flere møter. I tillegg til dette talentprosjektet har de hatt møter om idrettstilbud ved VGS og etableringen av regionale kompetansesenter. I møte 8 i perioden 2014-2016 refereres det også til strategidokumentet som ble vedtatt i 2014:

«Telemark idrettskrets vil i tråd med vedtatt Strategidokument fra Idrettskretstinget i 2014, som er fulgt opp av årlige tiltaksplaner, prioritere «Talentutvikling og toppidrett» som et innsatsområde i fremtiden» (Telemark IK, u.å.)

Å jobbe med talentutvikling er en vedtatt målsetning. Idrettskretsen deler også ut Telemark idrettskrets Ærespris til enkeltutøvere eller lag som har markert seg med topp nasjonale eller internasjonale resultater og toppidrettsstipend, men det kommer ikke frem hvilken aldersgruppe som dette gjelder.

For særforbundene vil jeg starte med å presentere Norges Skiforbund. Fra Skipolitisk dokument kommer det fram at det skal være et trenings- og konkurransetilbud til ungdom med ulike ambisjoner, at forbundet skal være representert på Ungdoms-OL 2016 og det skal legges til

⁹ Se dato for innhenting av dokumenter i metodekapittelet

rette for å kombinere utdanning og idrett (Norges Skiforbund, 2012). Under punkt 2.5 står det ulike mål om rekruttering til toppidretten. Målsetningen er at:

«Norges Skiforbund skal bidra til gode trenings- og konkurransetilbud til de beste utøverne i ungdomsgruppen» (Norges Skiforbund, 2012:15)

Dette skal gjøres ved å blant annet skape bredde i toppen gjennom utviklingsorientert ungdomsidrett (2.5.1). Også her kommer det helhetlige utøverperspektivet fram gjennom at det skal utvikles gode tilbud for å kombinere utdanning og skole. Dette er også et eget punkt i strategidokumentet (5.4). Ser man på årsberetningene så står det i årsberetningen for 2012-2013 at:

«Alle grenene arbeider systematisk med junior- og ungdomsutøvere gjennom et bredt sportslig tilbud og variert konkurranseprogram» (Norges Skiforbund, 2013:7)

Ingen av rapportene fra grenene viser til hva dette innebærer, men alpin viser til sin satsning mot skigymnas og høyskole. I årsberetningen 2013-2014 finner vi igjen fokuset på utdanning, og spesielt alpin har mye skriftlig rundt deres tilbud (Norges Skiforbund, 2014). Freeski skriver at de har etablert et rekruttlandslag, hopp har etablert en toppidrettssatsning under landslagene, langrenn har et rekruttlandslag (U23) og telemark har et juniorprosjekt på gang for å skape en god grobunn inn mot landslag. Alderen på de ulike utøverne er ikke beskrevet. Både hopp, langrenn og telemark viser til utdanningstilbud i sine rapporter – i tillegg til alpin. Ser man på møttereferatene i de ulike grenene så blir noe av dette fokuset tatt opp på enkelte møter, men det er samlet sett lite om ungdom i grenenes møttereferater.

Hos Norges Badmintonforbund står det i årbok 2012-2014 en langtidsplan for 2012-2016 (Norges Badmintonforbund, 2012). Det skal i perioden støttes opp om eksisterende «satsningssentre» der de beste unge spillerne kan samles i tilrettelagte miljøer med gode treningsmuligheter (side 107). Det er ansatt en sportslig ansvarlig for å nå målsetningen «Utvikle toppidrettsarbeidet for unge spillere på alle plan» (side 109), og under de sportslige målsetningene skal bredden på ungdomssiden være et fundament for videre satsning mot

seniortreningen. Det snakkes også om talenter og at badminton må ha et godt tilbud slik at talentene velger badminton fremfor andre idretter:

«Det er i konkurransen med andre større idretter det avgjøres hvilke idrettstalenter som velger badminton. Skal vår idrett få tak i de beste talentene som kan gi badminton et løft er det avgjørende at vi har et godt tilbud til barn og ungdom» (Norges Badmintonforbund, 2012:120)

Talentfokuset finner vi også igjen i langtidsplanen 2014-2018 hvor det står under «hovedmål»:

«Målet for toppidrettsarbeidet er å opprettholde, og om mulig optimalisere, kvalitativt gode tilbud til de talentene som velger å satse på badminton» (Norges Badmintonforbund, 2014:100)

I årboken 2012-2014 blir ungdomsidretten beskrevet på side 58, og det er en tro på at toppidrettssatsningen nå er godt etablert og at dette vil gi sportslige resultater på sikt (Norges Badmintonforbund, 2012). Kombinasjonen utdanning/idrett blir også her beskrevet og dette finner vi igjen i årboken 2014-2016 (Norges Badmintonforbund, 2014).

Norges Bordtennisforbund sin Tingprotokoll fra 2015 viser at et tilbud ved NTG startes opp igjen fra skoleåret 2015/2016 (Norges Bordtennisforbund, 2015). Det står en god del om denne saken i flere av møtoreferatene fra 2014, og mye av det totale omfanget rundt «fremtidens utøvere» omhandler nettopp denne satsningen. Fra årsberetningen 2011-2012 (Norges Bordtennisforbund, 2012) redegjøres det både for satsningen gjennom NTG og NTG-U, som jeg tolker står for «ungdomsskole». Det står videre en del om «prosjekt talentutvikling»:

«Hensikten med Talentutvikling som eget prosjekt og satsningsområde, er å utforme et rammeverk og strategi for talentutvikling av utøvere i forkant av NTG» (Norges Bordtennisforbund, 2012:20)

Norges Bordtennisforbund har med andre ord en egen satsning for «fremtidens utøvere» før de begynner på videregående skole. Ser man på årsberetningen for 2013-2014 er det flere bilder innledningsvis (blant annet på side 5,6 ,10) av Norgesmestere i ungdomsalderen. Fokuset på de beste kommer tydelig frem, og på side 21-22 blir det redegjort for toppidrettsstrategien 2014-2019. Her står det at det skal utvikles en helhetlig plan for hvordan de skal bygge fremtidige

toppspillere, og NTG inngår her som en sentral del i dette arbeidet (Norges Bordtennisforbund, 2014).

Norges Orienteringsforbund har et høyt omfang på denne kategorien på grunn av ett dokument de har; «Toppidrettsplan 2014» (Norges Orienteringsforbund, 2014b). Det står nesten ingenting om ungdom i forbundets strategiske plan 2014-2016 mot 2020 (Norges Orienteringsforbund, 2014a). I toppidrettsplanen er ordet ungdom nevnt én gang, men «talentutvikling», «unge talent», «fra ungdom til senior» og «morgendagens vinnere» er begreper som blir benyttet gjennom dokumentet. På side 11 skilles det mellom to ulike grupper, hvor «talentutvikling» omhandler utøvere i alderen 15-20 år og «utviklingsgruppen» omhandler utøvere i alderen 19-25 år (Norges Orienteringsforbund, 2014b). Begge gruppene består med andre ord av ungdom i alderen 13-19 år. Et av målene i planen er:

«Unge norske utøvere blir rustet for å kunne bli verdens beste seniorer» (Norges Orienteringsforbund, 2014b:2)

I planen blir flere fokusområder, målsetninger og tiltak beskrevet, blant annet «Camp Norway» som er en serie av treningssamlinger tilrettelagt med tanke på klubbtreneren og ambisiøse talenter i alderen 15-20 år.

Det siste forbundet jeg vil trekke frem er Norges Tennisforbund. Også de får et høyt omfang basert på ett dokument – deres strategiplan 2015-2017 (Norges Tennisforbund, 2015). Det står at for aldersgruppen 11-16 år er det blitt arrangert 25 samlinger pr år med fokus på talentforedling (side 4), og gjennom systematisk innlæring og utvikling i de viktige barne- og ungdomsårene utvikler Norges Tennisforbund sine spillere til et høyest mulig ferdighetsnivå (side 7). Videre står det:

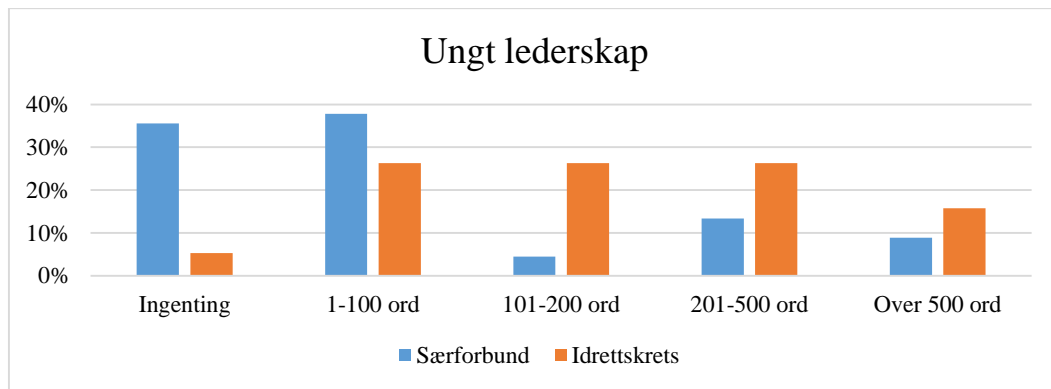
«Vi driver med systematisk spillerkartlegging og utvikling for å få fram kandidater til «high performance» gruppen» (Norges Tennisforbund, 2015:7)

Denne gruppen er for de beste og mest ambisiøse spillerne fra 14 år og oppover, og i tillegg til dette ble det fra høsten 2013 lansert et eget akademi for disse spillerne (TEN4 Academy).

Norges Tennisforbund støtter også opp om skolene som tilrettelegger for kombinasjonen mellom utdanning og idrett.

Ungt lederskap

«Ungt lederskap» er som hos NIF den kategorien som er mest omtalt hos idrettskretsene og særforbundene. For idrettskretsene er det skrevet totalt 6 724 ord med et gjennomsnitt på 354 ord. Antall ord varierer fra 0 til 2 375, og tre idrettskretser står for ca. 57% av det totale omfanget. For særforbundene varierer antall ord fra 0 til 1 859 med et totalt omfang på 7 365 ord og et gjennomsnitt på 163 ord. Akershus IK og Norges Friidrettsforbund har her skrevet mer enn NIF om «ungt lederskap» i sine dokumenter. 35% av særforbundene har ingenting om denne målgruppen i sine dokumenter, mens tre særforbund står for 50% av det totale omfanget. De tre idrettskretsene som ligger på toppen av oversiktstabellen – Akershus, Østfold og Møre- og Romsdal – vil bli presentert videre, i tillegg til Nordland IK som også har hatt et stort fokus på «ungt lederskap i perioden. Når det gjelder særforbundene er det generelt for de med størst omfang at de har beskrevet ulike tiltak og planer i en større grad enn mange andre. Det er likevel de med mest omfang som også har mest fokus på «ungt lederskap» ut i fra min tolkning av hva som faktisk er beskrevet. Jeg vil her trekke frem fem særforbund; Norges Rytterforbund, Norges Friidrettsforbund, Norges Luftsportsforbund, Norges Bueskytterforbund og Norges Bandyforbund. Fra oversiktstabellen kommer Norges Badmintonforbund høyt oppe på listen. Årsaken til dette er egne avsnitt i årbøkene som omhandler hva ungdomsutvalget har gjort. Antall ord blir derfor høyere enn det overordnede fokuset som dette særforbundet har på «ungt lederskap» i resten av årboken eller de andre dokumentene.

Figur 12) Antall ord om kategorien «ung lederskap» hos særforbundene og idrettskretsene. Andel særforbund og idrettskretser vises i prosent

Akershus IK er den kretsen som har mest om «ung lederskap». Fokuset til Akershus IK omhandler MERIdrett (YouMe) og Lederkurs for ungdom. YouMe er et tiltak i regi av Akershus IK i samarbeid med utvalgte ungdomsskoler og idrettslag.

«Hensikten med tiltaket er å skape «MER fysisk aktivitet for alle» i skolen og å utdanne flere dyktige ledere i idretten» (Akershus IK 2012:27)

Fra årsrapportene kommer det frem at Akershus IK utdannet 151 unge ledere i 2012 (Akershus IK, 2012), 102 i 2013 (Akershus IK, 2013) og 137 i 2014 (Akershus IK, 2014). Akershus IK støtter YouMe tiltaket økonomisk og følger opp de unge lederne i etterkant av fullført kurs gjennom skolebesøk. Idrettskretsen utlyser hvert år midler til tiltak som involverer årets deltakere på Lederkurs for ungdom, og i perioden 2012-2014 har dette utgjort en sum på kr 260 000,-. Akershus IK er også den eneste idrettskretsen som beskriver «Ungdomsløftet» i norsk idrett, og i årsrapporten fra 2012 blir her YouMe og Lederkurs for ungdom trukket inn som tiltak i dette arbeidet. Også i møtereferatene kan man finne igjen fokuset på «ung lederskap», og da i sammenheng med YouMe og Lederkurs for ungdom (Akershus IK, u.å.)

Østfold IK viser i sine møtereferater til et fokus på både Lederkurs for ungdom og YouMe prosjektet. I tillegg vises det til en egen satsning rundt «ungdomscoordinatorer» ute i idrettslagene, og i årsrapporten for 2014 kommer det fram at ungdomscoordinatoren skal:

«(...) legge til rette og koordinere arbeidet med å øke ungdommenes medbestemmelse og innflytelse i klubbarbeidet, herunder bidra til at ungdommen tilegner seg kompetanse, deltar på kurs, seminarer og konferanser og utvikler seg» (Østfold IK, 2014b:9)

Ungdomscoordinatoren skal i tillegg sørge for å ta i bruk ungdomsressursene som finnes i klubben og i nærmiljøet (Østfold IK, 2014b). I årsrapporten fra 2014 står det at et av målene i kompetanseutviklingen er å ha et sterkere fokus på ungt lederskap og medbestemmelse, og gjennom Lederkurs for ungdom og YouMe utdanner Østfold IK flere ungdommer hvert år. Fra rapporten 2011-2013 får man vite at Østfold IK har utdannet totalt 540 unge ledere i denne perioden (2014a). I 2013 arrangerte i tillegg idrettskretsen en ungdomskonferanse for første gang, hvor målgruppen var unge ledere og trenere i mellom 16-30 år. Østfold IK har mye innhold som handler om «ungt lederskap», og her kommer det både frem konkrete tall og gjennomføringer i tillegg til de generelle rammene rundt satsningen.

Møre- og Romsdal IK hadde blant annet innspillet «*rekruttere ungdom inn i styrene*» til idrettspolitisk dokument 2015-2019 (Møre- og Romsdal IK, 2015). I møtereferatene (Møre- og Romsdal IK, u.å.) blir det referert til Lederkurs for ungdom flere steder, og i møte 1 i 2015 kommer det frem at en av deres idrettsfaglige konsulenter har tatt initiativ til å etablere et ungdomsnettverk i fylket. På møte 2 i 2015 står det til at ungdomsnettverket har hatt sitt første møte og er oppe og går. I sin årsrapport fra 2013 står det en god del på side 28 om hva idrettskretsen har gjennomført, og blant annet blir det her beskrevet at de har hatt sju deltakere på Olympisk Akademi (alder er ikke beskrevet), gjennomført Lederkurs for ungdom med 17 deltakere og har hatt én deltaker på samling for ungdomsrepresentanter i styrer (Møre- og Romsdal IK, 2013). Både i årsrapporten for 2012 og i årsplanen 2014 er «ungt lederskap» beskrevet, selv om dette kun er i korte trekk.

Når det gjelder Nordland IK så skriver de i sin strategiplan 2014-2015 at:

«Flere aktive ungdommer som også tar ansvar for egen aktivitet vil både fornye aktivitetstilbudet, og gi en vitamininnsprøytning til leder- og trenersjiktet i Nordlandsidretten. En satsing på ungdom er en investering i fremtiden» (Nordland IK, 2014:3)

Der hvor Akershus IK og Østfold IK har YouMe har Nordland IK et prosjekt som heter Young Active (YouAct). Dette prosjektet skiller seg fra YouMe ved at skolen ikke er en del av gjennomføringen. Young Active er et prosjekt av, for og med ungdom, hvor unge aktivitetsledere blir skolert gjennom Aktivitetslederkurs ungdom og Lederkurs for ungdom. I idrettskretsens handlingsplan 2015 er det formulert et mål om å utdanne 50 unge ledere gjennom kursene i YouAct (Nordland IK, 2015a). Ser man på kommunikasjonsplanen til Nordland IK for perioden 2015-2016 har ordet «ungdom» 17 treff (Nordland IK, 2015b). Overskriften på side 4 heter *«En satsning på ungdom som ledere og trenere i idretten er en investering i fremtiden!»* (Nordland IK, 2015b). Her står det en del om bakgrunnen for prosjektet Young Active, og frafallet i idretten er her sentralt.

«Gevinsten for idrettslaget er at man får engasjerte ungdommer som er villige til å gjøre en jobb for idrettslaget, man får et bredere tilbud og man får ungdommer som på sikt kan være trenere og ledere i idrettslagene» (Nordland IK, 2015b:4)

Unge ledere skal gjennom prosjektet tilrettelegge og gjennomføre aktivitet som er tilrettelagt ungdoms behov, og idrettstilbudet minner mye om en form for idrettsskole for ungdom.

Ser man på særforbundene kommer det fram i Tingdokumentene fra 2013 og 2015 hos Norges Rytterforbund at lederen i Ungdomskomiteen også har plass i forbundsstyret (Norges Rytterforbund, u.å.A). I langtidsplanen 2011-2015 står det egne hovedmål, delmål og tiltak rundt forbundets ungdomssatsning på side 12-13, og «ungt lederskap» tar her opp mye plass.

«Vi har stort behov for å få med ungdommen i lederskapet på alle nivå i organisasjonen. Derfor vil vi satse på lederutvikling av ungdom 13-25 år» (Norges Rytterforbund, 2011:12)

Norges Rytterforbund skriver at det er et overordnet mål for enhver organisasjon at styret og ledelsen skal gjenspeile medlemmenes sammensetning, og dette er bakgrunnen for deres ungdomssatsning. Gjennom kretsvis kartlegging, utviklingsprogram, ungdomskomiteer, samarbeid og holdningsskapende arbeid skal Norges Rytterforbund få flere aktive ungdomsrepresentanter i klubb, krets og forbund. I Rytterpolitisk dokument 2015-2019 (Norges Rytterforbund, 2015) poengteres det at ungdommens medbestemmelse i organisasjonen er et nødvendig bidrag til vekst (side 10), og ungdoms innflytelse skal sikres i organisasjonen (side 19).

I årsberetningene tar ungdomskomiteen og fokuset på «ungt lederskap» opp mye plass i form av egne rapporter, beskrivelse av kurs og tiltak (Norges Rytterforbund, u.å.A). Gjennom møtoreferatene kommer det fram at Norges Rytterforbund, og her med ungdomskomiteen som ansvarlig, skal iverksette tiltaket «Stallfadder» (Norges Rytterforbund, u.å.B). Målet med tiltaket er at hver krets skal ha en Stallfadder-kontaktperson som er medlem i kretsens ungdomsgruppe og at hver krets har et utdanningstilbud til stallfadderne (møte 3, 2013). Det som skiller Norges Rytterforbund fra de fleste andre forbund er at ungdomskomiteens representant i forbundsstyret (lederen) har fulle rettigheter. Ungdomskomiteen velges på Ryttertinget, og Norges Rytterforbund håper at dette gir signaleffekter:

«Å velge ungdomsrepresentanten på Ryttertinget kan også stimulere til at klubbene sender ungdom på tinget, i tillegg til eller i stedet for voksne representanter, noe som igjen kan innebære at flere klubber deltar i demokratiet» (møte 10, 2014)

Norges Rytterforbund kommer nest høyest ut på oversiktstabellen hvor forbundets fokus på ungdomskomiteen er en viktig årsak.

Norges Friidrettsforbund er det forbundet med mest fokus på «ungt lederskap». I strategiplanen mot 2015 er det formulerte mål om å utdanne 100 nye aktivitetsleder i alderen 15-25 år (Norges Friidrettsforbund, 2011). Norges Friidrettsforbund skal invitere ungdommen til å bidra i friidretten som trenere, ledere eller andre roller, og det skal etableres et nettverk for unge ledere

og trenere. I strategiplanen 2015-2020 forsterkes dette fokuset enda mer, og under «hovedmålsetting» står det at:

«Medbestemmelse og ledelse over egen aktivitet skal bidra til å øke antall ungdom som kommer inn i friidretten, og at færre slutter» (Norges Friidrettsforbund, 2015a:4)

Gjennom kurs, utdanning og tilbud om styreverv skal Norges Friidrettsforbund sørge for at ungdommen slipper til med sin kompetanse. I strategidokumentet er det også formulert en klar ansvarsfordeling mellom forbund, krets og klubb med tanke på dette arbeidet. I Tingdokumentet 2015 kommer det frem at Norges Friidrettsforbund har en egen ungdomskomiteé (FIFUK), og de har i protokollen tatt opp mye plass (Norges Friidrettsforbund, 2015c). I tillegg har Norges Friidrettsforbund en egen utdanning for unge ledere – Ung:Leder – som både ligger som Tingdokument til Friidrettstinget 2013 og i 2015. Ung:Leder hadde tidligere arbeidstittelen «Morgendagens helter» (Norges Friidrettsforbund, 2013:1), og målet med prosjektet er å gi 100 (hvert år) utvalgte unge ledere fra friidrett de verktøy som er nødvendig for å være trygg nok til å ta lederroller, se viktigheten av frivillighet og ruste unge ledere til å ta et samfunnsansvar i lokalmiljøet (side 1). Det er egne mål og tiltak for å bruke de unge lederne i etterkant av utdanningen – noe som de fleste andre særforbund (og idrettskretser) mangler i sine mål om «ungt lederskap».

I Norges Luftsportsforbund er det interessant å se at ungdomsrepresentanten i Motorflyseksjonen fra 2013 er blitt nestleder i 2015. Forbundet har en del fokus på ungdomsrepresentantene og ungdomsutvalget, og ifølge årsrapporten 2013-2014 er utvalget «en meget aktiv og engasjert gruppe ungdommer» (Norges Luftsportsforbund, 2014:13). Ungdomsutvalget har jobbet aktivt med markedsføring og tilrettelegging av tiltak spesielt for barn og ungdom, og ett av disse tiltakene er «Unge Ørner» som er benevnelsen på et tiltak for å sette i gang samarbeidsprosessen mellom voksne og ungdom. Satsningen på «ungt lederskap» finner man også igjen i langtidsplanen 2013-2015, hvor det står:

«Unge ledere vil kunne påvirke slik at forholdene tilrettelegges for at flere unge utøvere finner seg til rette i klubbmiljøet, noe som igjen vil bidra til større rekruttering og til at flere unge blir værende i miljøet. Det er her viktig at eldre ledere slipper ungdommen til og er villige til å lytte til ungdommens ønsker og behov» (Norges Luftsportsforbund, 2013a:11)

Selv om dette er vedtatt i langtidsplanen er det ulik oppfatning på hvor viktig ungdommen er innenfor området ledelse mellom de ulike seksjonene. Ser man på seksjonenes protokoll fra Luftsportstinget så finner man i 2013 innspill fra blant annet seksjonen Motorfly om ungdomsrepresentant i seksjonene:

«Man bør helst ikke «svække styret» ved å ta inn uerfarne medlemmer» (Norges Luftsportsforbund, 2013b:9)

Fokuset på «ungt lederskap» er videreført i langtidsplanen 2015-2017 (Norges Luftsportsforbund, 2015), og rapport fra ungdomsutvalget er tatt opp på flere av forbundets styremøter.

Norges Bueskytterforbund har et eget dokument på sine hjemmesider som heter «diskusjonsgrunnlag for barne- og ungdomsidretten» (Norges Bueskytterforbund, u.å.A). Dokumentet er utarbeidet av et av styremedlemmene. Her kommer det fram en tankegang rundt ungdom og deres utvikling innen idretten:

«Mange unge som blir med i idretten skifter fokus og ønsker å utvikle andre sider av seg selv enn de rent idrettslige. I stedet for at disse faller fra vil det være smart å finne andre utfordringer for denne gruppen. Dommerverv, lederverv og andre utviklingsmuligheter er attraktivt for mange unge og er i tillegg et friskt pust i mange klubbmiljø» (Norges Bueskytterforbund, u.å.A:4)

I referatet fra Bueskyttertinget 2012 så kommer det fram at forbundet har et ungdomsutvalg, men at forbundet sliter med å få aktivitet fra utvalget (Norges Bueskytterforbund, 2012). Likevel står det i møte 1 fra 2013 at ungdomsutvalget jobber godt og gjennomfører vellykkede tiltak mot ungdomsgruppen (Norges Bueskytterforbund, u.å.B). Gjennom møtereferatene får man et bilde av at ungdomsarbeidet blir tatt opp jevnlig, og at ungdomsutvalget er representert enten i person eller gjennom rapporter på flere møter. I motsetning til for eksempel Norges Rytterforbund og Norges Friidrettsforbund har ikke Norges Bueskytterforbund spesifikke tiltak for å få frem enda flere unge ledere rundt omkring i bueskyttermiljøet.

Norges Bandyforbund er det siste forbundet jeg vil trekke fram under «ungt lederskap». Det står noen få ord i seksjonenes møterefater, og disse ville ikke ha utgjort noen forskjell dersom de hadde blitt regnet med i det totale omfanget. I møterefaterene fra perioden er ungdomsutvalget nevnt på 14 møter og skal bestå av 1-2 personer fra hver av idrettene. Til forskjell fra mange andre mandater som er satt om ungdomsutvalg står det i møte 6 fra 2013 at:

«Ungdomsutvalget må ikke være fastlåst innenfor satte «rammer», slik at arbeidet blir demotiverende» (Norges Bandyforbund, u.å.)

Arbeidet med ungdomsutvalget ble vedtatt på Forbundstinget i 2012. For de ulike seksjonene står det noen korte trekk om ungdom som dommere i årsberetningen 2012-2014 (Norges Bandyforbund, 2014), men hovedmengden kommer fra møterefaterene og da i sammenheng med ungdomsutvalget. Det står ingenting om «ungt lederskap» i strategiplanen 2012-2016.

6.3 Fra særforbund til særkrets

De tre særkretsene/regionene som er studert i denne oppgaven er Trøndelag Fotballkrets, Norges Håndballforbund Region Midt-Norge og Sør-Trøndelag Friidrettskrets. Trøndelag Fotballkrets har skrevet totalt 465 ord om de tre kategoriene, mens Norges Fotballforbund har skrevet totalt 492 ord. Norges Håndballforbund Region Midt-Norge har totalt skrevet 197 ord om de tre kategoriene og Norges Håndballforbund har skrevet 216. Både for fotball og håndball er det her et noenlunde likt antall ord totalt mellom de nasjonale og regionale leddene. Når det gjelder Sør-Trøndelag Friidrettskrets så har de tre ord totalt om de tre kategoriene, mens Norges Friidrettsforbund har 2 378 ord. For Trøndelag Fotballkrets og Norges Håndballforbund Region Midt-Norge – som begge kan sies å være regioner – er det en mer tydelig overføring av det fokuset som deres særforbund har enn det er i friidrett som er organisert i krets. For Sør-Trøndelag Friidrettskrets er det stor forskjell fra Norges Friidrettsforbund, som blant særforbundene har mye om ungdomsidretten i sine dokumenter.

Idrett for alle

For særkretsene/regionene er det som hos særforbundene skrevet få ord om «idrett for alle». Sør-Trøndelag Friidrettskrets har ingenting om denne målgruppen og sett opp imot Norges Friidrettsforbund som har skrevet 278 ord om «idrett for alle» er det ikke et stort samsvar i det skriftlige fokuset rundt dette målet. For Trøndelag Fotballkrets handler innholdet hovedsakelig om nye trenings- og kamptilbud, hvor da dette skal tilpasses ungdommens ferdigheter og behov. Fotballkretsen har skrevet 106 ord om «idrett for alle» og dette er over dobbelt så mye som Norges Fotballforbund har skrevet i sine dokumenter. For Norges Håndballforbund Region Midt-Norge handler innholdet om det økonomiske, hvor de jobber for gratis halleie for ungdom og for en evaluering om hvordan de skal beholde flere ungdom i håndballen. Fra Tingboken 2014 står det at regionen skal *forsøke* å gjøre noe med frafallet i ungdomsalderen, og totalt har håndballregionen skrevet 70 ord om «idrett for alle». Som hos fotballkretsen har Norges Håndballforbund Region Midt-Norge skrevet over dobbelt så mange ord som forbundet sentralt har gjort om denne kategorien.

Fremtidens utøvere

For særkretsene/regionene er «fremtidens utøvere» den kategorien som det er skrevet mest om samlet sett. Trøndelag Fotballkrets har det største omfanget av de særkretsene/regionene jeg, har sett på med 239 ord om denne målgruppen. Norges Håndballforbund Region Midt-Norge har skrevet 107 ord mens Sør-Trøndelag Friidrettskrets har skrevet ett ord. Trøndelag Fotballkrets har her et stort omfang i forhold til de andre særiddrettene, men dette skyldes igjen hva slags dokument som er gjennomgått. For Trøndelag Fotballkrets er det beretning til Kretstinget 2016, og her er det en lengre redegjørelse enn det som for eksempel står i et møttereferat eller strategiplan. I Trøndelag Fotballkrets sin beretning for 2015 står det under hovedmål for perioden 2011-2015 en konkretisering av ansvar for de beste 13-16 åringene. Her er det kretsen som i samarbeid med toppklubb og spillerens klubb har ansvar for spillerne, og et av målene er:

«Tilby et differensiert opplegg som treffer spillere med høye ambisjoner gjennom en individuell oppfølging av enkeltspillere» (Trøndelag Fotballkrets, 2016:49)

Trøndelag Fotballkrets skal legge til rette for, påvirke og følge opp at de beste spillerne i alderen 13-19 år får en optimal trenings- og kamphverdag, slik at de kan rekrutteres til aldersbestemte landslag og toppfotballen (Trøndelag Fotballkrets, 2016:49). De beste 13-åringene blir tatt ut til noe som heter «Team BDO U13», som er det yngste og første kretslaget i kretsens spillerutviklingsmodell (Trøndelag Fotballkrets, 2016). I tillegg til det sportslige fokuset deler i tillegg Trøndelag Fotballkrets ut Ivers Talentpris og TFK Talentpris til en guttespiller i alderen 13-16 år som har fremvist særdeles gode ferdigheter, sunne holdninger og har hatt en god utvikling som spiller. For Norges Håndballforbund Region Midt-Norge finner man i Tingboken 2014 noen setninger om resultatene i NM 15 år. Bortsett fra noen setninger om spillerutvikling og utviklingsplan for utøvere i alderen 13-18 år er det generelt lite som er beskrevet om denne målgruppen.

Ser man på særkretsene opp imot deres respektive særforbund så har Norges Fotballforbund skrevet 344 ord om «fremtidens utøvere» og denne målgruppen er mest beskrevet av de tre som er valgt i denne oppgaven. Dette gjelder også for Trøndelag Fotballkrets. Norges Håndballforbund har skrevet 94 ord om «fremtidens utøvere» og også her er denne målgruppen mest beskrevet (like mange ord som «ungt lederskap»). Norges Håndballforbund Region Midt-Norge har med andre ord skrevet flere ord enn forbundet sentralt, og har på lik linje med forbundet hatt mest fokus på denne målgruppen. Når det gjelder Norges Friidrettsforbund så har de skrevet 241 ord om «fremtidens utøvere», og dette er den kategorien som har minst omfang av de tre kategoriene som er benyttet i oppgaven. Sør-Trøndelag Friidrettskrets har kun ett ord å vise til og det er her en mindre sammenheng enn det er hos de andre særiddrettene.

Ungt lederskap

For særkretsene/regionene har Sør-Trøndelag Friidrettskrets ordet «ungdomsrepresentant» i sine dokumenter, og Norges Håndballforbund Region Midt-Norge beskriver at de har gjennomført dommerkurs for ungdom. Trøndelag Fotballkrets har noe mer i sin beretning for

2015 til Kretstinget 2016, men totalt sett er dette lite. Trøndelag Fotballkrets skriver at de har et forbedringspotensial når det kommer til «ungt lederskap», og skriver i beretningen:

«Økt medbestemmelse blant ungdom er noe som etterspørres i stadig økende grad, og vi i kretsen ønsker å ta dette på alvor. Vi vil derfor jobbe konkret med å rekruttere et ungdomsmedlem til styret fram mot neste kretsting» (Trøndelag Fotballkrets, 2016:13-14)

Fokuset på «ungt lederskap» går også igjen senere i beretningen, og det påpekes her at klubbenes ledernivå skal gjenspeile medlemsmassen. Totalt har Trøndelag Fotballkrets 120 ord om denne kategorien, og sett opp imot Norges Fotballforbund som har 76 ord om «ungt lederskap» så har også her fotballkretsen et større omfang i sine dokumenter. Sør-Trøndelag Friidrettskrets har to ord om «ungt lederskap», og forskjellen mellom forbund og krets er stor med tanke på at Norges Friidrettsforbund har 1 859 ord om denne målgruppen. Norges Friidrettsforbund er det forbundet med mest omfang av alle særforbundene og dette gjenspeiles ikke på samme måte på krets nivå. Når det gjelder Norges Håndballforbund Region-Midt Norge har de 20 ord om «ungt lederskap» i sine dokumenter, mens Norges Håndballforbund har 94 ord. Også her er det et lavere omfang på krets/regionsnivå, men ikke i like stor grad som hos friidrett.

6.4 Entydig satsning på ungdomsidrett?

NIF har sine vedtatte mål for idretten i Norge som gir retning på det arbeidet som legges ned. For ungdomsidretten er målene svært vage, noe som kan ha en sammenheng med at de skal dekke mest mulig. Fra idrettspolitisk dokument 2011-2015 kommer det fram at det overordnede målet for ungdomsidretten i perioden er å sørge for at flere velger å være aktive innenfor organisert idrett (NIF, 2011a:11). Dette målet skal nås ved at: 1) Alle møter et inkluderende og variert aktivitetstilbud (idrett for alle), 2) Alle får idrettslige muligheter i tråd med egne ambisjoner (fremtidens utøvere), og 3) Ungt lederskap og ansvar for eget idrettsmiljø blir prioritert (ungt lederskap) (NIF, 2011a). I 2011 var det 298 453 aktive ungdommer i norsk idrett

i aldersgruppen 13-19 år. De tre nasjonale målene som står beskrevet i idrettspolitisk dokument er ment å treffe alle disse. Hvordan sikrer man dette?

Målene til NIF skal i utgangspunktet følges opp og operasjonaliseres inn i mindre delmål hos underliggende ledd. Disse leddene kan i lys av den byråkratiske idealmodellen beskrives som et middel for å nå de vedtatte målene og sikre at arbeidet utøves på en organisert og strukturert måte (Strand, 2007). Det er til slutt idrettslagene som skal gjennomføre den fysiske handlingen, som da befinner seg på det laveste nivået i hierarkiet, selv om både idrettskretsene, særforbundene og særkretsene her har en viktig rolle i både reel praksis og gjennom egne tiltak. Disse leddene kan forstås som «majoren» som Simon (1952) beskriver, som vil bety mer for måloppnåelsen enn det enkelte medlem alene. Målene er med andre ord ledestjerner for alle ledd, og for at organisasjonen skal nå sine vedtatte mål er det viktig at alle jakter etter de samme ledestjernene. Funnene fra innholdsanalysen viser at de nasjonale målene til NIF ikke følges opp på en tydelig og strukturert måte hos andre ledd i organisasjonen. NIF ønsker at flere ungdom skal være aktive lengre, men når 21% av idrettskretsene og 42% av særforbundene ikke har noe innhold i sine dokumenter om kategorien «idrett for alle» kan man stille spørsmålstegn til hvor viktig dette målet blir ansett som. For særforbundene skal dette så videreføres ned til særkrets, for så å bli videreført ned til idrettslagene, og med et så stort «fracfall» allerede fra første til andre ledd i organisasjonen er det lite sannsynlig at idrettslagene i det hele tatt mottar denne målsetningen. For idrettskretsene og særforbundene er det mest tydelige resultatet at det eksisterer en stor variasjon mellom organisasjonsleddene – både mellom idrettskrets og særforbund og mellom de respektive idrettskretsene og særforbundene. Det virker på mange måter tilfeldig hvem som skriver om hva og hvor mye som faktisk blir beskrevet om ungdomsidretten. Ut i fra disse resultatene kan man stille seg flere spørsmål, og jeg vil her se nærmere på fire av disse.

Det første spørsmålet er hvem som beslutter de nasjonale målene. Hovedprinsippet i en byråkratisk idealmodell er at toppledelsen tar de store og viktige beslutningene hvor grunnlaget for autoritet ligger i selve stillingen (Strand, 2007; Bolman og Deal, 2013). Det øverste organet i norsk idrett er idrettstinget som avholdes hvert fjerde år, og det er her de nasjonale målene i idrettspolitisk dokument blir vedtatt. Gjennom idrettens representative demokrati er alle

medlemmene på grasrota indirekte representert på idrettstinget (Enjolras og Waldahl, 2009) hvor da disse skal «tjene» resten av medlemsmassen i norsk idrett. Her er både særforbundene og idrettskretsene med på å beslutte det endelige idrettspolitiske dokumentet. Fra et instrumentelt perspektiv blir mål tolket som rasjonelle for å nå en ønsket situasjon, og styring handler her om å treffe og iverksette kollektive beslutninger (Christensen, et.al. 2009). Med tanke på idrettens størrelse er avstanden fra idrettstinget til aktiviteten på grasrota lang, noe som kan føre til at medlemmene opplever en stor avstand mellom de som styrer og de som praktiserer. Det kan derfor stilles spørsmålstegn til hvor godt de vedtatte målene treffer målgruppen, hvor rasjonelle de egentlig er, og hvorvidt de som skal iverksette målene har eierskap til de vedtatte føringene. Ungdom er lite representert og diskutert på idrettstinget, også på forbunds- og kretsting, og det er et generelt problem at en er for lite opptatt av hvordan sentrale idrettspolitiske beslutninger blir gjennomført, og hvordan innspill fra dem som skal utføre iverksettingen, kommer til uttrykk (Skirstad, 2011:48).

Dette leder til det andre spørsmålet, som omhandler målenes styrende og koordinerende egenskap. Med utgangspunkt i det legale herredømme (Weber, 1971) skal underordnede ledd adlyde de overordnede gjennom den «*verwaltungsorden*» som ligger til grunn. Innen norsk idrett kommer det fram av NIFs lov klare føringar om at overordnede ledd skal kontrollere det arbeidet som underordnede ledd utfører (§2-3.1-2-3.3). Styrene i de ulike organisasjonsleddene kan her refereres til det politiske lederskapet, mens de ansatte representerer det administrative lederskapet. Mellom de ulike Tingene er det styret som er det øverste organet i organisasjonsleddet, og for norsk idrett er det her idrettsstyret i NIF som har det øverste ansvaret. Posisjonen i hierarkiet viser til maktfordelingen (Weber, 1971), men den reelle makten i idrettsorganisasjonen virker ikke å være like stor som utgangspunktet i et byråkratisk perspektiv skulle tilsi. Spesielt kommer dette frem i forholdet mellom NIF og særforbundene, og det er ingen tydelig forskjell mellom de store og små særidrettene – heller ikke mellom lagidretter og individuelle idretter. Kan man her si at denne styrende og koordinerende funksjonen i organisasjonen fungerer? Om så er tilfelle, hvem er de førende dokumentene skrevet for?

I lys av NIFs eget organisasjonskart kommer det fram en tydelig hierarkisk organisering, men med utgangspunkt i oppgavens forståelse av organisasjonsstrukturen er ikke denne hierarkiseringen like tydelig i praksis. Det virker å være en tettere kobling mellom NIF og idrettskretsene enn det er mellom NIF og særforbundene. I forhold til NIFs mulighet til å styre og koordinere særforbundene kan det her stilles spørsmålsteget til hvorvidt NIF har mulighet til å faktisk kontrollere og definere hva særforbundene fokuserer på. Kontroll er vanskelig i en frivillig organisasjon, der profesjonaliseringen er mer utbredt jo høyere en kommer opp i organisasjonshierarkiet (Skirstad, 2011:47). Den kontrollerende funksjonen kommer ofte til uttrykk gjennom rapportering, og det er i årsrapportene og beretningene det meste om ungdomsidretten er omtalt. Hos de fleste idrettskretser og særforbund står det her lengre beskrivelser om tiltak som er gjennomført, selv om disse ikke alltid kan knyttes til noen av de vedtatte målsettingene i deres respektive planer. Med uklare mål på det nasjonale nivået kan en slik rapportering kunne knyttes til de idrettspolitiske målene, og organisasjonen beskytter på mange måter seg selv ved å ikke konkretisere hva ønsket effekt er på en tydeligere måte.

Det tredje spørsmålet som kan stilles omhandler grad av ansvarsdeling og spesialisering. Den byråkratiske struktur er tenkt å være rasjonell, men selv om den enkelte enhet er rasjonal på sine premisser kan helheten likevel bli irrasjonal og kaotisk (Fivelsdal, 1971:XXI). Den formaliserte ansvarsdelingen kan lett føre til at sakene ikke blir sett i sammenheng. Hvert organisasjonsledd har sine omgivelser å ta hensyn til – både geografisk og demografisk – og ved å formulere uklare og brede mål på det nasjonale nivået tar man hensyn til denne variasjonen. Det blir da opp til hvert «spesialiserte ledd» å operasjonalisere egne delmål som støtter opp om de formulerte målsettingene. Alle særforbund og idrettskretser har sine utfordringer, og det kan dermed tenkes at ungdomsidretten ikke er den viktigste hos alle. Betyr det i så fall at det er et valg å jobbe mot de vedtatte målene? Med utgangspunkt i en byråkratisk forståelse av organisasjoner er ansvarsdelingen en rasjonell måte å organisere arbeidet på for å nå de vedtatte målene. Tydelige regler og faste kompetanseområder for utøvelse over myndighet sier her noe om hvem som har ansvar for hva (Weber 1971), og for idrettsorganisasjonen er det her klare føringer for hva som eksempelvis er særforbundenes og idrettskretsenes ansvar. Fra innholdsanalysen kommer det fram at idrettskretsene samlet har hatt et større fokus på kategorien «fremtidens utøvere» enn på «idrett for alle». Er denne satsningen innfor den tenkte ansvarsdelingen i idrettsorganisasjonen? Det kan virke som om

rammene for praksis ikke er like faste som det kommer fram i beskrivelsene av organisasjonsleddenes ansvarsområder, og dette kan igjen knyttes til tidligere diskusjon om mulighet for kontroll og oppfølging av underordnede ledd.

Det siste spørsmålet omhandler organisasjonens evne til å overføre eller utveksle informasjon mellom de ulike posisjonene i organisasjonen. Gjennom mål, rutiner og regler må det ligge en kommunikasjonsstruktur i bunn som sier noe om hvem som kommuniserer med hvem og hva som skal kommuniseres. For idretten sin del formidles nasjonale mål, lover, regler og retningslinjer gjennom dokumenter. Det rapporteres skriftlig på måloppnåelse og innmeldte saker, og mye av den daglige driften foregår i henhold til faste prosedyrer for handling som er forankret skriftlig. Denne måten å kommunisere på skaper både begrensninger og muligheter. Om man tenker at NIF sine nasjonale mål som beskrives i blant annet idrettspolitisk dokument skal gjelde for all idrett i Norge så virker ikke disse målene å bli kommunisert på en tydelig måte ut til de andre organisasjonsleddene. Noe av informasjonen virker å forsvinne i den vertikale kommunikasjonen, og dette kan føre til at det opprinnelige budskapet aldri når frem til den endelige mottakeren. Desto flere ledd informasjonen skal gjennom desto større sannsynlighet er det også for at noe forsvinner i løpet av overføringen. Et viktig aspekt her er fordreining av informasjon, hvor oppfattet budskap skiller seg fra sendt budskap (Jacobsen og Thorsvik, 2013).

For å referere dette til tidligere diskusjon rundt de nasjonale målene til NIF så kan det idrettspolitiske dokumentet forstås på ulike måter. Under målsetningene står det ingen klare føringer rundt hvem som skal gjøre hva, og når dokumentet da mottas hos idrettskretser og særforbund så vil det være opp til den gitte personen å tolke budskapet i lys av «hva dette innebærer for meg og min posisjon». Ulik fortolkning gir her ulik respons. Å kommunisere uklare mål, uten noen utdyping om hvem, hvordan og når, kan føre til at det blir tilfeldig hvem som gjør hva – noe resultatene i min innholdsanalyse viser til. Det er her stor variasjon i både innhold og omfang hos de ulike organisasjonsleddene, og det kan stilles spørsmålstegn til hvorvidt dette kan skyldes et kommunikasjonsproblem eller manglende mulighet for styring og kontroll. Å kommunisere skriftlig kan være effektivt og tidsbesparende, og det som er skrevet blir stående selv om personalet eller styrets sammensetning endrer seg. Dette i seg selv kan

skape en kontinuitet i arbeidet. Idrettens kommunikasjonslinjer er likevel mange og kompliserte (Skirstad, 2011), og den viktigste basisen for legitimitet er å skape aktivitet på lokalt nivå (Steen-Johnsen, 2011). Om målene til norsk idrett skal nås er det en forutsetning at de som skal utøve aktiviteten er kjent med disse.

Betydningen av å ha nasjonale mål som er felles for alle kan virke å ha en større symbolsk funksjon enn det har en praktisk funksjon. Målene i idrettspolitisk dokument samsvarer med de forventningene Kulturdepartementet har til den økonomiske støtten som idretten mottar, og mulig det idrettspolitiske dokumentet er et viktigere dokument for de ytre omgivelsene enn for de indre. På samme måte kan det tenkes at særforbundenes nasjonale mål også har en kobling til sine internasjonale forbund, komiteer og sponsorer. Idrettsorganisasjonens byråkratiske kjennetegn virker å være mer gjenkjennelig på papiret enn det er i virkeligheten. Spesielt kommer dette til uttrykk gjennom overordnede ledds mulighet til å påvirke, styre og kontrollere det arbeidet som underliggende ledd utøver. Skille (2011) mener at en reell endring i aktivitetstilbudet er utenfor styring for forfattere av idrettspolitisk dokument og beslutningstakere på idrettstinget (side 84), og Ingebrigtsen (2012) skriver i sin rapport at idrettstilbudet i den enkelte treningsgruppe kan argumenteres for å være den viktigste faktor for å forstå hvorfor utøvere opprettholder eller avslutter sin idrettsdeltakelse (side 31). Om så er tilfelle kan da nytteverdien av å bruke ressurser på utarbeidingen av førende strategidokumenter diskuteres.

Ser man på det nye idrettspolitiske dokumentet fra 2015-2019 har det her skjedd store endringer fra det forrige, hvor de kvalitative målene om ungdomsidretten fra det forrige idrettspolitiske dokumentet nå er blitt til kvantitative mål som er mer målbare. Veien til målet er ikke lagt, noe som åpner for fleksibilitet og initiativ hos de enkelte underordnede leddene i idrettsorganisasjonen. Ved å formulere slike mål legger man heller ingen føringer til hvordan det skal arbeides med ungdomsidretten fremover, men målet om 40 % aktive i aldersgruppen 13-19 år og 35 % aktive 19 åringer, står som ledestjerner. I tillegg er det formulert klare forpliktelser til særforbundene, hvor ansvaret for oppfølging, iverksetting og implementering er mer tydelig delegert. Webers (1971) prinsipper om det moderne embetsverket kommer her frem, med en klar ansvarsdeling og rutiner for styring som er formulert skriftlig. Denne

endringen kan føre til et tettere eierskap til arbeidet som skal iverksettes, men om det er et reelt ønske om å nå disse målene krever det at hele organisasjonen bidrar, og mulig i en større grad enn hva det virker å være i dag. Spørsmålet som da gjenstår er hvordan man skal oppnå dette dersom kommunikasjonen og NIFs mulighet til å styre arbeidet til underliggende ledd ikke fungerer slikt det er tenkt.

7 Fra mål til virkelighet

Den andre problemstillingen i denne oppgaven omhandler sammenhengen mellom mål og virkelighet. Virkelighet blir her sett på to måter, både i forhold til endring i deltakelse og nytten av lederkurs. For å kunne svare på sammenhengen mellom mål og endring i deltakelse er det behov for å se nærmere på hva som har skjedd med deltakelsen fra 2011 til 2014.

7.1 Flere ungdommer i norsk idrett?

Medlems- og aktivitetstallene og befolkningstallene er benyttet for å regne ut en medlemsindeks og en aktivitetsindeks, hvor disse blir brukt som mål på deltakelse. Medlemsindeksen er medlemstallet dividert på befolkningstallet det gitte året, mens aktivitetsindeksen er aktivitetstallet dividert på befolkningstallet for det gitte året. Tallene for særforbundene og idrettskretsene er her benyttet som grunnlag for analysene som er gjennomført, hvor summen av medlemsindeksen for idrettskretsene representerer den totale medlemsindeksen og summen av særforbundene representerer den totale aktivitetsindeksen.

Fra årsrapporten til NIF i 2011 kommer det fram at det totale medlemsantallet var på 1 791 297. Dette medlemstallet er da summen av medlemstallet for hver idrettskrets, og for aldersgruppen 13-19 år var det 327 318 medlemmer. Ungdom sto med andre ord for ca. 18% av den totale medlemsmassen. Aktivitetstallene er noe annet enn medlemstallene, og viser antall aktive utøvere. I 2011 var det totale aktivitetstallet for aldersgruppen 13-19 år på 298 453 når de ulike særforbundenes tall summeres. Ungdom utgjorde ca. 20% av den totale andelen aktive. Man må være medlem for å være aktiv, men ikke aktiv for å være medlem. Det vil si at medlemstallene kan være høyere enn aktivitetstallene, noe det også var i 2011. Denne forskjellen kommer også fram i endringen mellom 2011-2014.

Tabell 4) Total deltakelses- og endringsindeks fra 2011-2014 for aldersgruppen 13-19 år

<i>Aldersgruppe 13-19 år</i>	<i>2011</i>	<i>2014</i>	<i>Endring 2011-2014</i>
<i>Medlemstall</i>	327 318	326 941	-377
<i>Befolkningstall</i>	453 877	454 673	796
<i>Medlemsindeks</i>	0,721	0,719	-0,002
<i>Aktivitetstall</i>	298 453	295 654	-2 799
<i>Befolkningstall</i>	453 877	454 673	796
<i>Aktivitetsindeks</i>	0,657	0,650	-0,007

Uavhengig av endringen i befolkningstall har både medlemstallet og aktivitetstallet for aldersgruppen 13-19 år gått ned i perioden 2011-2014. Befolkningstallet for denne aldersgruppen har i samme periode økt. Endringsindeksen er på -0,002 målt etter medlemsindeksen og -0,007 målt etter aktivitetsindeksen, som her viser til en meget lav nedgang i deltakelse i perioden 2011-2014 for aldersgruppen 13-19 år.

For å se på medlemsutviklingen for de ulike idrettskretsene i perioden 2011-2014 ble tallene hentet fra NIF sine årsrapporter og sett opp imot de ulike fylkenes befolkningstall via data fra SSB. Tabellen i vedlegg 8 viser endringen i medlemsindeksen for idrettskretsene i perioden 2011-2014 for aldersgruppen 13-19 år, og jevnt over er det en liten endring. Sør-Trøndelag IK er den kretsen med størst negativ endringen i perioden, med en endring i medlemsindeksen på -0,075. Rogaland IK har nest størst negativ endringsindeks på -0,037, mens Akershus IK har en negativ endringsindeks på -0,035. To idrettskretser står for den største positive endringen i perioden –Oppland IK og Oslo IK, med en endringsindeks på 0,054 og 0,044. Bak kommer Vest-Agder IK, Telemark IK og Finnmark IK med en positiv endringsindeks på mellom 0,032 og 0,027. Totalt har åtte idrettskretser en positiv endring i perioden. Et poeng når man ser på endringstallene er at de kan bli ugunstige for de idrettskretsene som har en høy andel i 2011, mens de kan bli gunstige for de med en lav andel. Ved å se på medlemsindeksen i 2011 er det en tendens til at de idrettskretsene med en høy medlemsindeks i 2011 kommer dårligere ut på endring i medlemsindeks 2011-2014 enn de som har en lav medlemsindeks i 2011. Dette er

likevel ingen grunn til at man skal ha en negativ endring, men det kan være med å forklare at noen har en større endring enn andre.

For særforbundene er aktivitetstallene og ikke medlemstallene brukt for å se på endringen i perioden 2011-2014. Ser man kun på aktivitetstallene alene så er det flere særforbund som har store endringer i perioden, men dette endrer seg når befolkningstallene for aldersgruppen 13-19 år legges inn i beregningen. Det er totalt sett en liten endring i aktivitetsindeksen fra 2011-2014, noe som viser til at antall aktive ungdommer i alderen 13-19 år har vært forholdsvis stabilt i denne perioden. Totalt er det en negativ endringsindeks på -0,007. Norges Amerikanske Idretters forbund, Norges Svømmeforbund og Norges Håndballforbund er de tre særforbundene med størst positiv endring i perioden, mens Norges Rytterforbund, Norges Fotballforbund og Norges Golf forbund er de tre særforbundene med størst negativ endring – selv om dette også er forholdsvis lave endringer. Norges Amerikanske Idretters forbund har en positiv endringsindeks på 0,00271 og har med dette tallet den største positive endringen i perioden 2011-2014. Norges Golf forbund er det særforbundet som har den største negative endringen i perioden med en endringsindeks på -0,00459. I likhet med idrettskretsene kan endringen bli ugunstige for de særforbundene som har en høy andel i 2011, mens de kan bli gunstige for de med en lav andel. Halvparten av de særforbundene med den største aktivitetsindeksen i 2011 befinner seg blant de med størst negativ endring i perioden 2011-2014.

Når det gjelder aktivitetsindeksens endring i særkretsene/regionene er det her små endringer (se vedlegg 10). Trøndelag Fotballkrets har en positiv endringsindeks på 0,00356 i perioden 2011-2014, og dette er bedre enn den nasjonale utviklingen for Norges Fotballforbund. Sør-Trøndelag Friidrettskrets har en negativ endringsindeks på -0,00079 og Norges Friidrettsforbund hadde også en negativ endring nasjonalt. For Norges Håndballforbund Region Midt-Norge er det også en negativ endringsindeks i perioden 2011-2014 for aldersgruppen 13-19 år, her på -0,00025. Norges Håndballforbund hadde en av de største positive endringene nasjonalt, og Region Midt-Norge har en dårligere aktivitetsutvikling i ungdomsgruppen enn den nasjonale utviklingen denne perioden. Det er likevel en meget lav endring i perioden for særkretsene/regionene.

Tidligere forskning med utgangspunkt i en aktivitetsindeks er blant annet gjort av Ingebrigtsen (2012) i hans rapport «Ungdomsidretten i endring». Hans funn for perioden 2006-2011 viser en større negativ endring for aldersgruppen 13-19 år enn hva mine resultater viser. Det må påpekes at Ingebrigtsen (2012) har brukt aktivitetstall sett opp imot befolkningstall i fylkene, hvor jeg har brukt medlemstallene på den samme måten. Min aktivitetsindeks er kun på nasjonalt nivå og på fylkes/regionalt nivå hos de tre særiddrettene. Ingebrigtsen (2012) skriver at aktivitetstallene for idretten samlet viser at det er færre ungdommer (13-19 år) som deltar i dag enn hva det var for fem år siden, hvor noen idretter har hatt en større nedgang enn idretten samlet mens andre har hatt en økning i samme periode (side 32). Det kan virke som om deltakelsen i perioden 2011-2014 er mer stabil enn hva perioden 2006-2011 var i lys av disse resultatene, noe som blant annet kan ha en sammenheng med at min tidsperiode kun er på fire år.

7.2 Sammenhengen mellom mål og deltakelse

Med både en oversiktstabell som viser til målenes omfang og en endringsindeks som viser til endring i deltakelse kan man se nærmere på sammenhengen mellom disse. Her har jeg utarbeidet en seks-felts tabell for hver kategori fra innholdsanalysen, sett opp imot omfanget for hver kategori. Særforbundene og idrettskretsene er benyttet som utgangspunkt for å studere sammenhengen da NIF ikke har noen å sammenligne seg med og særkretsene er for få til å danne et tydelig bilde. For idrettskretsene er endring i medlemsindeksen benyttet som mål på endring i deltakelse mens hos særforbundene er endring i aktivitetsindeksen benyttet som mål på endring i aktivitetsindeksen. Tabell 5 viser her sammenhengene for hver av kategoriene «idrett for alle», «fremtidens utøvere» og «ungt lederskap» for alle de 45 særforbundene og 19 idrettskretsene.

Tabell 5) Sammenhengen mellom målenes omfang og endringsindeksen. Andel særforbund og idrettskretser vises i prosent.

		<i>Ingen ord</i>		<i>200 ord eller mindre</i>		<i>201 ord eller mer</i>	
		Særforbund	Idrettskrets	Særforbund	Idrettskrets	Særforbund	Idrettskrets
Idrett for alle	Positiv endring	22	11	29	16	0	15
	Negativ endring	20	11	27	42	2	5
		<i>Ingen ord</i>		<i>Under 200 ord</i>		<i>Over 200 ord</i>	
		Særforbund	Idrettskrets	Særforbund	Idrettskrets	Særforbund	Idrettskrets
Fremtidens utøvere	Positiv endring	4	0	31	16	16	26
	Negativ endring	7	5	31	37	11	16
		<i>Ingen ord</i>		<i>Under 200 ord</i>		<i>Over 200 ord</i>	
		Særforbund	Idrettskrets	Særforbund	Idrettskrets	Særforbund	Idrettskrets
Ungt lederskap	Positiv endring	13	5	29	16	9	16
	Negativ endring	23	0	13	37	13	26

Vertikalt i tabellen referer «positiv endring» til de som har hatt en positiv endringsindeks i perioden 2011-2014 for aldersgruppen 13-19 år, mens «negativ endring» referer til de som har hatt en negativ endringsindeks. En positiv endring viser til en økt deltakelse og en negativ endring til redusert deltakelse. Horisontalt viser til antall ord som er skrevet om den gitte kategorien. Andel særforbund og idrettskretser er presentert i prosent.

31% av idrettskretsene har skrevet om «idrett for alle» og har en positiv endringsindeks for perioden 2011-2014. For særforbundene er det 29% som har skrevet noe om denne kategorien og samtidig har en positiv endringsindeks. 20% av idrettskretsene har skrevet over 200 ord om «idrett for alle», og av disse har 75% en positiv endringsindeks for perioden 2011-2014. Dette kan tyde på at et stort fokus på denne målgruppen har en positiv sammenheng med økt deltakelse. For særforbundene finner vi ikke den samme tendensen, hvor 2% har skrevet over 200 ord om «idrett for alle» og disse har en negativ endringsindeks. 42% av særforbundene har ikke skrevet noe om denne målgruppen, og av disse har ca. 53% en positiv endringsindeks i perioden 2011-2014. Det er her en forskjell mellom idrettskretsene og særforbundene når det gjelder sammenhengen mellom antall ord om kategorien «idrett for alle» og endring i deltakelsen.

Jeg forsøkte i tillegg å legge inn alle dataene i statistikkprogrammet STATA for å se hva en korrelasjonsanalyse ville gi av svar. Seks-felts tabellene viser til overordnede tendenser og ikke til det spesifikke omfanget og den spesifikke endringen for hver idrettskrets eller hvert særforbund. Korrelasjonsanalysen kan dermed vise til mer nøyaktige sammenhenger enn hva tabellen viser til. Med tanke på så få antall «observasjoner» er det ikke tenkelig å få et statistisk signifikant tall med en p-verdi på 0,05, men korrelasjonsanalysen viste at for både idrettskretsene og særforbundene er det en positiv korrelasjon mellom «idrett for alle» og endringen i deltakelse. For idrettskretsene var korrelasjonstallet 0,329 og for særforbundene var korrelasjonstallet på 0,057, noe som er relativt svake korrelasjoner, spesielt for særforbundene. Med et så lite utvalg vil små endringer gi store konsekvenser for resultatene, og ved å ta bort enkelte av idrettskretsene eller særforbundene med et stort omfang og en større endring på medlems- eller aktivitetsindeksen (enten negativ eller positiv) vil korrelasjonene endre både retning og størrelse. Tabellene som er presentert gir derfor et bedre oversiktsbilde av sammenhengene – eller manglende sammenhenger – enn hva en korrelasjonsanalyse gjør, selv om det er et godt supplement.

Som det kommer fram av tabellen er det 42% av idrettskretsene og 47% av særforbundene som har skrevet noe om «fremtidens utøvere» og som har en positiv endringsindeks i perioden 2011-2014. På motsatt side er det 53% av idrettskretsene og 42% av særforbundene som har skrevet noe om «fremtidens utøvere» som har en negativ endringsindeks. Dette viser til at det er omtrent like mange som har hatt en positiv som negativ endringsindeks av de som har skrevet noe om denne kategorien. 42% av idrettskretsene har skrevet over 200 ord om «fremtidens utøvere», og ca. 62 % av disse har en positiv endringsindeks. For særforbundene er det 27% som har skrevet over 200 ord, og av disse har ca. 59% en positiv endringsindeks i perioden 2011-2014. Dette kan tyde på at et stort omfang på «fremtidens utøvere» kan ha en positiv sammenheng med endringen i deltakelse. Hovedvekten av særforbundene (62%) og idrettskretsene (53%) har skrevet under 200 ord, og det totale bilde fra tabellen viser likevel ingen klare sammenhenger mellom endring i deltakelse og antall ord som er skrevet om «fremtidens utøvere». Jeg forsøkte også her å legge inn alle dataene i statistikkprogrammet STATA for å se hva en korrelasjonsanalyse ville gi av svar. Heller ikke her er resultatene statistisk signifikante. For idrettskretsene var det en positiv korrelasjon på 0,008 mellom omfang om «fremtidens utøvere» og endring i deltakelse, og for særforbundene var det en negativ korrelasjon på -0,024.

32% av idrettskretsene har skrevet noe om «ungt lederskap» og har en positiv endringsindeks for perioden 2011-2014, mens 63% av idrettskretsene som har skrevet om denne kategorien har en negativ endringsindeks. Av de som har skrevet over 200 ord om «ungt lederskap» er det en større andel som har hatt en negativ endring. For særforbundene har 38% skrevet noe om «ungt lederskap» og har en positiv endringsindeks. Som hos idrettskretsene er det en større andel av særforbundene som har skrevet over 200 ord som har en negativ endringsindeks. 36% av særforbundene har ikke skrevet noe om «ungt lederskap», mot 5% hos idrettskretsene. I forhold til de to andre kategoriene virker det her å være en tydeligere negativ sammenheng mellom et stort omfang og endring i deltakelse. Jeg har også her gjennomført en korrelasjonsanalyse mellom omfanget på «ungt lederskap» og endringen i deltakelse. Både for idrettskretsene og for særforbundene er det en negativ korrelasjon som kommer fram i denne analysen (-0,174 og -0,216). Dette kommer ikke fram på samme måte i seks-felts tabellen som er presentert, noe som kan ha en sammenheng med den enorme forskjellen det er i omfanget mellom de ulike idrettskretsene og særforbundene. For idrettskretsene har blant annet Akershus IK hatt en negativ endring i perioden 2011-2014, og et stort omfang om «ungt lederskap». Ved å ta bort Akershus IK fra analysen endrer denne variabelen seg fra å være negativ (-0,174) til å være positiv (0,171). Det samme gjelder for særforbundene, og da ved å ta bort Norges Rytterforbund, Norges Luftsportsforbund og Norges Golf forbund (fra -0,216 til 0,047). Ingen av korrelasjonsanalysene er statistisk signifikante, og små justeringer gir store endringer i resultatene. Seks-felts tabellene tar bort noe av disse ekstreme ytter-verdiene og kan på denne måten vise til et mer helhetlig bilde enn hva en korrelasjonsanalyse med få «observasjoner» og stor variasjon gjør alene. Likevel kommer det her frem tendenser som peker i retning av at et stort omfang rundt «ungt lederskap» har en negativ sammenheng med endring i deltakelse i ungdomsidretten.

Grad av konkretisering og endring i deltakelse

I tillegg til omfanget så har jeg også vurdert innholdets grad av konkretisering. Innholdet ble her vurdert på en skala fra 1 til 7, hvor 1 referer til «svært generell» og 7 til «svært konkret», mens tallet 4 referer til skalaens likevektspunkt. Her har jeg gjennomført en korrelasjonsanalyse for å se om det er en sammenheng mellom grad av konkretisering og endringsindeksene, og

heller ikke her var noen av korrelasjonene signifikante. Korrelasjonsanalysen for idrettskretsene viser at det er en fordel – her med tanke på en positiv endringsindeks – å ha et mer konkretisert innhold (0,023), men korrelasjonstallet er svært lavt. For særforbundene er det motsatt, hvor da en høy grad av konkretisering har en negativ korrelasjon med endringsindeksen (-0,228). Det kan her tenkes at for særforbundene er det hensiktsmessig å ha et overordnet og generelt fokus på alle ungdommene i sin idrett, hvor da særkretsene og regionene kan spisse disse føringene til sin krets eller region. For idrettskretsene er et mer konkret fokus positivt, og det kan derfor tenkes at dette er veien å gå for å kunne tilpasse aktiviteten for ungdommen i det gitte geografiske området på en best mulig måte.

7.3 Nytte av lederkurs for ungdom

Som dokumentene viser har «ungt lederskap» hatt det største fokuset hos både idrettskretsene og særforbundene i perioden 2011-2015 målt i antall ord. Fra innholdet i dokumentene er det flere mål og tiltak som er satt i gang for å fremme «ungt lederskap». NIF har både i idrettspolitisk dokument 2011-2015 og 2015-2019 vedtatte mål om å få flere unge ledere som tar ansvar og gis handlingsrom til å forme sitt eget aktivitetstilbud og idrettslige fellesskap. For å realisere disse målene trenger ungdommen kompetanse. Ett tiltak i denne sammenhengen er «Lederkurs for ungdom 15-19 år». Kurset står beskrevet på hjemmesiden til NIF og flere særforbund og idrettskretser referert til denne kursert i sine rapporter og møterefater. Et viktig spørsmål som gjenstår er; fremmer kurset ungt lederskap? Av de 68 respondentene som fikk tilsendt spørreskjemaet var det 65 svar som var registrert elektronisk. På grunn av feilkilder og problemer med enkelte av besvarelsene var det kun 37 spørreskjema som kunne tas med i analysene. Mer om dette er forklart i metodekapittelet. Kurset skal inngå i en strategi for å fremme ungt lederskap i ungdomsidretten, og det er derfor interessant å se hvordan dette tiltaket er med på å nå de mål som er satt.

87% av respondentene er aktive utøvere i dag, og 60% av disse på et høyt eller middels nivå. Det er en stor variasjon i hvilken idrett respondentene har som sin hovedidrett, hvor det er 11 forskjellige idretter blant de som i dag er aktive. 73% av respondentene har drevet med mer enn én idrett, og det er én respondent som aldri har drevet med noen idrett. 12 av respondentene har lederverv i dag (32%), mens 15 har vært engasjert i et lederverv tidligere (41%). 10 av respondentene har med andre ord aldri vært engasjert i et lederverv (27%).

83% av respondentene som er engasjert i et lederverv i dag er engasjert i klubb, 42% er engasjert i krets og 17% er engasjert i forbund. De som her er engasjert i forbund er også engasjert i både klubb og krets i tillegg. 58% er engasjert som trenere, 42% som dommere og 33% som styremedlemmer. Om de som er engasjert som styremedlemmer sitter som ungdomsrepresentant eller i et ungdomsutvalg kommer ikke frem i resultatene. Blant de som har vært engasjert i et lederverv tidligere har 87% vært engasjert som trenere, 33% som styremedlemmer og 27% som dommere. Alle de som har vært engasjert i et lederverv tidligere har vært engasjert i klubb. Selv om dette er et lederkurs hvor ungdommen skal forberedes på et mer formelt lederverv i form av styrearbeid er det tydelig at de fleste er eller blir engasjert som trenere.

Alle respondentene som besvarte spørsmålet «*i hvilken grad er du fornøyd med innholdet og gjennomføringen av kurset*» (n=32) svarte «*mye*» (13) eller «*svært mye*» (19). 63% av respondentene svarte «*mye*» eller «*svært mye*» på spørsmålet om lederkurset forberedte dem meget godt til et lederverv i idretten. 72% av respondentene svarte «*mye*» eller «*svært mye*» på spørsmålet om de har fått bruk for det de lærte på kurset i ettertid, mens 94% svarte det samme på spørsmålet om de ville anbefale kurset til andre. 97% mener det er viktig at ungdom får mulighet til å være ledere i idretten, og på spørsmål om respondentene ønsket å fortsette å engasjere seg som ledere i idretten var det 43% som svarte «*mye*» eller «*svært mye*».

67% har svart «*mye*» eller «*svært mye*» på spørsmålet om klubben de kommer fra ønsker at ungdom skal engasjere seg som ledere, og over halvparten fikk en rolle i klubben etter kurset.

Figur 13) Andel respondenter som fikk en rolle i klubben og hadde en kontaktperson etter endt kurs (n=32)

67% av respondentene som hadde en kontaktperson i klubben fikk en rolle etter endt kurs. Når det gjelder de 12 respondentene som er ledere i dag sier 42% av at de har mye innflytelse i organisasjonen de er i, mens 25% sier de har liten innflytelse (resten «noe»). Halvparten av respondentene føler de blir spurt og lyttet til i stor grad. Ser man på sammenhengen mellom opplevd innflytelse og ønske om å fortsette som leder svarer 40% av de som har mye innflytelse at de ønsker å fortsette i høy grad. De som har svart «noe» eller «liten» på innflytelse har på spørsmålet om å fortsette svart «mye» eller «noe» - altså høyere på en lik skala. Alle som føler de blir spurt og lyttet til «svært mye» har «svært mye» lyst til å fortsette som ledere. Hos de 15 respondentene som har vært engasjert som ledere tidligere så svarer 53% av disse «svært mye» eller «mye» på spørsmålet om de hadde en innflytelse i organisasjonen de var en del av. 27% av de som har vært engasjert i et lederverv tidligere ønsker å fortsette «svært mye».

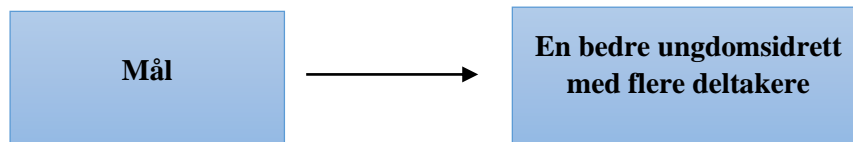
Blant de viktigste grunnene til at man engasjerer seg som leder svarte de 12 som i dag er ledere: 1) Ønsker å gi noe tilbake til idretten (83%), 2) Det er gøy (75%) og 3) Personlig utvikling (50%). I tillegg svarer 42% at det er bra å ha på en CV og fordi man lærer mye nyttig. De tre viktigste grunnene til at de som tidligere har hatt lederverv (n=15) har sluttet er: 1) Hadde ikke tid (67%), 2) Flyttet (47%) og 3) Ønsket å bruke tiden på å utøve egen idrett (13%). Én av respondentene har svart hun ikke ble hørt, mens én har svart at han ikke følte han hadde noen påvirkning.

Av de resultatene som er presentert kommer det fram at Lederkurs for ungdom 15-19 år er et kurs som respondentene er fornøyde med. Respondentene føler de får bruk for det de lærer og alle ønsker å anbefale kurset til andre. Totalt har 73% hatt et lederverv i idretten, men det er kun 32% som er engasjerte i et lederverv i dag. 67% føler at klubben de kommer fra ønsker at ungdom engasjerer seg som ledere, og 53% hadde en kontaktperson som fulgte dem opp i etterkant av kurset. Halvparten av de som er eller har vært engasjert som ledere føler de har eller hadde en innflytelse, og de som føler de blir spurt og lyttet til virker å være mer motiverte til å fortsette å engasjere seg som ledere. Spesielt gjelder dette for de respondentene som fortsatt er engasjert i dag. I og med at dette er et lederkurs og ikke et trenerkurs er et interessant funn at kun 27% er eller har vært engasjert som styremedlem. Det er viktig å påpeke at de unge lederne kan være med å påvirke i årene som kommer og dette kan føre til at idretten på lang sikt tjener på denne utdanningen. Likevel er det kun noen få organisasjonsledd som har en plan for hva ungdommen som deltar på kurs skal gjøre etter endt kurs. Det rapporteres på antall kurs og antall deltakere, men det er ingen som skriver noe om hvor disse ungdommen er i dag eller hva kurset har ført til. NIF (2012a) mener kurset har ført til økt medbestemmelse og styrket «ungt lederskap», noe som da samsvarer med NIFs nasjonale målsetting for «ungt lederskap», men på hvilken måte dette er økt og styrket kommer ikke fram.

7.4 Måloppnåelse

Selv om målene er satt, og disse er blitt kommunisert ut, vil måloppnåelsen være avhengig av hvordan mottakeren(e) tolker og forstår det budskapet som er kommunisert. I denne oppgaven har jeg tatt for meg de skriftlige dokumentene, og som nevnt tidligere kan jeg derfor ikke si noe hvordan disse benyttes, tolkes og forstås hos de som skal *handle* ut ifra de føringene som dokumentene gir. For å se nærmere på dette vil jeg trekke fram Coleman sin modell for forholdet mellom mikro- og makronivå. Målene benyttet i denne oppgaven, med utgangspunkt i NIF, vil bli sett på som «makroforhold», mens måloppnåelsen vil bli sett på som «makroutfall». På mikronivå vil aktørers tolkning og forståelse i særforbund, særkretser og

idrettskretser vise til «mikroforhold», og deres handlinger og operasjonalisering av NIFs mål vil her vise til «mikroutfall». Ved å kun ta utgangspunkt i et makronivå vil man gjøre det som Aakvaag (2008) kaller den kollektivistiske feilslutning og som Coleman (1986) refererer til som metodologisk holisme. Her vil da relasjon 4, fra A til D, være utgangspunktet hvor et fenomen på makronivå blir forklart i lys av et annet fenomen på makronivå.

Figur 14) En kollektivistisk feilslutning mellom makroforhold og makroutfall

En slik forklaring tar ikke hensyn til de som skal handle i tråd med målene og strategiene. Hva resultatet blir – altså måloppnåelsen – vil være avhengig av de som faktisk skal realisere målene. I dokumentene står det mål (A), og reaksjonen på disse er avhengig av forholdene hos de som leser dem (B). Disse aktørene handler (C) og bidrar til et utfall (D). Om de som sitter i særforbundene ikke anser målsettingene og strategiene som viktig eller relevante kan deres handling være å *ikke* videreføre disse ned til særkretsene. Dette kan da innebære en stopp i kommunikasjonen eller at et annet budskap enn det opprinnelige blir kommunisert videre. Fra innholdsanalysen kom det fram at det er stor variasjon mellom både idrettskretsene og særforbundene. Om målene og strategiene tolkes på en måte hvor hvert enkelt organisasjonsledd skal prioritere enkelte satsninger så vil dette da kunne føre til at noen av målene blir nådd mens andre blir ikke.

Nasjonale målsettinger (A) er ment å gi en effekt på aktiviteten, her forstått som flere ungdom med (D). For ungdomsidretten kan målet være «*et inkluderende tilbud for alle*». Organisasjonsleddene og deres individer (aktører) leser og tolker dette målet (B) og handler (C) ut ifra de forholdene de står ovenfor. Dette kan påvirkes av blant annet økonomi, størrelse og kjennetegn ved den spesifikke idrett. Deres handlinger påvirker videre utfallet, og dette trenger ikke nødvendigvis å ha en sammenheng med det som var utgangspunktet fra de nasjonale målene. Dette viser til den kompleksiteten som foreligger i idrettsorganisasjonen. Funnene i

denne oppgaven viser at det ikke er en klar sammenheng mellom det som er skrevet i dokumentene og endringen i deltakelse i ungdomsidretten, selv om enkelte tendenser er blitt trukket fram. Funnene viser også at det er en stor variasjon mellom hvilke mål og strategier som de ulike idrettskretsene, særforbundene og særkretsene har fokus på. Det er med andre ord noe som ikke fungerer slik det er tenkt, og modellen til Coleman kan her vise til noen forklaringer. I kapittel 6 ble noen organisasjonsutfordringer belyst, og ved å inkludere de handlende aktørene kan man få en enda rikere forståelse av forholdet mellom mål og måloppnåelse.

Det interessante i denne sammenhengen er at det totalt sett har vært en veldig lav endring i deltakelse i perioden 2011-2014. En viktig faktor her er at dette er et relativt kort tidsrom å studere endring på, men samtidig så viser også dette at i løpet av de siste årene så har idretten klart å opprettholde antall ungdom som deltar i idrett. Når resultatet fra dokumentanalysen viser en liten grad av konsistens i målsettingene så kan dette tyde på at andre forhold har hatt en større betydning. Likevel kan man ikke utelukke muligheten for at det overordnede fokuset på ungdomsidretten har påvirket det arbeidet som er blitt lagt ned, selv om dette ikke er formulert skriftlig. Fokuset på en idrett hvor alle skal ha mulighet til å være med kan i tillegg være en tankegang som flere har uten at de må lese om det i et dokument. Å legge til rette for både de som satser og de som kun ønsker å ha det gøy kan derfor være vanlig praksis flere steder, uten at de er kjent med de nasjonale målsettingene om ungdomsidretten. Dette viser igjen til nødvendigheten av å studere *faktiske* forhold, hvor målenes overføring til handling står sentralt.

Den samme modellen og den samme analysemåten kan gjøres for kursvirksomheten, hvor også aktørene er studert. Lederkurs for ungdom er tenkt som et tiltak for fremme ungt lederskap og å øke ungdoms medbestemmelse og innflytelse i idretten. Til modellen representerer dette relasjon 4, fra A til B, og her på et makronivå. For å unngå en kollektivistisk holisme må mikronivået inkluderes i forståelsen, hvor da mikroforhold (B) og mikroutfall (C) bidrar til en mer helhetlig forklaring. Om man her tar utgangspunkt i kursdeltakerne som aktørene på mikronivå vil mikroforhold kunne omhandle deres læring, erfaringer og motivasjon fra kurset. Lederkurset ble opplevd som nyttig og lærerikt, og de fleste følte at kurset forberedte dem til å ta på seg et lederverv. Flere fikk en rolle i idrettslaget etter endt kurs, og 73% av respondentene

har eller har hatt et lederverv. Grad av opplevd innflytelse og å bli spurt og lyttet til varierer, og som det kommer fram av spørreskjemaet så er de som opplever å bli spurt og lyttet til mest motivert for videre engasjement. Disse funnene viser til både individuelle forhold og handlinger, og kan videre si noe om måloppnåelsen. Lederkurs for ungdom fremmer ungt lederskap, men dette er avhengig av at ungdommen får en rolle i idrettslaget og at de opplever å bli spurt og lyttet til. Dette viser til en annen dimensjon på mikronivået som påvirker måloppnåelsen. Individuelle forhold innebærer også individenes (aktørenes) situasjon i idrettslaget, hvor blant annet idrettslagets ønske om å fremme ungt lederskap må bli tatt hensyn til. Ut ifra deres forhold vil de handle – eller ikke handle – noe som påvirker den ønskede effekten av økt medbestemmelse og innflytelse. Denne modellen kan dermed forstås med idrettslaget på mikronivå, hvor da idrettslagets forhold og handlinger er med å påvirke hvorvidt ungdom får en økt medbestemmelse og innflytelse.

Forholdet mellom mål og måloppnåelse er komplisert. Selv om mål er formulert og forankret i skriftlige dokumenter er ingen sikkerhet på at målene blir nådd. Det samme gjelder de konkrete tiltakene som iverksettes i jakten på disse målene. I et fullverdig byråkrati vil det ideelt sett være et overordnet og felles mål som alle i organisasjonen streber etter. For idretten sin del er ikke de felles målene like klare. Med flere ulike idretter og organisering på både nasjonalt, regionalt og lokalt nivå vil det kunne oppstå interessekonflikter. Dette gjelder både innad på samme geografiske nivå og mellom nivåene. Avstanden fra topp til bunn er lang, og den idrettsspesifikke ansvarsdelingen er bred. Grad av styring og oppfølging av mål er uklar, og Coleman sin modell belyser denne kompleksiteten ved å vise hvordan forhold og utfall på mikro- og makronivå påvirker hverandre. For å få et bedre innblikk i hvordan denne påvirkningen ser ut i praksis bør de handlede aktørene inkluderes i studien, og jeg vil bruke Coleman sin modell som bakteppe når jeg presenterer innspill til videre forskning. Mine funn i denne oppgaven har lagt et grunnlag på det Coleman referer til som makroforhold (A). Jeg har i tillegg fått et innblikk i utfallet (D) gjennom endringen i deltakelse og nytten av lederkurs, og enkelte forhold på mikronivå (B/C) er blitt belyst gjennom det elektroniske spørreskjemaet. For videre forskning mener jeg det mest interessante er å se på relasjon 1 og relasjon 3, altså mellom makro- og mikroforhold og mikroforhold og makroutfall.

8 Et blikk mot fremtiden

Jeg vil avslutte med å heve blikket mot framtiden. Funnene i denne oppgaven bør forstås som både faktiske forhold og formulerte påstander om virkeligheten. Tallenes tale er klare, og endringen i deltakelse fra 2011 til 2014 sier noe om faktiske forhold. Når det gjelder dokumentenes innhold, og da organisasjonsleddenes målsettinger for ungdomsidretten, så viser oppgaven til hva som faktisk er skrevet i tillegg til min forståelse av dette innholdet. Her vil en fruktbar videreføring av mine funn være å se nærmere på de innspillene som blir presentert rundt videre forskning. I tillegg til mine innspill vil jeg se på fremtiden i lys av de unges egne stemmer. Fra spørreskjemaet som ble sendt til deltakerne fra Lederkurs for ungdom 15-19 år kom det inn flere forslag til hva norsk idrett må gjøre i fremtiden for å bevare flere ungdom i idretten – både som utøvere og som ledere. Deres stemmer vil danne utgangspunktet for det fremtidssynet som blir presentert.

8.1 Innspill til videre arbeid og forskning

Ungdomsidretten har vært et viktig satsningsområde i flere år, og det virker som om de utfordringene som finner sted i dag er de samme som har eksistert tidligere. Det er en stor variasjon i dokumentenes innhold, både mellom nasjonalt og regionalt nivå og mellom NIF og særforbundene. Flere idrettskretser og særforbund viser til gode tiltak rundt ungdomsidretten, og på idrettslagsnivå kan det tenkes at den samme variasjonen også finner sted. Jeg vil her komme med innspill for både videre arbeid og videre forskning på ungdomsidretten ut ifra de funnene som er presentert.

Om idretten ønsker en reell endring i ungdomsidretten, her i streben etter nasjonale mål som gjenspeiler målgruppens ønsker og behov, så kan det kreve en endring i organisasjonsprosessene som foreligger i dag. Om ønsket er en felles satsning krever det at NIF følger opp arbeidet som gjøres i en større grad og at denne oppfølgingen også blir gjort av særforbundene, særkretsene og idrettskretsene. Dette kan kreve at styringsmidlene og metodene

må forsterkes på samme måte som at organisasjonsleddenes maktposisjon må styrkes dersom den hierarkiske strukturen skal ha en reell praktisk funksjon. I det nye idrettspolitiske dokumentet fra 2015 til 2019 er ansvarsdelingen og forpliktelsene formulert, men for at dette skal fungere må disse kommuniseres tydelig og følges opp i en større grad enn det virker å bli gjort i dag. For særiddrettene virker det å være en tettere sammenheng mellom forbund og region enn det er mellom forbund og krets. Det må påpekes at kun tre særkretser/regioner er studert. Et slikt funn kan tyde på at færre underliggende ledd forenkler både kommunikasjon og oppfølging, og her oppfordrer jeg til videre forskning. En utvikling som nå skjer i samfunnet er sammenslåing av kommuner og fylker. Denne samfunnsutviklingen vil påvirke idretten, og det kan hende at en utvikling fra krets til region for både idrettskretsene og særkretsene kan være en fordel om målet er en helhetlig og felles satsning på idretten.

Sammenhengen mellom mål og endring i deltakelse er ikke tydelig. For både idrettskretsene og særforbundene virker det likevel å være en tendens til at mål som omhandler aktiviteten, her kategoriene «idrett for alle» og «fremtidens utøvere», har en sammenheng med en positiv endringsindeks. Spesielt gjelder dette for kategorien «idrett for alle». Det kan derfor være en fordel for utviklingen av ungdomsidretten at dette målet får enda større plass i det videre arbeidet hos alle organisasjonsleddene. Når det gjelder sammenhengen mellom mål og tiltak, hvor lederkurs for ungdom er forstått som et tiltak for å fremme ungt lederskap, er det flere ungdom som får en rolle etter endt kurs. Dette gjelder likevel ikke alle, og som Røe, et.al. (2016) skriver i sin rapport om Jubileumsgaven stiller jeg også spørsmålsteget til om dette kan ha en sammenheng med manglende mål og strategier for hva som skal skje med ungdommen etter endt kurs. For å fremme medbestemmelse og ungt lederskap, her i et langsiktig perspektiv, bør de voksne sørge for at ungdommen opplever å ha innflytelse og blir spurt og lyttet til i det arbeidet som gjøres. En lengre presentasjon av ungt lederskap og ungdommens egne tanker om videre arbeid vil bli presentert i kapittel 8.2.

Når det gjelder videre forskning vil jeg vise til Coleman sin modell som er benyttet i denne oppgaven. Det virker å være et «brudd» fra A til C i modellen, altså fra makroforhold til mikroutfall. Dette vil da ha en innvirkning på D, måloppnåelsen. For videre forskning kan det være interessant å se nærmere på forholdet mellom A og B i modellen, altså relasjon 1 mellom makroforhold og mikroforhold. Hvordan blir målene og strategiene kommunisert ut fra NIF, og

på så måte ut fra særforbundene? På hvilken måte følger de opp arbeidet hos underliggende ledd? Videre kan det være interessant å se nærmere på de mikroforholdene i punkt B, som har en betydning for handlingene på mikronivå (C). Hvordan benyttes målene og strategiene i underliggende organisasjonsledd sitt daglige arbeid? På hvilken måte legger disse føringer for deres egne mål og strategier? Ingebrigtsen (2012) skrev i sin rapport om ungdomsidretten at en kan argumentere for at idrettstilbudet i den enkelte treningsgruppe er den viktigste faktoren for å forstå hvorfor utøvere opprettholder eller avslutter sin idrettsdeltakelse (side 31). Benytter man Coleman sin modell på idrettslaget kan da A referere til idrettslagets mål og B/C til trenerens forståelse av disse og handlinger på «feltet». For videre forskning kan det derfor være interessant å se nærmere på både idrettslagets mål og trenerens handlinger. Er det her en sammenheng mellom idrettslagets mål og trenerens praksis på feltet? I tillegg kan det være interessant å se om det er en sammenheng mellom NIF sine nasjonale målsettinger og de mål idrettslaget jobber etter. På så måte kan man få et bilde på hvorvidt målene har en praktisk overføring i selve aktiviteten.

8.2 De unges stemme

Under fakkemarkeringen av Ungdoms-OL sa årets ildsjel i Aust-Agder IK:

«Det er vi unge som skal bygge idretten i nåtiden og i fremtiden» (Tangen og Johansen, 2016)

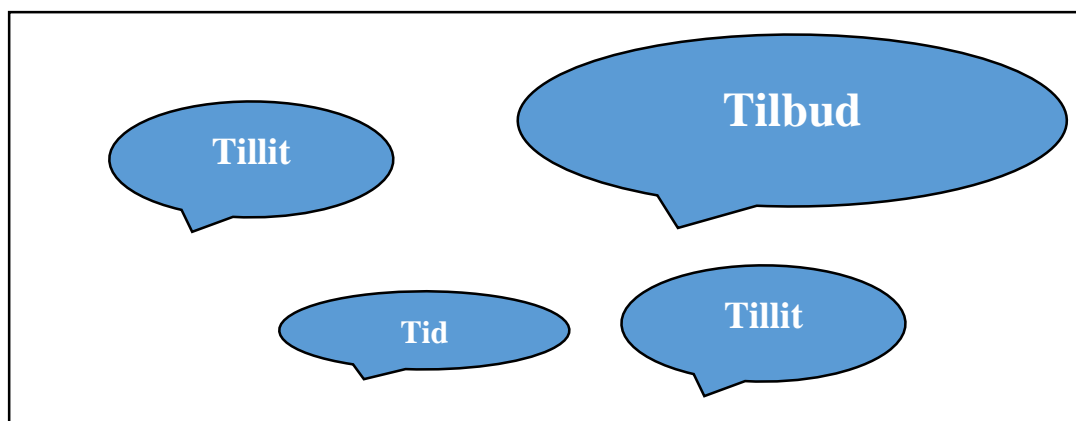
Ungdommen blir ofte nevnt i forbindelse med fremtiden, men de er også dagens utøvere, trenere, ledere og frivillige. Tar man utgangspunkt i målsettingene i det nye idrettspolitiske dokument 2015-2019 så er fortsatt fokuset på de tre tidligere målene. I programerklæringen står det at idretten skal engasjere flere unge som trenere og ledere (NIF, 2015a) og det skal satses på et bredt ungdomsløft hvor ungdom tar ansvar og gis handlingsrom til å forme sitt eget aktivitetstilbud og idrettslige fellesskap (NIF, 2015a:13). Funnene som Røe, et.al. (2016) presenterer fra Jubileumsgaven viser at ungdom har vært lite involvert i både planleggingen og organiseringen, og de stiller her spørsmålsteget til hvorvidt de ulike prosjektene har valgt riktige

alternativer siden det har vært en utfordring å få ungdom til å delta. Respondentene som har besvart spørreskjemaet i denne oppgaven kom med flere innspill og tanker til hvordan idretten bør utvikle seg videre. Spørsmålene i spørreskjemaet handlet om ungt lederskap, men flere av innspillene kan også ha en relevant plass i et utøverperspektiv.

Respondentene mener at det er viktig at ungdom har noe å si i idretten de driver med, og at ungt lederskap er essensielt for idrettens videreutvikling. Ungdom kommer ofte med nye innfallsvinkler og kan bidra til å gjøre idretten attraktiv og spennende for flere. En av respondentene har svart at:

«[Ungt lederskap] Kan fremme motivasjon og læring hos utøvere å ha en leder med liten aldersforskjell med dem selv – kan gjøre det morsommere for barn og unge å gå på idrett»

De fleste respondentene som deltok på lederkurset i Sør-Trøndelag er eller har vært trenere, og dette kan i lys av svarene fra spørreskjemaet ha en positiv virkning på deltakelsen i idretten. I forhold til satsningen på ungt lederskap i idretten kom respondentene med flere utfyllende svar på hva de selv mener er viktig for at flere ungdom skal engasjere seg som ledere. Svarene her kan plasseres i fire kategorier.

Figur 15) De unges stemme om fremtiden

Under kategorien «tid» kommer det blant annet frem at møtetidspunkt og møtested må legges til rette slik at de er «gunstige». Hva dette innebærer kommer ikke fram, men det kan tenkes at

det her handler om både når møtene blir lagt og hvor lenge møtene varer. Fra spørreskjemaet var det 67% som hadde sluttet å engasjere seg på grunn av at de ikke hadde tid. Det er et ønske om at ungdommen skal fortsette å være aktive, og ved å legge møtetidspunkt utenfor satte treningstider kan dermed være en fordel om man ønsker at ungdom skal kunne engasjere seg.

Når det gjelder «tilbud» så kan de fleste svarene plassere under denne kategorien. Her påpeker respondentene at ungdom må få slippe frem – få en mulighet – og at de voksne viser interesse for at ungdommen engasjerer seg. En av respondentene skrev at:

«Først og fremst er det viktig at alle voksne som jobber innen idretten ser hvor viktig det er at ungdommen får engasjert seg og delta i lederskapet»

Fra dokumentene som er gjennomgått står det blant annet at ungdom skal «*inviteres inn*» og «*aktivt involveres*», og første steg er at ungdommen får tilbud om å kunne engasjere seg. En annen respondent har svart:

«At de med lederverv aktivt jobber for å inkludere og oppmuntre ungdommen. Et langsikt perspektiv for alle som er inkludert i idretten, og at en handler etter dette»

At ungdommen får tilbud henger også sammen med kategorien «tillit». Respondentene mener at de voksne må ta ungdom på alvor, gi de ansvar og at voksne åpner for at ungdommen kan både lære og bidra. Det krever en støtte fra de eldre og det er derfor viktig at de voksne stiller opp. Et av svarene i spørreskjemaet oppsummerer den generelle tankegangen på denne kategorien:

«Ungdom må bli hørt, få ansvar og bli sett. Få motiveres av å bære få «være tilstede» på møter og i utvalg. Hvis unge ledere trives i rollene sine og organisasjonen viser at de satser på ungdom, verdsetter innsatsen, hører på dem og veileder dem, tror jeg dette vil «smitte» videre slik at flere inspireres til å engasjere seg»

Den siste kategorien, «trygghet», bygger videre på tankegangen om at de voksne må stille opp og at ungdom må få begynne med mindre roller. Ungdom må føle seg ønsket og trygge på rollen, og de trenger forbilder å se opp til. God opplæring gir trygghet og selvtillit, og voksne

som tar et ansvar for at dette skjer i egen organisasjon vil ha større sannsynlighet for å få med seg flere unge ledere. En av respondentene skrev at:

«Jeg tror at ungdommer må skaffe seg erfaring og ikke bli kastet ut i en stor rolle uten å vite noe om det på forhånd. Det er derfor viktig å starte med mindre roller, eller å gå på lederkurs slik som dette»

De unges stemme er klar; gi ungdom mulighet, ta de på alvor og tilrettelegg for både tid, sted og riktig opplæring. Nøkkelen i det pågående Ungdomsløftet er «ungt lederskap» (NIF, u.å.A), og ved å la ungdom ta ansvar for eget aktivitet vil man kunne imøtekomme NIFs nasjonale målsettinger fra idrettspolitisk dokument og fremme en utvikling av både nye ledere og idrettslige tilbud.

9 Avsluttende betraktninger

Vi er nå inne i idrettens ungdomsår hvor målene knyttet til ungdomsidrett i idrettspolitisk dokument 2015-2019 skal få innhold og virkning i den daglige aktiviteten, og Ungdomsløftet er halvveis i sitt tiårige løp. Det har vært en lav endring i deltakelse hos aldersgruppen 13-19 år de siste årene, og om norsk idrett etablerer en praksis som står i stil til innholdet i strategidokumentene kan det hende at enda flere ungdom deltar i fremtiden. Dette krever at alle i idrettsorganisasjonen bidrar, fra NIF og særforbund til treneren på grasrota. Organisert idrett er ikke for alle, men å tilrettelegge aktiviteten slik at flest mulig har anledning til å kunne være med kan sørge for at enda flere kan ta del i det idrettslige fellesskapet.

Denne masteroppgaven har flere viktige funn for videre arbeid med ungdomsidretten i Norge. Samtidig viser oppgaven at mer forskning kreves for å gi et mer helhetlig svar på målenes betydning for virkeligheten i idretten. Med ny informasjon dukker det opp nye spørsmål, og jeg håper det kommer noen etter meg som tar tak i disse spørsmålene. Seippel, et.al. (2016) skriver at er det fortsatt er mye vi mangler kunnskap om når det gjelder ungdomsidretten i Norge, og jeg håper funnene i denne oppgaven har bidratt med ny kunnskap rundt et tema som er lite belyst. Sammenhengen mellom mål og virkelighet er større enn de avgrensningene som er gjort i denne oppgaven, og selv om jeg her har sett nærmere på ungdomsidretten er måloppnåelse sentral for alt arbeid som legges ned. Jeg oppfordrer lederne i norsk idrett til nysgjerrighet og nytenking, slik at vi sammen med ungdommen selv kan utvikle morgensdagens ungdomsidrett.

10 Referanseliste

Fra bøker, bokkapitler, artikler etc.

- Aakvaag, G.C. (2008) *Moderne sosiologisk teori*. Oslo: Abstrakt forlag AS
- Aase, T.H. og Fossåskaret, E. (2014) *Skapte virkeligheter. Om produksjon og tolkning av kvalitative data*. Oslo: Universitetsforlaget
- Albrow, M. (1972) *Byråkratiet*. Oversatt av Egil A. Kristoffersen. Oslo: J.W. Cappelens Forlag AS.
- Angeltveit, R., Evjen, P.J. og Haugen, R. (2006) *Coaching, utvikling og ledelse*. Oslo: Akilles
- Aspvik, N.P., Sæther, S.A. og Ingebrigtsen, J.E. (2012) *Oppvekst i bygder. Ungdom i Sør-Trøndelag*. Trondheim: Senter for Idrettsforskning, NTNU Samfunnsforskning AS
- Bolman, L. G. og Deal, T. E. (2013) *Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse* (4.utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk
- Breivik, G. (2011) *Norges idrettsforbund som ideologisk maktfaktor og aktivitetsskaper* (side 11-27). I Hanstad, D.V. (red), Breivik, G., Sisjord, M.K. og Skaset, H.B. Norsk idrett. Indre spenning og ytre press. Oslo: Akilles
- Breivik, G. (2013) *Jakten på et bedre liv. Fysisk aktivitet i den norske befolkningen 1985-2011*. Oslo: Universitetsforlaget
- Buskens, V., Raub, W. og van Assen, M.A.L.M. (2012) *Micro-Macro Links and Microfoundations in Sociology*. London: Routledge
- Christensen, T., Læg Reid, P., Roness, P. G. og Røvik, K. A. (2009) *Organisasjonsteori for offentlig sektor*. Oslo: Universitetsforlaget
- Clegg, S., Courpasson, D. og Philips, N. (2006) *Power and organizations*. London: SAGE Publications Ltd.
- Coakley, J. og Pike, E. (2009) *Sports in Society: Issues and Controversies*. Berkshire: McGraw-Hill Education
- Coleman, J.S. (1986) *Social Theory, Social Research, and a Theory of Action*. American Journal of Sociology, vol. 91(6), 1309-1335
- Coleman, J.S. (1987) *Microfoundations and Macrosocial behavior*. I Giesen, B., Münch, R., Smelser, N.J. og Alexander, J.C. (red.), *The Micro-Macro Link* (side 153-173). California: University of California Press
- Coleman, J.S. (1990) *Foundations of Social Theory*. Cambridge: Harvard University Press
- Coleman, J.C. (2011) *The nature of adolescence* (Fourth Edition). New York: Routledge
- Coleman, J.S. og Hao, L. (1989) *Linear Systems Analysis: Macrolevel Analysis with Microlevel Data*. Sociological Methodology, vol. 19(1989), 395-422
- Elo, S. og Kyngäs, H. (2008) *The qualitative content analysis process*. Journal of Advanced Nursing, Vol.62(1),107-115
- Enjolras, B. og Waldahl, R.H. (2009) *Idrettsdemokratiet – makt og styring i idretten*. Oslo: Akilles
- Fivelsdal, E. (1971) *Om Max Webers sosiologi*. I Weber, M., *Makt og byråkrati* (side IX-XXIII). Oslo: Gyldendal
- Fougli, J. (1960) *De unges idrett* (3.utgave). Oslo: Norges Idrettsforbund, Utvalget for barne- og ungdomsidretten

- Hanstad, D.V. (2011) *Idrettens rolle i samfunnet* (side 7-10). I Hanstad, D.V. (red), Breivik, G., Sisjord, M.K. og Skaset, H.B. Norsk idrett. Indre spenning og ytre press. Oslo: Akilles
- Hanstad, D.V., Breivik, G., Sisjord, M.K. og Skaset, H.B. (2011) *Norsk idrett. Indre spenning og ytre press*. Oslo: Akilles
- Hompland, A. og Lorentzen, H. (2011) *Et regime i oppløsning* (side 507-524). I Hanstad, D.V. (red), Breivik, G., Sisjord, M.K. og Skaset, H.B. Norsk idrett. Indre spenning og ytre press. Oslo: Akilles
- Hsieh, H-F. og Shannon, S.E. (2005) *Three Approaches to Qualitative Content Analysis*. Qualitative Health Research, vol.15(9), 1277-1288.
- Ingebrigtsen, J. E. (2009) *Utvikling av barn og ungdoms idrettslige og fysiske aktivitetsnivå – hvorfor har det blitt så bra?* I Johansen, B.T., Høigaard, R., Fjeld, J.B. (red.), Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk (side 147-161). Kristiansand: Høgskoleforlaget AS
- Ingebrigtsen, J.E. (2012) *Ungdomsidretten i endring – tallenes tale om norsk ungdomsidrett 2006-2011*. Rapport fra NTNU Samfunnsforskning AS, Senter for idrettsforskning. Trondheim: NTNU
- Jacobsen, D.I. og Thorsvik, J.(2007) *Hvordan organisasjoner fungerer* (3.utgave). Bergen: Fagbokforlaget
- Jacobsen, D.I. og Thorsvik, J.(2013) *Hvordan organisasjoner fungerer* (4.utgave). Bergen: Fagbokforlaget
- Kitto S.C, Chester, J. og Grbich, C. (2008) *Quality in qualitative research*. Medical Journal of Australia, vol.188(4), 243-246
- Kjeldstadli, K. (1997) *Å analysere skriftlige kilder*. I Fossåskaret, E., Fuglestad, O.L., og Aase, T.H. (red), Metodisk feltarbeid. Del 2:207-236. Oslo: Universitetsforlaget
- Larsson, L. og Meckbach, J. (2012) *Stödjande miljöer för unga ledare – vilka är de och för vem? En studie av satsningar på rekrytering av unga ledare inom Idrottslyftets ram*. Stockholm: Gymnastik- och Idrottshögskolan
- Larsson, L. og Meckbach, J. (2013) *To be or not to be invited: Youth Sport – Young people's influence in voluntary sport*. Sport Science Review, 22(3-4):187-204
- Markula, P. og Silk, M. (2011) *Qualitative Research for Physical Culture*. Palgrave MacMillan, UK
- Martinsen, Ø.L. (2012) *Perspektiver på ledelse* (3.utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk
- Merton, R. K., Gray, A. P., Hockey, B. og Selvin, H. C. (1952) *Reader in bureaucracy*. New York: McMillan Publishing Co.
- Morgan, G. (2004) *Organisasjonsbilder: Innføring i organisasjonsteori*. Oversatt av Dag Gjestland. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Ommundsen, Y. (2011) *Spesialisere tidlig og plukke talenter – er det så lurt?* (side 53-68). I Hanstad, D.V. (red), Breivik, G., Sisjord, M.K. og Skaset, H.B. Norsk idrett. Indre spenning og ytre press. Oslo: Akilles
- Rafoss, K. (2015) *Hall i Nord. En studie av beslutningsprosesser, anleggsbruk og idrettsdeltakelse knyttet til bygging av store innendørshaller i lokalsamfunn i Nord-Norge* (Doktoravhandling). NTNU, Trondheim
- Ringdal, K. (2013) *Enhet og mangfold – Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (3.utgave). Bergen: Fagbokforlaget
- Røe, L., Lockert, F.G. og Lemyre, P-N. (2016) *Ungdom i bevegelse – Hvordan beholde flere ungdommer lengre innenfor den organiserte idretten?* Oslo: FOBU, NIH

- Schiefloe, P.M. (2011) *Mennesker og samfunn. Innføring i sosiologisk forståelse* (2. utgave). Bergen: Fagbokforlaget
- Seippel, Ø. (2005) *Orker ikke, gidder ikke, passer ikke? Om frafallet i norsk idrett*. (Rapport 3:2005). Oslo: Institutt for samfunnsforskning
- Seippel, Ø. (2016) *Sprek, vakker og kjedelig? Trening og mening blant ungdom: 1985-2013*. I Seippel, Ø., Sisjord, M-K. og Standbu (red.), *Ungdom og idrett* (side 93-112). Oslo: Cappelen Damm AS
- Seippel, Ø., Sisjord, M-K. og Standbu, Å. (2016) *Ungdom og idrett*. Oslo: Cappelen Damm AS
- Simon, H. A. (1952) *Decision-Making and Administrative Organization*. I Gray, A. P., Hockey, B., Selvin, H. C. og Merton, R. K. (red.), *Reader in Bureaucrazy* (side 185-194). New York: McMillan Publishing Co.
- Sisjord, M.K. (2011) *Nye ungdomsidretter – bidrag til mangfold og endring av idrettsfeltet* (side 87-104). I Hanstad, D.V. (red), Breivik, G., Sisjord, M.K. og Skaset, H.B. *Norsk idrett. Indre spenning og ytre press*. Oslo: Akilles
- Skaset, H.B. (2011) *Kampen om makten i NIF* (side 469-486). I Hanstad, D.V. (red), Breivik, G., Sisjord, M.K. og Skaset, H.B. *Norsk idrett. Indre spenning og ytre press*. Oslo: Akilles
- Skog, O-J. (2004) *Å forklare sosiale fenomener – en regresjonsbasert tilnærming*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Steen-Johnsen, K. (2011) *Særforbund i en brytningstid – mellom byråkrati, kommersialisme og frivillighet* (side 241-257). I Hanstad, D.V. (red), Breivik, G., Sisjord, M.K. og Skaset, H.B. *Norsk idrett. Indre spenning og ytre press*. Oslo: Akilles
- Stensaasen, S. (1979) *Barn og ungdom. Utvikling og idrett*. Rud: Norges Idrettsforbund
- Strand, T. (2007) *Ledelse, organisasjon og kultur* (2.utgave). Bergen: Fagbokforlaget
- Thagaard, T. (2003) *Systematikk og innlevelse* (2.utgave). Bergen: Fagbokforlaget
- Thompson, P. og McHugh, D. (1995) *Work Organisations. A critical Introduction* (2.utgave). London: McMillan Press LTD
- Tønnesson, S. (1986) *Norsk idretts historie. Folkehelse, trim, stjerner, 1939-1986*. Oslo: Aschehoug
- Ulstein, K. (1998) *Organisasjon og ledelse i frivillig arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget AS
- Waldahl, R.H. og Skille, E.Å. (2014) *Youth co-determination in Norwegian sport*. *International Journal of Sport Policy and Politics*. DOI: 10.1080/19406940.2014.937736
- Waldahl, R.H. og Skille, E.Å. (2016) *Ungdoms medbestemmelse i norsk idrett*. I Seippel, Ø., Sisjord, M-K. og Standbu (red.), *Ungdom og idrett* (side 52-69). Oslo: Cappelen Damm AS
- Weber, M. (1952) *The Essentials of Bureaucratic Organization: An Ideal-Type Construction*. I Gray, A. P., Hockey, B., Selvin, H. C. og Merton, R. K. (red.), *Reader in Bureaucrazy* (side 18-27). New York: McMillan Publishing Co.
- Weber, M. (1971) *Makt og byråkrati* (Oversatt av Dag Østerberg). Oslo: Gyldendal. (Originalutgaven utgitt 1922) Atkinson, P. og Coffey, A. (2011) *Analysing Documentary Realities*. I Silverman, D. (red.), *Qualitative Research* (s.77-92). London: Sage Publications
- Widerberg, K. (2001) *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt*. Oslo: Universitetsforlaget
- Wildemuth, B.M. og Zhang, Y. (2009) *Qualitative Analysis of Content*. I Wildemuth, B.M. (red.), *Applications of Social Research Methods to Questions in Information and Library Science* (side 308-319). Westport, CT: Libraries Unlimited.

Fra internett

- Aust-Agder IK (2014a) *Strategidokument 2014-2016*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/aust-agder-idrettskrets/dokumenter/strategidokument-2014-2016-aaik.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Aust-Agder IK (2014b) *Tingdokumenter 2014*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/aust-agder-idrettskrets/dokumenter/tingdokumenter-2014.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Aust-Agder IK (u.å.) *Møtereferater*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/aust-agder-idrettskrets/om-idrettskretsen/styreprotokoller/#> (Hentet 08.11.15)
- Akershus IK (2012) *Årsrapport 2012*. Hentet fra: https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/akershus-idrettskrets/om-akershusidretten/arsrapport/aik_arsrapport-2012.pdf (Hentet 08.11.15)
- Akershus IK (2013) *Årsrapport 2013*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/akershus-idrettskrets/om-akershusidretten/arsrapport/arsrapport-2013.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Akershus IK (2014) *Årsrapport 2014*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/akershus-idrettskrets/om-akershusidretten/arsrapport/arsrapporten-2014.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Akershus IK (u.å.) *Møtereferater*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/akershus-idrettskrets/om-idrettskretsen/om-aik1/> (Hentet 08.11.15)
- Andersen, I. (2013) *Den norske idrettsmodellen*. Hentet fra: <http://slideplayer.no/slide/2138522/> (Hentet 26.02.16)
- Andreassen, M. (2012) *Ungdomsløftet*. Hentet fra: <https://prezi.com/9uhhcibz8ss/ungdomslftet/> (Hentet 26.02.16)
- Befring, E. (2015) *Kvantitativ metode*. De nasjonale forskningsetiske komiteene. Hentet fra: <https://www.etikkom.no/FBIB/Introduksjon/Metoder-og-tilnarminger/Kvantitativ-metode/> (Hentet 21.03.16)
- De nasjonale forskningsetiske komiteene (2010) *Forskerrollen*. Hentet fra: <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/medisin-og-helse/kvalitativ-forskning/5-forskerrollen/> (Hentet 21.03.16)
- Fangen, K. (2015) *Kvalitativ metode*. De nasjonale forskningsetiske komiteene. Hentet fra: <https://www.etikkom.no/fbib/introduksjon/metoder-og-tilnarminger/kvalitativ-metode/#spr> (hentet 21.03.16).
- Gullord, S.S (2016) *Ungdoms-OL beviste at de unge kan, bare de får lov*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/blogg/ungdoms-ol-beviste-at-de-unge-kan-bare-de-far-lov/> (Hentet 09.03.16)
- Helleland, L.C.H. (2016) *Tale til Idrettsgallaseminaret*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/tale-under-idrettsgallaseminaret-2016/id2470582/> (Hentet 26.02.16)
- Hellevik, O. (2015). *Spørreundersøkelser*. De nasjonale forskningsetiske komiteene. Hentet fra: <https://www.etikkom.no/FBIB/Introduksjon/Metoder-og-tilnarminger/Sporreundersokelser/> (hentet 21.03.16)
- Kulturdepartementet (2012) *Meld. St. 26 – Den norske idrettsmodellen*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/aaf9142d54e344608cc20d4e5fa752e0/no/pdfs/stm20112012026000dddpdfs.pdf> (Hentet 27.02.16)

- Kulturdepartementet (2014a) *Tilskudd til Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF)*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dep/kud/tilskudd/tilskudd-til-idrett1/Tilskudd-til-Norges-idrettsforbund-og-olympiske-og-paralympiske-komite-NIF/id764865/> (Hentet 02.02.16)
- Kulturdepartementet (2014b) *Idrettspolitikken*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/idrett/id2001187/> (Hentet 02.02.16)
- Lovdata (2015) *Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komités lov*. Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NIFL/niflov/2015-06-07-1> (Hentet 02.02.16)
- Møre- og Romsdal IK (2013) *Årsrapport 2013*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/more-og-romsdal-idrettskrets/dokumenter/mrik-okonomi-arsrapport-2013.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Møre- og Romsdal IK (2015) *Innspill til IPD 2015-2019*. Hentet fra: https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/more-og-romsdal-idrettskrets/dokumenter/mrik_innspill_fra_more_og_romsdal_idrettskrets_til_ipd_2015-2019_.pdf (Hentet 08.11.15)
- Møre- og Romsdal IK (u.å.) *Møtereferater*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/more-og-romsdal-idrettskrets/kalender/inkallinger-og-protokoller/> (Hentet 08.11.15)
- Norges Badmintonforbund (2012) *Årbok 2012-2014, til Forbundstinget 2012*. Hentet fra: http://utvikling.badminton.no/wp-content/uploads/2012/04/aRBOK-2012_.pdf (Henter 09.11.15)
- Norges Badmintonforbund (2014) *Årbok 2014-2016, til Forbundstinget 2014*. Hentet fra: <http://www.badminton.no/wp-content/uploads/2012/05/AARBOK-2014-.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Biljardforbund (2012) *Langtidsplan 2012-2017*. Hentet fra: https://drive.google.com/file/d/0Bx_JLkrncP6BM25NZ3NWQUxKR3M/view?usp=drive_web&pref=2&pli=1 (Hentet 09.11.15)
- Norges Biljardforbund (2014) *Tingprotokoll 2014*. Hentet fra: https://drive.google.com/file/d/0Bx_JLkrncP6BbGRsSjVQR0IwWkk/view?pref=2&pli=1 (Hentet 09.11.15)
- Norges Bordtennisforbund (2012) *Årsberetning 2011-2012*. Hentet fra: <http://bordtennis.no/wp-content/uploads/2015/09/%C3%85rsberetning-2011-2012-.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Bordtennisforbund (2014) *Årsberetning 2013-2014*. Hentet fra: <http://bordtennis.no/wp-content/uploads/2015/09/%C3%85rsberetning-2013-2014-.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Bordtennisforbund (2015) *Tingprotokoll 2015*. Hentet fra: <http://bordtennis.no/wp-content/uploads/2015/09/Tingprotokoll-2015.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Bueskytterforbund (2012) *Referat Forbundstinget 2012*. Hentet fra: http://www.bueskyting.no/attachments/article/1658/Referat_fra_NBFs_Ting_2012.pdf (Hentet 09.11.15)
- Norges Bueskytterforbund (u.å.A) *Diskusjonsgrunnlag til strategiprosessen for barne og ungdomsidretten*. Hentet fra: <http://www.bueskyting.no/attachments/article/2112/Diskusjonsgrunnlag%20%20barne%20og%20ungdomsidretten.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Bueskytterforbund (u.å.B) *Møtereferater*. Hentet fra: <http://www.bueskyting.no/index.php/dokumenter/publikasjoner/55-styrem> (Hentet 09.11.15)
- Norges Bandyforbund (2012) *Strategiplan 2012-2016*. Hentet fra: http://www.bandyforbundet.no/strategisk_plan1216.pdf (Hentet 09.11.15)

- Norges Bandyforbund (2014) *Årsberetning og regnskap 2012-2014/Strategi-Arbeidsplan og budsjett 2014-2017*. Hentet fra: http://www.bandyforbundet.no/beretning_2012-2014.pdf (Hentet 09.11.15)
- Norges Bandyforbund (u.å.) *Møtereferater*. Hentet fra: <http://www.bandyforbundet.no/nytt.asp> (Hentet 09.11.15)
- Norges Fotballforbund (2015) *Årsrapport 2015*. Hentet fra: <http://www.joomag.com/magazine/nff-nff-%C3%85rsrapport-2015/0871095001455284225?short> (Hentet 22.05.16)
- Norges Friidrettsforbund (2011) *Strategisk plan mot 2015*. Hentet fra: <http://docplayer.no/262768-Norsk-friidrett-mot-2015-strategisk-plan.html> (Hentet 09.11.15)
- Norges Friidrettsforbund (2013) *Tingdokumenter Forbundstinget 2013*. Hentet fra: <https://www.friidrett.no/globalassets/om-nfif/friidrettstinget/2013/tingdokumentetpdf.pdf> (Henter 09.11.15)
- Norges Friidrettsforbund (2015a) *Strategisk plan for norsk friidrett 2015-2020*. Hentet fra: https://www.friidrett.no/globalassets/dokumenter/nfif/strategiplan_friidretten_v2.0.pdf (Hentet 09.11.15)
- Norges Friidrettsforbund (2015b) *Protokoll Forbundstinget 2015*. Hentet fra: <https://www.friidrett.no/globalassets/om-nfif/friidrettstinget/2015/protokoll-2015.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Friidrettsforbund (2015c) *Tingdokumenter Forbundstinget 2015*. Hentet fra: <https://www.friidrett.no/globalassets/om-nfif/friidrettstinget/2015/tingdokumenter-2015.pdf> (Hentet 09.11.15)
- NIF (2011a) *Idrettspolitisk dokument 2011-2015*. Hentet fra: https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/idrettspolitisk_dokument2011_2015.pdf (Hentet 08.11.15)
- NIF (2011b) *Retningslinjer for ungdomsidrett*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/tema/ungdomsidrett/retningslinjer-for-ungdomsidrett/> (Hentet 22.03.16)
- NIF (2012a) *Årsrapport 2012*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/arsrapporter/aarsrapport2012.pdf> (Hentet 01.12.15)
- NIF (2012b) *Spillemiddelrapport 2012*. Hentet fra: https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/protokoller_rapporter/nif_spillemiddelrapport-2012_web.pdf (Henter 26.02.16)
- NIF (2012c) *Ledermøte 2012 NIF og ISF*. Hentet fra: <http://docplayer.no/2373729-Ledermote-nif-og-isf-2012-8-juni-2012-rica-hell-hotel-stjordal.html> (Hentet 08.11.15)
- NIF (2013) *Årsrapport 2013*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/arsrapporter/aarsrapport2013.pdf> (Hentet 03.12.16)
- NIF (2014) *Årsrapport 2014*. Hentet fra: https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/nif-aarsrapport-2014_enkelt sider_lr.pdf (Hentet 03.12.16)
- NIF (2015a) *Idrettspolitisk dokument 2015-2019*. Hentet fra: https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/idrettspolitisk-dokument-2015-2019/57_15_nif_idrettspolitisk-dokument-2015-2019_lr_0909.pdf (Hentet 08.11.15)

- NIF (2015b) *Idrettens barnerettigheter og bestemmelser for barneidrett*. Hentet fra: https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/7d1ccf72f5a047dfac1b2124adaddf42/117_15_barneidrett_sbestemmelsene_lr.pdf (Hentet 19.05.16)
- NIF (u.å.A) *Ungdomsløftet*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/tema/ungdomsidrett/ungdomsloftet/> (Hentet 26.02.16)
- NIF (u.å.B) *Organisering*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/organisering/> (Hentet 02.02.16)
- NIF (u.å.C) *Møtereferater*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/idrettsstyret/> (Hentet 08.11.15)
- NIF (u.å.D) *Utdanning og kurs i NIF*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/tema/ungdomsidrett/utdanning-og-kurs/> (Hentet 22.03.16)
- NIF (u.å.E) *Poster Lederkurs for ungdom 15-19 år*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/more-og-romsdal-idrettskrets/dokumenter/lederkurs-for-ungdom/lederkurs-for-ungdom2011.pdf> (Hentet 22.03.16)
- Nordland IK (2014) *Strategiplan 2014-2015*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/nordland-idrettskrets/dokumenter/planer-nik/strategiplan-nik-2014-2015.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Nordland IK (2015a) *Handlingsplan 2015*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/nordland-idrettskrets/dokumenter/planer-nik/handlingsplan-nik-2015.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Nordland IK (2015b) *Kommunikasjonsplan 2015-2016*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/nordland-idrettskrets/dokumenter/planer-nik/kommunikasjonsplan-nik-2015-2016.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Norges Luftsportsforbund (2013a) *Langtidsplan og budsjett 2013-2015*. Hentet fra: <http://www.nlf.no/sites/default/files/forbund/dokument/langtidsplan.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Luftsportsforbund (2013b) *Protokoll Motorflyseksjonens seksjonsmøte 2013*. Hentet fra: <http://nlf.no/sites/default/files/nlfinfo/dokument/motorflyseksjonen.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Luftsportsforbund (2014) *Årsrapport 2013-2014*. Hentet fra: <http://docplayer.no/1282715-Arsrapport-2013-2014-norges-luftsportforbund-arsrapport-2013-1.html> (Hentet 09.11.15)
- Norges Luftsportsforbund (2015) *Langtidsplan og budsjett 2015-2017*. Hentet fra: http://www.nlf.no/sites/default/files/nlfinfo/dokument/nlf_ting_2015_langtidsplan_og_budsjett_2015_-_2017_-_vedtatt_0.pdf (Hentet 09.11.15)
- Norges Orienteringsforbund (2014a) *Strategi 2020: Tingperiode 2014-2016 – retning mot 2020*. Hentet fra: http://www.orientering.no/media/filer_public/37/38/37383c27-5c36-42e2-b091-c6f555920c3f/strategi_2020_vedtatt_pa_tinget_2014.pdf (Hentet 09.11.15)
- Norges Orienteringsforbund (2014b) *Toppidrettsplan 2014*. Hentet fra: http://www.orientering.no/media/filer_public/4f/be/4f5119-aa99-44c4-90a9-a496bc545374/toppidrettsplan_godkjent_pa_forbundstinget_2014.pdf (Hentet 09.11.15)
- Norges Rytterforbund (2011) *Langtidsplan 2011-2015*. Hentet fra: <http://www.rytter.no/wp-content/uploads/2014/12/Langtidsplan-2011-2015-VEDTATT-Tinget-2011.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Rytterforbund (2015) *Rytterpolitisk dokument 2015-2019*. Hentet fra: <http://www.rytter.no/wp-content/uploads/2014/12/rytterpolitisk-dok-2015-2019-godkjent-rytterttinget2015.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Rytterforbund (u.å.A) *Tingprotokoller og årsberetninger*. Hentet fra: <http://www.rytter.no/nryf/om-nryf/organisasjon/rytterttinget/rytterttingetprotokoller/> (Hentet 09.11.15)

- Norges Rytterforbund (u.å.B) *Møtereferater*. Hentet fra: <http://www.rytter.no/nryf/om-nryf/organisasjon/> (Hentet 09.11.15)
- Norges Skiforbund (2012) *Skipolitisk dokument 2012-2016*. Hentet fra: http://www.skiforbundet.no/Documents/Om%20Skiforbundet/Innhold_ny_korr.pdf (Hentet 09.11.15)
- Norges Skiforbund (2013) *Årsberetning 2012-2013*. Hentet fra: <http://www.skiforbundet.no/Documents/Om%20Skiforbundet/%C3%85rsberetning%202012-2013.pdf> (Hentet 09.11.15)
- Norges Skiforbund (2014) *Årsberetning 2013-2014*. Hentet fra: https://issuu.com/print_house/docs/_rsberetning2014 (Hentet 09.11.15)
- Norges Tennisforbund (2015) *Strategiplan 2015-2017*. Hentet fra: http://tennis.no/wp-content/uploads/2015/10/NTF_Handlingsplan_2015-17.pdf (Hentet 09.11.15)
- Nord-Trøndelag IK (2015) *Tiltaksplan 2015*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/nord-trondelag-idrettskrets/dokumenter-til-nyheter/tiltaksplan/tiltaksplan-2015.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Oslo IK (2012) *Årsberetning 2012*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/oslo-idrettskrets/dokumenter/kretsstyret/aarsberetninger/oik-aarsberetning-2012-web.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Oslo IK (2013) *Årsberetning 2013*. Hentet fra: https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/oslo-idrettskrets/dokumenter/kretsstyret/aarsberetninger/arsberetning_oik_2013.pdf (Hentet 08.11.15)
- Oslo IK (2014) *Årsberetning 2014*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/oslo-idrettskrets/dokumenter/kretsstyret/aarsberetninger/oik-arsberetning-2014-web.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Rogaland IK (2012b) *RIKs handlingsplan 2012-2014*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/rogaland-idrettskrets/dokumenter/om-idrettskretsen/rik-handlingsplan-2012-2014-tf6.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Rogaland IK (2014) *RIKs beretning 2012-2014*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/rogaland-idrettskrets/dokumenter/om-idrettskretsen/idrettskretsting2014/2-sak-riksberetning-2012-2014.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Rogaland IK (u.å.) *Møtereferater*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/rogaland-idrettskrets/om-idrettskretsn/styreprotokoller-2014---2016/#> (Hentet 08.11.15)
- Tangen, T.E. og Johansen, T. (2016) *Ildsjel: -Vi unge skal bygge idretten*. Hentet fra: <https://www.norsk-tipping.no/artikler/ildsjel-vi-unge-skal-bygge-idretten> (Hentet 15.05.16)
- Telemark IK (u.å.) *Møtereferater*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/telemark-idrettskrets/om-idrettskretsen/protokoller/> (Hentet 08.11.15)
- Trøndelag Fotballkrets (2016) *Beretning 2015 til Kretstinget 2016*. Hentet fra: http://www.fotball.no/Documents/Kretser/Trondelag/1_Krets/Dokumenter/%C3%85RSBERETNING%202015%20Endelag%20versjon%20290116.pdf (Hentet 05.03.16)
- Tvare, T. (2013) *Ungdomsløftet i norsk idrett*. Hentet fra: <http://slideplayer.no/slide/2012217/> (Hentet 26.02.16).
- Veum, A. (u.å.) *Hvordan skape idretts glede for ungdom?* Hentet fra: <http://slideplayer.no/slide/2145860/> (Hentet 26.02.16)
- Vestfold IK (2012) *Årsberetning 2012*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/vestfold-idrettskrets/dokumenter/tingdokumenter/2014/tingdokumenter-2012.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Vestfold IK (2013) *Årsberetning 2013*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/vestfold-idrettskrets/dokumenter/tingdokumenter/2014/tingdokumenter-2013.pdf> (Hentet 08.11.15)

- Vestfold IK (2014) *Strategiplan 2014-2016*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/vestfold-idrettskrets/dokumenter/tingdokumenter/2014/strategiplan-vestfold-idrettskrets.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Vestfold IK (u.å.) *Møtereferater*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/vestfold-idrettskrets/om-oss/styreprotokoller/> (Hentet 08.11.15)
- Wendelborg, C.D. (2015) *Idrettens ungdomsår 2016*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/Nyhet/idrettens-ungdomsar-2016/> (Hentet 26.02.16)
- Østfold IK (2012) *Årsrapport 2012*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/ostfold-idrettskrets/dokumenter/arsrapporter/arsrapport-oik-12.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Østfold IK (2014a) *Rapport 2011-2013 (Tingrapport 2011-2014)*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/ostfold-idrettskrets/dokumenter/arsrapporter/9-tingrapport-oik-2011-2013.pdf> (Hentet 08.11.15)
- Østfold IK (2014b) *Årsrapport 2014*. Hentet fra: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/ostfold-idrettskrets/dokumenter/arsrapporter/oik-arsrapport-2014.pdf> (Hentet 08.11.15)

VEDLEGG 1: Idrettskretsenes dokumenter

IDRETTSKRETS	KRETSTING	STRATEGI-PLAN	VIRKSOMHETS- OG HANDLINGSPLAN	MØTE-REFERAT	ÅRSBERETNING	ANNET	HJEMMESIDE
Akershus	2014		V	8	2011,2012,2013,2014		https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/akershus-idrettskrets/
Aust-Agder	2014	x		17			https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/aust-agder-idrettskrets/
Buskerud	2014	x		12		Ledermøte x2	https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/buskerud-idrettskrets1/
Finnmark	2014			11			https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/finnmark-idrettskrets/
Hedmark				3			https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/hedmark-idrettskrets/
Hordaland	2012/2014			12	2010-2012 2012-2014		https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/hordaland-idrettskrets/
Møre og Romsdal	2014	x		22	2012,2013,2014	Innspill IPD2015-2019	https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/more-og-romsdal-idrettskrets/
Nord-Trøndelag	2012/2014			17		Tiltaksplan 2015	https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/nord-trondelag-idrettskrets/
Nordland	2014	x	H	5		Kommunikasjonsplan 2015/2016	https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/nordland-idrettskrets/
Oppland				13		Idrettsplan 2015/2016	https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/oppland-idrettskrets/
Oslo				33	2011,2012,2013,2014	Medlemsutvikling OIK	https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/oslo-idrettskrets/
Rogaland	2012		H	21	2012-2014		https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/rogaland-idrettskrets/
Sogn og Fjordane		x		6			https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/sogn-og-fjordane-idrettskrins/
Sør-Trøndelag	2014	x		14			https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/sor-trondelag-idrettskrets/
Telemark				23			https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/telemark-idrettskrets/
Troms	2012/2014	x	H	30			https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/troms-idrettskrets/
Vest-Agder				14			https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/vest-agder-idrettskrets/
Vestfold	2014	x		25	2012,2013		https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/vestfold-idrettskrets/
Østfold				13	2012,2013	Rapport 2011-2013	https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/ostfold-idrettskrets/

VEDLEGG 2: Særforbundenes dokumenter

FORBUND	FORBUNDSTING	STRATEGIPLAN	VIRKSOMHETS- OG HANDLINGSPLAN	MØTE-REFERAT	ÅRSBERETNING	ANNET	HJEMMESIDE
Norges ake-, bob- og skeleton forbund						Ingenting	http://www.nabsf.no/
Norges Amerikanske idretters forbund				9	2012-2014		http://amerikanskeidretter.no/forbund/#administrasjonen
Norges Badmintonforbund		(Langtidsplaner ligger i årbøkene)	9xH	22	Protokoll 2013/2014 Årbok 2012/2014 Årbok 2014/2016		http://www.badminton.no/
Norges Bandyforbund	2012,2014	x		28	Årsberetning 2010-2012 Årsberetning 2012-2014	37 møtereferat innebandy Strategiplan hockey 30 møtereferat hockey Protokoll årsmøte bandy 2015 Årsberetning bandy 2014-2015	http://www.bandyforbundet.no/
Norges Basketballforbund		x					https://basket.klubb.nif.no/Sider/Hjem.aspx
Norges Biljardforbund	2012 (x2),2014		Langtidsplan 2013-2018	22		Organisasjonskart Saksdokumenter tinget 2014	http://www.biljardforbundet.no/
Norges Bokseforbund						Ingenting	http://www.boksing.no/t2.asp
Norges Bordtennisforbund	2013,2015			29	Årsberetning 2011-2012 Årsberetning 2013-2014		http://bordtennis.no/
Norges Bowlingforbund						Sportsplan Aktivitetsplan	http://www.bowling.no/
Norges Bryteforbund	2013, 2015					Saksdokumenter Tinget 2015	http://www.bryting.no/
Norges Bueskytterforbund	2012, 2014			14		Strategiarbeid Tinget 2014 Diskusjonsgrunnlag trenerløype og B+U idretten	http://www.bueskyting.no/
Norges Castingforbund						Ingenting	http://castingforbundet.no/
Norges Cricketforbund						Ingenting	http://www.cricketforbundet.no/
Norges Curlingforbund	2012,2013,2014,2015			8			http://www.curling.no/

FORBUND	FORBUNDSTING	STRATEGIPLAN	VIRKSOMHETS- OG HANDLINGSPLAN	MØTE-REFERAT	ÅRSBERETNING	ANNET	HJEMMESIDE
Norges Cykleforbund	2014						http://www.sykling.no/
Norges Danseforbund		x	H				http://dansing.no/
Norges Dykkeforbund						Har noe informasjon på hjemmesiden – verdier+formål	http://www.ndf.no/
Norges Fekteforbund	2012, 2014		Langtidsplan 2012-2016	44	Årsberetning 2012, 2014	Saksdokumenter Tinget 2014	http://www.fekting.no/
Norges Fleridrettsforbund				9		Ledermøtet 2014 Årsmøte 2013/2015 boccia og teppecurling Møtereferat (9) boccia og teppecurling	http://www.fleridrett.no/
Norges Fotballforbund	2012, 2014, 2015		H		Årsberetning 2012, 2013,2014	Styremøter på nett (2013) Statistikk breddefotball 2011-2014 Tinghefte 2012,2014,2015	http://www.fotball.no/
Norges Friidrettsforbund	2013, 2015	x (2 stk)				Barn og ungdom 2013 Ung:Leder 2013 Tingdokumenter 2013	http://www.friidrett.no/Sider/norskfriidrett.aspx
Norges Golfforbund	2013		V	1	Årsberetning 2012,2013,2014	Tingdokumenter 2015	http://www.golfforbundet.no/
Norges Gymnastikk- og Turnforbund	2012, 2014					Noe om på hjemmesiden om NGTF	http://www.gymogturn.no/
Norges Hundekjørerforbund	2013, 2014, 2015			24			http://www.sleddog.no/
Norges Håndballforbund	2013, 2015	x (2 stk)		31			https://www.handball.no/
Norges Ishockeyforbund		x					https://www.hockey.no/
Norges Judoforbund		x			Årsberetning 2012, 2013, 2014	Høringsutkast strategiplan 2016-2018	http://www.judo.no/
Norges Kampsportforbund						Ny hjemmeside, lite informasjon	http://kampsport.no/
Norges Kickboxingforbund						Ingenting	http://kickboxing.no/
Norges Klatreforbund	2012	x	H	25	Årsberetning 2014		http://www.klatring.no/Default.aspx
Norges Luftsportforbund	2013, 2015	x	H	24	Årsberetning 2013-2014	Alle underkomiteene sine tingmøter 2013 og 2015	http://www.nlf.no/

FORBUND	FORBUNDSTING	STRATEGIPLAN	VIRKSOMHETS- OG HANDLINGSPLAN	MØTE-REFERAT	ÅRSBERETNING	ANNET	HJEMMESIDE
Norges Motorsportforbund			H (x2)	26		NMF IPD13-17 Seksjonsmøter 2014	http://www.nmfsport.no/
Norges Orienteringsforbund		x				Kretsledermøte 2015 Toppidrettsplan 2014	http://www.orientering.no/
Norges Padleforbund	2013		V	19	Årsberetning 2013, 2014		http://www.padling.no/
Norges Roforbund		x		23		Ledermøtet 2014	http://roing.no/
Norges Rugbyforbund	2014, 2015			12		Noe info hjemmeside	http://www.rugby.no/
Norges Rytterforbund	2013, 2015		Langtidsplan 2011-2015	32	Årsberetning 2011-2012, 2013-2014	Årskonferansen 2013	http://www.rytter.no/
Norges Seilforbund	2013, 2015	x	H	37			http://www.seiling.no/
Norges Skiforbund	2012, 2014	x		2	Årsberetning 2012-2013, 2013-2014	Alle grenkomiteer: Langrenn 51 møter Telemark 16 møter + handlingsplan Hopp 14 møter Kombinert 23 møter Alpint 28 møter	http://www.skiforbundet.no/
Norges Skiskytterforbund	2012, 2014		Langtidsplan 2014-2018	32		Referat ledermøte 2013, 2015	http://www.skiskyting.no/
Norges Skytterforbund	2013, 2015		Langtidsplan 2013-2015	11	Årbok 2013, 2014		http://www.skyting.no/
Norges Skøyteforbund		x		13		Kretsledermøte 2015	https://skoyte.klubb.nif.no/Sider/Hjem.aspx
Norges Snowboardforbund						Ingen ting	http://www.snowboardforbundet.no/
Norges Softball og Baseballforbund				2	Årsrapport 2013, 2014		http://www.soft-baseball.no/wordpress/
Norges Squashforbund	2012, 2014		H				http://www.squash.no/
Norges Studentidrettsforbund	2012, 2014	x		22			http://www.studentidrett.no/
Norges Styrkeløftforbund	2013	x				Møtereferater ligger på nett	http://styrkeloft.no/
Norges Svømmeforbund	2013		V			Saksdokumenter tinget 2013	http://www.svømming.no/
Norges Tennisforbund	2013	x					http://www.tennis.no/
Norges Triathlonforbund	2012	x		21		Årsting 2013	http://triathlon.no/
Norges Vannski- og Wakeboardforbund			Langtidsplan 2012-2015			Tingdokumenter 2014-2015	http://www.vannski.no/
Norges Vektløfterforbund	2012,2013,2014,2015	x (generell)		7		Årsberetning 2012,2013,2014	https://vektlofting.klubb.nif.no/Sider/Hjem.aspx
Norges Volleyballforbund			H	28			https://volleyball.klubb.nif.no/Sider/Hjem.aspx

VEDLEGG 3: Særkretsenes/regionenes dokumenter

KRETS/REGION	KRETSTING	STRATEGIPLAN	VIRKSOMHETS- OG HANDLINGSPLAN	MØTE-REFERAT	ÅRSBERETNING	ANNET	HJEMMESIDE
Trøndelag Fotballkrets					2015 (til kretstinget)	Årshjul 2015-2016 Presentasjon organisasjon	http://www.fotball.no/Krets/er/trondelag/
Sør-Trøndelag Friidrettskrets	2011, 2015		Handlingsplan 2016				https://www.friidrett.no/k/sor-trondelag/
Norges Håndballforbund Region Midt-Norge	Tingbok 2014		Mål- og handlingsplan 2014-2016	FS: 4 AU: 6			https://www.handball.no/regioner/region-midt-norge/

VEDLEGG 4: Oversiktstabell NIF

Oversiktstabellen viser en fordeling etter kategoriene «fremtidens utøvere», «idrett for alle» og «ungt lederskap» vertikalt. Horisontalt er dokumentene sortert etter kategoriene Ting protokoller, rapporter, planer, møtereferater og andre dokumenter. Sum er en ren summering av tallene på hver rad. Ting protokoller viser til både referat, dokumenter og protokoller til de ulike Tingene, rapporter viser til blant annet årsrapporter og beretninger, planer viser til strategi-, mål-, handlings- og tiltaksplaner, møtereferater er de spesifikke møtereferatene og protokollene, mens andre dokumenter viser til alle dokumenter som ikke passer inn under disse kategoriene – for eksempel kommunikasjonsplaner og andre retningslinjer. Omfang i tabellen viser til antall ord som omhandler den gitte kategorien, mens konkretisering er gradert fra 1-7 med 4 som et likevektspunkt eller hvor konkret innholdet er. 1 tilsvarer meget generell og 7 tilsvarer meget konkret.

	Tingprotokoller		Rapporter		Strategiplaner		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	493	3	75	4	15	3	116	5	834	15
<i>Idrett for alle</i>	129	4	270	3	127	3	97	2	257	5	880	17
<i>Ungt lederskap</i>	70	4	825	3	201	5	85	2	385	6	1566	20

VEDLEGG 5: Oversiktstabell Idrettskretsene

Oversiktstabellen viser en fordeling etter kategoriene «fremtidens utøvere», «idrett for alle» og «ungt lederskap» vertikalt. Horisontalt er dokumentene sortert etter kategoriene Ting protokoller, rapporter, planer, møtereferater og andre dokumenter. Sum er en ren summering av tallene på hver rad. Ting protokoller viser til både referat, dokumenter og protokoller til de ulike Tingene, rapporter viser til blant annet årsrapporter og beretninger, planer viser til strategi-, mål-, handlings- og tiltaksplaner, møtereferater er de spesifikke møtereferatene og protokollene, mens andre dokumenter viser til alle dokumenter som ikke passer inn under disse kategoriene – for eksempel kommunikasjonsplaner og andre retningslinjer. Omfang i tabellen viser til antall ord som omhandler den gitte kategorien, mens konkretisering er gradert fra 1-7 med 4 som et likevektspunkt eller hvor konkret innholdet er. 1 tilsvarer meget generell og 7 tilsvarer meget konkret.

Idrettskrets	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
Akershus IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0
<i>Idrett for alle</i>	0	0	79	5	0	0	0	0	-	-	79	5
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	1764	7	6	2	605	6	-	-	2375	15
Aust-Agder IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	302	5	-	-	95	2	417	5	-	-	814	19
<i>Idrett for alle</i>	291	6	-	-	123	5	8	1	-	-	422	12
<i>Ungt lederskap</i>	263	5	-	-	87	6	146	4	-	-	496	15
Buskerud IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	96	3	13	1	0	0	109	4
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	4	2	25	1	31	1	60	4
<i>Ungt lederskap</i>	26	6	-	-	6	3	22	1	28	1	82	11
Finnmark IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	-	-	373	5	-	-	373	5
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0
Hedmark IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	143	4	-	-	143	4
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	31	2	-	-	31	2

Idrettskrets	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
Hordaland IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	25	1	406	5	147	4	76	3	-	-	654	13
<i>Idrett for alle</i>	0	0	204	4	93	3	56	1	-	-	353	8
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	279	4	141	2	0	0	-	-	420	6
Møre- og Romsdal IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	22	1	110	4	12	1	237	3	0	0	381	9
<i>Idrett for alle</i>	0	0	0	0	20	2	0	0	10	3	30	5
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	69	5	19	2	437	5	4	1	529	13
Nord-Trøndelag IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	100	7	63	5	-	-	163	12
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	80	7	0	0	-	-	80	7
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	54	7	121	2	-	-	175	9
Nordland IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	48	1	0	0	0	0	48	1
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	11	6	0	0	21	5	32	11
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	51	5	112	1	161	3	324	9
Oppland IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	17	2	5	1	-	-	22	3
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	61	3	17	1	-	-	78	4
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	97	3	146	3	-	-	243	6
Oslo IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	34	2	-	-	167	2	-	-	201	4
<i>Idrett for alle</i>	-	-	526	3	-	-	0	0	-	-	526	3
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	133	4	-	-	58	3	-	-	191	7
Rogaland IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	329	4	40	5	497	4	-	-	866	13
<i>Idrett for alle</i>	0	0	23	2	0	0	0	0	-	-	23	2
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	6	1	0	0	253	3	-	-	259	4

Idrettskrets	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
Sogn- og Fjordane IK												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	142	3	5	1	-	-	147	4
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	82	2	0	0	-	-	82	2
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	44	1	0	0	-	-	44	1
Sør-Trøndelag IK	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	8	1	0	0	-	-	8	1
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	0	0	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	0	0	32	2	-	-	32	2
Telemark IK	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	261	5	-	-	261	5
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	27	3	-	-	27	3
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	145	3	-	-	145	3
Troms IK	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	41	1	13	1	-	-	54	2
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	76	6	0	0	-	-	76	6
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	84	6	8	3	-	-	92	9
Vest-Agder IK	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	17	3	-	-	17	3
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	113	5	-	-	113	5
Vestfold IK	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	24	3	48	4	96	3	-	-	168	10
<i>Idrett for alle</i>	0	0	5	1	0	0	18	1	-	-	18	2
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	49	4	8	1	71	4	-	-	128	9
Østfold IK	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	281	2	-	-	104	3	-	-	385	5
<i>Idrett for alle</i>	-	-	752	4	-	-	11	1	-	-	763	5
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	965	5	-	-	80	4	-	-	1045	9

VEDLEGG 6: Oversiktstabell Særforbund

Oversiktstabellen viser en fordeling etter kategoriene «fremtidens utøvere», «idrett for alle» og «ungt lederskap» vertikalt. Horisontalt er dokumentene sortert etter kategoriene Ting protokoller, rapporter, planer, møtereferater og andre dokumenter. Sum er en ren summering av tallene på hver rad. Ting protokoller viser til både referat, dokumenter og protokoller til de ulike Tingene, rapporter viser til blant annet årsrapporter og beretninger, planer viser til strategi-, mål-, handlings- og tiltaksplaner, møtereferater er de spesifikke møtereferatene og protokollene, mens andre dokumenter viser til alle dokumenter som ikke passer inn under disse kategoriene – for eksempel kommunikasjonsplaner og andre retningslinjer. Omfang i tabellen viser til antall ord som omhandler den gitte kategorien, mens konkretisering er gradert fra 1-7 med 4 som et likevektspunkt eller hvor konkret innholdet er. 1 tilsvarer meget generell og 7 tilsvarer meget konkret.

Særforbund	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Ake-, Bob- og Skeletonforbundet</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Amerikanske Idretters forbund	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	40	1	-	-	0	0	-	-	40	1
<i>Idrett for alle</i>	-	-	0	0	-	-	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	0	0	-	-	77	1	-	-	77	1
Badmintonforbundet	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	431	3	365	2	0	0	-	-	796	5
<i>Idrett for alle</i>	0	0	25	1	0	0	0	0	-	-	25	1
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	219	2	224	4	1	1	-	-	444	7
Bandyforbundet	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	0	0	0	0	12	1	-	-	12	1
<i>Idrett for alle</i>	0	0	134	2	0	0	22	1	-	-	156	3
<i>Ungt lederskap</i>	19	3	65	3	0	0	301	2	-	-	385	8

Særforbund	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
Basketballforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	43	1	-	-	-	-	43	1
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	43	3	-	-	-	-	43	3
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
Biljardforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	5	1	-	-	4	1	169	3	-	-	178	5
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	20	1	150	2	-	-	170	3
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	0	0	19	1	-	-	19	1
Bokseforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bordtennisforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	124	3	284	3	-	-	392	4	-	-	800	10
<i>Idrett for alle</i>	26	2	32	1	-	-	24	1	-	-	82	4
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	36	3	-	-	151	3	-	-	187	6
Bowlingforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	47	1	-	-	-	-	47	1
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
Bryteforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	94	2	-	-	-	-	-	-	-	-	94	2
<i>Idrett for alle</i>	15	1	-	-	-	-	-	-	-	-	15	1
<i>Ungt lederskap</i>	55	1	-	-	-	-	-	-	-	-	55	1
Bueskytterforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	130	2	114	3	0	0	244	5
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	0	0	0	0	93	2	93	2
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	36	2	427	4	102	2	565	8

Særforbund	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
Castingforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cricketforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Curlingforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	5	1	-	-	-	-	0	0	-	-	5	1
Cycleforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Danseforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	74	3	-	-	-	-	74	3
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	6	1	-	-	-	-	6	1
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	43	2	-	-	-	-	43	2
Dykkeforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fekteforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	0	0	0	0	4	1	-	-	4	1
<i>Idrett for alle</i>	41	2	20	1	0	0	24	5	-	-	85	8
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	0	0	0	0	4	1	-	-	4	1

Særforbund	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
Fleridrettsforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0
Fotballforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	377	3	-	-	-	-	-	-	-	-	377	3
<i>Idrett for alle</i>	39	1	-	-	-	-	-	-	-	-	39	1
<i>Ungt lederskap</i>	76	2	-	-	-	-	-	-	-	-	76	2
Fríidrettsforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	104	2	-	-	137	3	-	-	-	-	241	5
<i>Idrett for alle</i>	218	1	-	-	60	2	-	-	-	-	278	3
<i>Ungt lederskap</i>	1707	5	-	-	152	6	-	-	-	-	1859	11
Golfforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	107	3	78	1	13	1	0	0	-	-	198	5
<i>Idrett for alle</i>	4	1	0	0	0	0	0	0	-	-	4	1
<i>Ungt lederskap</i>	14	2	268	3	27	2	0	0	-	-	309	7
Gymnastikk- og Turnforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	8	1
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Hundekjørerforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	-	-	40	1	-	-	40	1
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	-	-	63	1	-	-	63	1
<i>Ungt lederskap</i>	35	1	-	-	-	-	218	5	-	-	253	6
Håndballforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	26	1	-	-	63	3	5	1	-	-	94	5
<i>Idrett for alle</i>	15	1	-	-	13	3	0	0	-	-	28	4
<i>Ungt lederskap</i>	94	2	-	-	0	0	0	0	-	-	94	2

Særforbund	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
Ishockeyforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	50	3	-	-	-	-	50	3
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
Judoforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	64	1	52	2	-	-	-	-	116	3
<i>Idrett for alle</i>	-	-	0	0	16	1	-	-	-	-	16	1
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	243	3	18	1	-	-	-	-	261	4
Kampsportforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kickboxingforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Klatreforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	208	4	0	0	-	-	208	4
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	62	2	15	1	-	-	77	3
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	34	2	6	3	-	-	40	5
Luftsportforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	94	1	0	0	10	2	-	-	104	3
<i>Idrett for alle</i>	0	0	27	3	19	2	0	0	-	-	46	5
<i>Ungt lederskap</i>	50	4	277	4	245	2	54	1	-	-	626	11
Motorsportforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	68	4	0	0	-	-	68	4
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	40	2	0	0	-	-	40	2
<i>Ungt lederskap</i>	2	1	-	-	43	2	20	1	-	-	65	4

Særforbund	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
Orienteringsforbundet	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	284	5	-	-	4	1	288	6
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	43	1	-	-	5	1	48	2
Padleforbundet	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	5	1	20	1	0	0	-	-	25	2
<i>Idrett for alle</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	0	0	12	1	27	4	-	-	39	5
Roforbundet	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	33	2	0	0	0	0	33	2
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	60	3	0	0	0	0	60	3
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	13	1	0	0	0	0	13	1
Rugbyforbundet	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	20	2	-	-	-	-	133	4	-	-	153	6
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0
Rytterforbundet	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	57	1	20	1	70	3	0	0	147	5
<i>Idrett for alle</i>	0	0	0	0	12	1	0	0	0	0	12	1
<i>Ungt lederskap</i>	32	4	646	5	142	5	498	6	20	3	1338	23
Seilforbundet	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	38	1	0	0	14	2	0	0	-	-	52	3
<i>Idrett for alle</i>	0	0	18	2	12	1	0	0	-	-	30	3
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0
Skiforbundet	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	479	4	122	5	0	0	-	-	601	9
<i>Idrett for alle</i>	20	1	116	3	51	4	0	0	-	-	187	8
<i>Ungt lederskap</i>	2	1	57	1	11	3	0	0	-	-	70	5

Særforbund	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
Skiskytterforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	193	5	82	4	0	0	275	9
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0
Skytterforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	23	2	22	1	0	0	-	-	45	3
<i>Idrett for alle</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0
Skøyteforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	14	2	3	1	0	0	17	3
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0
Snowboardforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Softball- og Baseballforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	252	4	-	-	0	0	-	-	252	4
<i>Idrett for alle</i>	-	-	122	2	-	-	0	0	-	-	122	2
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	138	2	-	-	0	0	-	-	138	2
Squashforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
Studentidrettsforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	87	2	0	0	-	-	87	2
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	0	0	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	20	2	-	-	238	6	0	0	-	-	258	8

Særforbund	Ting protokoller		Rapporter		Planer		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
Styrkeløftforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	16	1	-	-	-	-	16	1
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
Svømmeforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	42	3	-	-	-	-	42	3
<i>Idrett for alle</i>	49	1	-	-	9	3	-	-	-	-	58	4
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	46	4	-	-	-	-	46	4
Tennisforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	273	4	-	-	-	-	273	4
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
Triathlonforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	16	1	13	1	-	-	29	2
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	0	0	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	0	0	0	0	-	-	0	0
Vannski- og Wakeboard forbund												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
<i>Idrett for alle</i>	28	1	-	-	0	0	-	-	-	-	28	1
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	-	-	5	1	-	-	-	-	5	1
Vektløfterforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	171	3	0	0	0	0	-	-	171	3
<i>Idrett for alle</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	0	0	0	0	0	0	43	1	-	-	43	1
Volleyballforbundet												
<i>Fremtidens utøvere</i>	-	-	-	-	93	3	204	3	-	-	297	6
<i>Idrett for alle</i>	-	-	-	-	96	3	0	0	-	-	96	3
<i>Ungt lederskap</i>	-	-	-	-	0	0	0	0	-	-	0	0

VEDLEGG 7: Oversiktstabell særkretsene/regionene

Oversiktstabellen viser en fordeling etter kategoriene «fremtidens utøvere», «idrett for alle» og «ungt lederskap» vertikalt. Horisontalt er dokumentene sortert etter kategoriene Ting protokoller, rapporter, planer, møtereferater og andre dokumenter. Sum er en ren summering av tallene på hver rad. Ting protokoller viser til både referat, dokumenter og protokoller til de ulike Tingene, rapporter viser til blant annet årsrapporter og beretninger, planer viser til strategi-, mål-, handlings- og tiltaksplaner, møtereferater er de spesifikke møtereferatene og protokollene, mens andre dokumenter viser til alle dokumenter som ikke passer inn under disse kategoriene – for eksempel kommunikasjonsplaner og andre retningslinjer. Omfang i tabellen viser til antall ord som omhandler den gitte kategorien, mens konkretisering er gradert fra 1-7 med 4 som et likevektspunkt eller hvor konkret innholdet er. 1 tilsvarer meget generell og 7 tilsvarer meget konkret.

Særkrets/Region	Ting protokoller		Rapporter		Strategiplaner		Møtereferat		Andre dokumenter		Sum	
	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering	Omfang	Konkretisering
Trøndelag Fotballkrets												
<i>Fremtidens utøvere</i>	239	5	-	-	-	-	-	-	0	0	239	5
<i>Idrett for alle</i>	106	4	-	-	-	-	-	-	0	0	106	4
<i>Ungt lederskap</i>	120	2	-	-	-	-	-	-	0	0	120	2
Sør-Trøndelag Friidrettskrets												
<i>Fremtidens utøvere</i>	0	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	0	0
<i>Ungt lederskap</i>	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2
Norges Håndballforbund Region Midt-Norge												
<i>Fremtidens utøvere</i>	107	3	-	-	0	0	0	0	-	-	107	3
<i>Idrett for alle</i>	0	0	-	-	9	1	61	1	-	-	70	2
<i>Ungt lederskap</i>	20	1	-	-	0	0	0	0	-	-	20	1

VEDLEGG 8: Medlems- og endringsindeks for aldersgruppen 13-19 år for idrettskretsene i perioden 2011-2014

$$\text{Medlemsindeks} = \frac{\text{Medlemstall}}{\text{Befolkningstall}}$$

$$\text{Endringsindeks} = \text{Medlemsindeks}_{2014} - \text{Medlemsindeks}_{2011}$$

Tabellen er sortert fra størst positive endringsindeks til størst negative endringsindeks.

Fylke	Medlemskap 13-19 år		Befolkningstall 13-19 år		Medlemsindeks		Endringsindeks
	2011	2014	2011	2014	2011	2014	2011-2014
Oslo	30 878	33 837	39 514	40 649	0,781	0,832	0,051
Oppland	12 946	13 511	16 948	16 722	0,764	0,808	0,044
Vest-Agder	10 264	10 773	17 385	17 309	0,590	0,622	0,032
Telemark	10 456	10 681	15 843	15 509	0,660	0,689	0,029
Finmark	5 171	5 327	7 274	7 221	0,711	0,738	0,027
Hordaland	33 455	34 649	45 384	45 584	0,737	0,760	0,023
Østfold	13 724	14 448	27 181	27 685	0,505	0,522	0,017
Vestfold	12 997	13 032	22 268	22 152	0,584	0,588	0,005
Nordland	13 734	13 196	23 654	22 803	0,581	0,579	-0,002
Buskerud	16 844	16 968	23 412	23 696	0,719	0,716	-0,003
Nord-Trøndelag	12 216	12 168	13 334	13 326	0,916	0,913	-0,003
Aust-Agder	7 141	7 110	10 787	10 816	0,662	0,657	-0,005
Møre- og Romsdal	17 378	17 086	24 350	24 258	0,714	0,704	-0,009
Sogn- og Fjordane	8 370	8 020	11 119	10 796	0,753	0,743	-0,010
Troms	10 809	10 332	15 308	14 928	0,706	0,692	-0,014
Hedmark	14 881	14 172	17 535	17 199	0,849	0,824	-0,025
Akershus	42 715	41 638	53 040	54 022	0,805	0,771	-0,035
Rogaland	28 546	27 319	42 953	43 556	0,665	0,627	-0,037
Sør-Trøndelag	24 793	22 674	26 588	26 442	0,932	0,857	-0,075
TOTALT	327 318	326 941	453 877	454 673	0,721	0,719	-0,002

VEDLEGG 9: Aktivitets- og endringsindeks for aldersgruppen 13-19 år for særforbundene i perioden 2011-2014

$$\text{Aktivitetsindeks} = \frac{\text{Aktivitetstall}}{\text{Befolkningstall}}$$

$$\text{Endringsindeks} = \text{Aktivitetsindeks}_{2014} - \text{Aktivitetsindeks}_{2011}$$

Tabellen er sortert fra størst positive endringsindeks til størst negative endringsindeks.

Særforbund	Aktivitetstall 13-19 år		Befolkningstall 13-19 år		Aktivitetsindeks		Endringsindeks 2011-2014
	2011	2014	2011	2014	2011	2014	
Norges Amerikanske Idretters forbund	2 437	3 675	453 877	454 673	0,00537	0,00808	0,00271
Norges Svømmeforbund	6191	7132	453 877	454 673	0,01364	0,01569	0,00205
Norges Håndballforbund	31210	32116	453 877	454 673	0,06876	0,07064	0,00187
Norges Curlingforbund	332	704	453 877	454 673	0,00073	0,00155	0,00082
Norges Roforbund	650	1014	453 877	454 673	0,00143	0,00223	0,00080
Norges Bueskytterforbund	802	1 144	453 877	454 673	0,00177	0,00252	0,00075
Norges Kampsportforbund	8273	8602	453 877	454 673	0,01823	0,01892	0,00069
Norges Gymnastikk- og Turnforbund	10510	10770	453 877	454 673	0,02316	0,02369	0,00053
Norges Cricketforbund	772	1 010	453 877	454 673	0,00170	0,00222	0,00052
Norges Skøyteforbund	904	1138	453 877	454 673	0,00199	0,00250	0,00051
Norges Ishockeyforbund	2154	2386	453 877	454 673	0,00475	0,00525	0,00050
Norges Motorsportforbund	4520	4753	453 877	454 673	0,00996	0,01045	0,00050
Norges Badmintonforbund	1 305	1 522	453 877	454 673	0,00288	0,00335	0,00047
Norges Cykleforbund	4 641	4 850	453 877	454 673	0,01023	0,01067	0,00044
Norges Hundekjørerforbund	322	474	453 877	454 673	0,00071	0,00104	0,00033
Norges Triathlonforbund	161	298	453 877	454 673	0,00035	0,00066	0,00030
Norges Bandyforbund	6 001	6 121	453 877	454 673	0,01322	0,01346	0,00024
Norges Bokseforbund	1 673	1 772	453 877	454 673	0,00369	0,00390	0,00021
Norges Klatreforbund	2698	2797	453 877	454 673	0,00594	0,00615	0,00021
Norges Softball- og Baseballforbund	105	175	453 877	454 673	0,00023	0,00038	0,00015
Norges Bordtennisforbund	1 411	1 465	453 877	454 673	0,00311	0,00322	0,00011
Norges Padleforbund	1805	1857	453 877	454 673	0,00398	0,00408	0,00011
Norges Styrkeløftforbund	1291	1332	453 877	454 673	0,00284	0,00293	0,00009
Norges Orienteringsforbund	3548	3585	453 877	454 673	0,00782	0,00788	0,00007
Norges Fekteforbund	278	293	453 877	454 673	0,00061	0,00064	0,00003
Norges Ake- Bob- og Skeletonforbund	64	69	453 877	454 673	0,00014	0,00015	0,00001
Norges Skiforbund	25206	25249	453 877	454 673	0,05554	0,05552	-0,00002
Norges Biljardforbund	773	759	453 877	454 673	0,00170	0,00167	-0,00003

Særforbund	Aktivitetstall 13-19 år		Befolkningstall 13-19 år		Deltakelsesindeks		Endringsindeks
	2011	2014	2011	2014	2011	2014	2011-2014
Norges Skiskytterforbund	2163	2142	453 877	454 673	0,00477	0,00471	-0,00005
Norges Vannski- og Wakeboardforbund	509	487	453 877	454 673	0,00112	0,00107	-0,00005
Norges Bowlingforbund	323	291	453 877	454 673	0,00071	0,00064	-0,00007
Norges Bryteforbund	1 354	1 309	453 877	454 673	0,00298	0,00288	-0,00010
Norges Squashforbund	283	227	453 877	454 673	0,00062	0,00050	-0,00012
Norges Judoforbund	896	816	453 877	454 673	0,00197	0,00179	-0,00018
Norges Dykkeforbund	856	762	453 877	454 673	0,00189	0,00168	-0,00021
Norges Basketballforbund	3 817	3 722	453 877	454 673	0,00841	0,00819	-0,00022
Norges Kickboxingforbund	1289	1182	453 877	454 673	0,00284	0,00260	-0,00024
Norges Seilforbund	2026	1858	453 877	454 673	0,00446	0,00409	-0,00038
Norges Luftsportforbund	761	576	453 877	454 673	0,00168	0,00127	-0,00041
Norges Tennisforbund	5042	4858	453 877	454 673	0,01111	0,01068	-0,00042
Norges Castingforbund	420	223	453 877	454 673	0,00093	0,00049	-0,00043
Norges Snowboardforbund	1246	1012	453 877	454 673	0,00275	0,00223	-0,00052
Norges Rugbyforbund	849	595	453 877	454 673	0,00187	0,00131	-0,00056
Norges Skytterforbund	2263	2004	453 877	454 673	0,00499	0,00441	-0,00058
Norges Friidrettsforbund	14021	13772	453 877	454 673	0,03089	0,03029	-0,00060
Norges Danseforbund	3 191	2 888	453 877	454 673	0,00703	0,00635	-0,00068
Norges Volleyballforbund	8035	7702	453 877	454 673	0,01770	0,01694	-0,00076
Norges Studentidrettsforbund	2992	2455	453 877	454 673	0,00659	0,00540	-0,00119
Norges Fleridrettsforbund	2 996	1 842	453 877	454 673	0,00660	0,00405	-0,00255
Norges Rytterforbund	10541	8968	453 877	454 673	0,02322	0,01972	-0,00350
Norges Fotballforbund	103 785	102 250	453 877	454 673	0,22866	0,22489	-0,00378
Norges Golfforbund	7733	5660	453 877	454 673	0,01704	0,01245	-0,00459
TOTALT	298 453	295 654	453 877	454 673	0,65756	0,65026	-0,00731

**VEDLEGG 10: Aktivitets- og endringsindeks for aldersgruppen 13-19 år
for særkretsene/regionene i perioden 2011-2014**

$$\text{Aktivitetsindeks} = \frac{\text{Aktivitetstall}}{\text{Befolkningstall}}$$

$$\text{Endringsindeks} = \text{Aktivitetsindeks}_{2014} - \text{Aktivitetsindeks}_{2011}$$

Krets/region	Aktivitetstall 13-19 år		Befolkningstall 13-19 år		Aktivitetsindeks		Endringsindeks
	2011	2014	2011	2014	2011	2014	2011-2014
Trøndelag Fotballkrets	12 031	12 059	26 588	26 442	0,45250	0,45605	0,00356
Sør-Trøndelag Friidrettskrets	951	925	26 588	26 442	0,03578	0,03498	-0,00079
Norges Håndballforbund Region Midt- Norge	6 429	6 387	26 588	26 442	0,24180	0,24155	-0,00025

VEDLEGG 11: Spørreskjema Lederkurs for ungdom 13-19 år

Vennligst besvar alle spørsmålene i én økt. Bryter du av underveis, vil du ikke kunne komme tilbake til dine svar. Du samtykker å delta i undersøkelsen ved å besvare spørsmålene og sende dem inn ved å klikke på «Ferdig» på siste side.

Spørsmålene i dette spørreskjemaet omhandler lederverv i den organiserte idretten. Eksempler på lederverv er: trener, dommer, styremedlem, gruppeansvarlig, oppmann, reiseleder, trenerkoordinator, hallansvarlig, arrangementsansvarlig og lignende.

GENERELT

- 1) Kvinne Mann
2) Fødselsår: _____

BAKGRUNN

- 3) Er du aktiv idrettsutøver i dag?
 Nei Ja, som mosjonist Ja, på middels nivå Ja, på høyt nivå
- 4) Hvis ja, hva er din hovedidrett: _____
- 5) Har du vært aktiv idrettsutøver tidligere?
 Nei Ja, en idrett Ja, to idretter Ja, mer enn to idretter
- 6) Hvis ja, hva er din hovedidrett: _____
- 7) Er du engasjert i et lederverv i den organiserte idretten i dag?
 Har aldri vært engasjert i et lederverv Nei, men har vært tidligere Ja

KOBLET OPP ELEKTRONISK TIL SVAR PÅ SPM 7: JA = SPM 8, NEI = 13, ALDRI = 18

For deg som er engasjert i et lederverv i idretten i dag.

- 8) I hvilket organisasjonsledd er du engasjert? Sett flere kryss ved behov.
 Klubb Krets Forbund
- 9) Hvilket lederverv har du i dag? Sett flere kryss ved behov.
a) Trener
b) Dommer
c) Styremedlem
d) Annet: _____
- 10) I hvilken grad føler du at du har en innflytelse i avgjørelser som blir tatt i organisasjonen:
Svært liten *Liten* *Noe* *Mye* *Svært mye*

11) I hvilken grad føler du at lederne i din organisasjon spør og lytter til dine innspill og tanker:

Svært liten *Liten* *Noe* *Mye* *Svært mye*

12) Hva er de 3 viktigste årsakene til at du fortsetter å engasjere deg som leder?

- a) Personlig utvikling
- b) Bra å ha på CV
- c) Det er gøy
- d) Ønsker å gi noe tilbake til idretten
- e) Lærer mye nyttig
- f) Andre årsaker: _____

For deg som har vært engasjert i et lederverv i idretten.

13) I hvilken organisasjonsledd er du engasjert? Sett flere kryss ved behov.

Klubb Krets Forbund

14) Hvilket lederverv hadde du? Sett flere kryss ved behov.

- a) Trener
- b) Dommer
- c) Styremedlem
- d) Annet: _____

15) I hvilken grad følte du at du hadde en innflytelse i avgjørelser som ble tatt i organisasjonen:

Svært liten *Liten* *Noe* *Mye* *Svært mye*

16) I hvilken grad følte du at lederne i din organisasjon spurte og lyttet til dine innspill

Svært liten *Liten* *Noe* *Mye* *Svært mye*

17) Hva var de 3 viktigste årsakene til at du avsluttet ditt engasjement som leder?

- a) Hadde ikke tid
- b) Jeg flyttet
- c) Det var ikke gøy
- d) Følte ikke jeg hadde noen påvirkning
- e) Ønsket å bruke tiden på å utøve egen idrett
- f) Andre årsaker: _____

LEDERKURS FOR UNGDOM

18) Hvilket år deltok du på lederkurs for ungdom?

2011 2012 2013 2014 2015

19) Hva er grunnen til at du begynte du Lederkurs for ungdom?

20) I hvilken grad er du fornøyd med innholdet og gjennomføringen av lederkurset?

Svært liten *Liten* *Noe* *Mye* *Svært mye*

21) Fikk du en rolle i klubben da du var ferdig med kurset?

Ja Nei

22) Hadde du en kontaktperson i klubben som fulgte deg opp i etter endt kurs?

Ja Nei

23) I hvilken grad er du enig i påstandene nedenfor. Sett ett kryss for hver påstand.

a) *Lederkurs for ungdom forberedte meg meget godt til et lederverv i idretten*

Svært liten Liten Noe Mye Svært mye

b) *Klubben jeg kom fra ønsket at jeg skulle engasjere meg som leder etter endt kurs*

Svært liten Liten Noe Mye Svært mye

c) *Jeg har fått bruk for det jeg lærte på lederkurset i ettertid*

Svært liten Liten Noe Mye Svært mye

d) *Jeg vil anbefale Lederkurs for ungdom til andre*

Svært liten Liten Noe Mye Svært mye

AVRUNDING

24) I hvilken grad er du enig i påstandene nedenfor. Sett ett kryss for hver påstand.

a) *Det er viktig at ungdom får mulighet til å være ledere i idretten*

Svært liten Liten Noe Mye Svært mye

b) *Jeg ønsker å fortsette å engasjere meg som leder i idretten*

Svært liten Liten Noe Mye Svært mye

c) *Jeg føler klubben min ønsker at ungdom skal engasjere seg som ledere i klubben*

Svært liten Liten Noe Mye Svært mye

25) Hva mener du er viktig for at flere ungdom skal engasjere seg som ledere i norsk idrett

26) Har du andre kommentarer til temaet «ungt lederskap»:

VEDLEGG 12: Informasjonsskriv deltakere spørreskjema

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

«Ungdomsløftet i norsk idrett»

Bakgrunn og formål

Jeg skriver nå min masteroppgave i idrettsvitenskap ved NTNU. Formålet med denne studien er å se nærmere på Ungdomsløftet i norsk idrett, og jeg ønsker å finne ut hva som har skjedd siden tiltaket startet i 2012. Hvordan er det forankret? Hvilken effekt har det hatt? Ditt svar vil her være til stor hjelp i denne kartleggingen.

Siden du har deltatt på «Lederkurs for ungdom 15-19 år» ønsker jeg å høre om du vil delta i denne studien. Ungt lederskap er én av satsningsområdene i Ungdomsløftet, hvor da dette kurset inngår.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Datainnsamlingen omhandler et elektronisk spørreskjema som tar ca. 5 minutter. Opplysningene som innhentes vil omhandle ditt engasjement som leder i norsk idrett, og da i kobling til lederkurset. Ingen sensitive opplysninger vil samlet inn. Studien innebærer kun at du besvarer det elektroniske spørreskjemaet.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Kun jeg og min veileder vil ha tilgang til svarene på spørreskjemaet, og alt vil bli anonymisert. Jeg vil ikke samle inn navn, kun alder og kjønn. Dataen vil kun bli lagret på min personlig datamaskin hvor bare jeg har tilgang. I publikasjonen av masteroppgaven vil det ikke være mulig å gjenkjenne deg som deltaker.

Prosjektet skal etter planen avsluttes 01.juni 2016. Alt datamateriell vil være anonymisert gjennom hele prosjektet, og ved prosjektslutt vil denne dataen bli slettet fra datamaskinen. Det som da er igjen av informasjon er kun det som er beskrevet i selve oppgaveteksten.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn.

Dersom du har spørsmål til studien, ta kontakt med Atle Rolstadaas på e-post: rolstadaas.atle@gmail.com eller telefon: +47 99 26 75 10. Veileder, Jan Erik Ingebrigtsen, kan også nås på e-post: jan.ingebrigtsen@svt.ntnu.no.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Atle Rolstadaas 07.01.16

(Signert av prosjektleder, dato)

VEDLEGG 13: Bekreftelse NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr: 985 321 884

Jan Erik Ingebrigtsen
Institutt for sosiologi og statsvitenskap NTNU
Dragvoll
7491 TRONDHEIM

Vår dato: 08.12.2015

Vår ref: 45529 / 3 / ASF

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 06.11.2015. Meldingen gjelder prosjektet:

45529	<i>Ungdomsløftet i norsk idrett</i>
Behandlingsansvarlig	<i>NTNU, ved institusjonens øverste leder</i>
Daglig ansvarlig	<i>Jan Erik Ingebrigtsen</i>
Student	<i>Atle Rolstadaas</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 01.06.2016, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Katrine Utaaker Segadal

Amalie Statland Fantoft

Kontaktperson: Amalie Statland Fantoft tlf: 55 58 36 41

Vedlegg: Prosjektvurdering

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontorer / District Offices:

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uia.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrr.svarva@svt.ntnu.no
TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@svt.uib.no

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 45529

Deltagerne i studien informeres skriftlig om prosjektet og samtykker til deltakelse. Informasjonsskrivet er godt utformet.

Personvernombudet legger til grunn at forsker etterfølger NTNU sine interne rutiner for datasikkerhet. Dersom personopplysninger skal lagres på privat pc, bør opplysningene krypteres tilstrekkelig.

Forventet prosjektslutt er 01.06.2016. Ifølge prosjektmeldingen skal innsamlede opplysninger da anonymiseres.

Anonymisering innebærer å bearbeide datamaterialet slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Det gjøres ved å:

- slette direkte personopplysninger (som navn/koblingsnøkkel)
- slette/omskrive indirekte personopplysninger (identifiserende sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. bosted/arbeidssted, alder og kjønn)

VEDLEGG 14: Svar på spørsmål 25 i spørreskjema

Hva mener du er viktig for at flere ungdom skal engasjere seg som ledere i norsk idrett?

Flere ungdomsledere som kan gå foran og være forbilder. Legge til rette for at møtetidspunkt- og sted er gunstige. Oppmuntre og spørre enda flere ungdommer som kan være potensielle ledere, og det er det mange som er!
Følelse av å bli tatt seriøst og brukt som en ressurs for klubben samt påvirke
Støtte fra de eldre. Er som oftest eldre personer som bestemmer og det kan være vanskelig å nå igjennom som veldig ung.
Først og fremst er det viktig at alle voksne som jobber innen idretten ser hvor viktig det er at ungdommen får engasjert seg og delta i lederskapet. Det er og viktig at voksne ledere setter fokus på hvor viktig det er at unge engasjerer seg og viser at de har påvirkningskraft gjennom deltagelsen.
At de får tilbud og muligheter til å engasjere seg aktivt. Altså, de bør få en stilling om de har lyst på en
At de skjønner det meste er mulig hvis man er villig til å ta litt initiativ, og for at dette skal være mulig trenger de forbilder å se opptil, som kan gå frem som gode eksempler på nettopp dette.
Ledene bør lære opp ungdommene og fortelle dem hvordan man gjør ting. Personlig visste jeg ikke hvordan man i praksis planlegger og gjennomfører en trening eller hvem jeg skulle spørre, så jeg hadde ikke lyst til å gjøre det. Men så en dag ble jeg kastet ut i det og bare måtte finne ut.
Miljø.
Slippe de frem. Høre om det er flere som vil
At det skal bli et bedre engasjement til å drive på med idretter. Og det er kanskje blitt flere ungdommer som har lyst til å gi noe tilbake til klubben ved å være en trener.
God opplæring som gir trygghet og selvtillit til ungdommen og at klubbene tilrettelegger og er åpne for mye ungdommer.
At de blir tildelt ansvar og tillit, at de blir tatt seriøst rett og slett.
At det voksne åpner for det, og viser at det er ønskelig, og at vi lar ungdommen lære og bidra.
Voksne som stiller opp
Ungdom må bli hørt, få ansvar og bli sett. Få motiveres av å bare få "være tilstede" på møter og i utvalg. Hvis unge ledere trives i rollene sine og organisasjonen viser at de satser på ungdom, verdsetter innsatsen, hører på dem og veileder dem, tror jeg dette vil "smitte" videre slik at flere inspireres til å engasjere seg.
At de nåværende/daværende ledere viser interesse for at ungdom skal engasjere seg, og ta de inn hvis de slutter i idrett eller har en mindre rolle en gøyst aktiv.
At de som faller av tidlig får tilbud om å være trenere, eller hjelpetrener. Og st det i idretten blir lagt vekt på couching, og at utøverne skal lære å ta egne valg og evaluere seg selv og andre. Det skal være gøy
De må føle seg ønsket og trygge på den rollen. Om ungdom ikke selv oppsøker verv kan voksne være flinkere til å ta sjansen på å spørre unge om å ta på seg verv.
Bevisstgjøring om muligheter for verv og lederroller fra klubben/laget sin side.
Mulighet. At de med lederverv aktivt jobber for å inkludere og oppmuntre ungdommen. Et langsikt perspektiv for alle som er inkludert i idretten, og at en handler etter dette.
Oppfordring og oppfølging
Bedre informasjon om muligheter. Mulighet til å engasjere seg uten at det går utover tid til skolearbeid.
Gode tilbud, og ikke minst muligheten.
At de får fram sine egne ideer og føler at forslagene deres blir hørt
At øvre deler av klubben tar tak og gjør det mulig for ungdommene å ungdommene delta som ledere og trenere. Mulighetene bør være der for de som ønsker. Ungdommene må også være engasjerte på egen hånd.
Jeg tror at ungdommer må skaffe seg erfaring og ikke bli kastet ut i en stor rolle uten å vite noe om det på forhånd. Det er derfor viktig å starte med mindre roller, eller å gå på lederkurs slik som dette. Det er også viktig for dem å se hvilket utbytte de selv har av det, slik at de kan få mer motivasjon til å lede.

VEDLEGG 15: Svar på spørsmål 26 i spørreskjemaet

Har du andre kommentarer til temaet «ung lederskap»?

Jeg synes det er et veldig viktig tema som kan bli belyst enda mer, ikke alle klubber og kretser er like flinke til å engasjere ungdommen og la de slippe til. Idretten er til for de unge og da er det viktig at man har noe å si i idretten man driver med.
Ungt lederskap er spennende, og jeg mener det er essensielt for videreutvikling av idretten.
Det er veldig viktig både for de unge i lederskap og for de unge som driver med idretten. Det å få inn ungt blod er svært ofte positivt og gir ofte nye innfallsvinkler
Det er viktig å beholde de som tar på seg verv i ung alder, og la de få muligheten til å utvikle seg i rollen.
Ungt lederskap bidrar til å gjøre idretten attraktiv og spennende for flere unge.
Positivt å prøve å fremme et ungt lederskap. Utrolig mange unge har mye å bidra med.
Det er veldig viktig og verdifullt å ha unge ledere i idrett, fordi det kan fremme motivasjon og læring hos utøvere å ha en leder med liten aldersforskjell med dem selv. Det kan gjøre at det blir morsommere for barn og unge å gå på idrett. Det gir også klubber større innsikt i hvordan utøverne har det på trening og hvordan det er i klubben fra utøvernes perspektiv. Det gir også god erfaring og kunnskap hos lederne selv.